

1
FONITZA
CIV

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ, ΤΕΥΧΟΣ 71, ΔΡΧ. 250
ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Συνέντευξης συνέχεια	251
Η γέννηση του Ιησού, Ν. Ρεμπέλη	254
Μικρό ιστορικό των σεισμών στην Κόνιτσα Γ. Λυμπερόπουλου	256
Οι σεισμοί στην Κόνιτσα, Χρ. Δούσμπη	259
Το Κονιτσιώτικο ποταμοσύστημα, Ι. Τσάκα	261
Τοπωνυμίες Παλαιοσελλίου, Η. Παπαζήση	271
Ναός Αγ. Παρασκευής Παλαιοσελλίου, Η. Ανδρέου	274
Παλιές ιστορίες, Αναστ. Ευθυμίου	276
Το νέο πρότυπο βιώσιμης ανάπτυξης, Μ. Ντίνου	278
Η μάχη του Μολυβδοκέπαστου, Απ. Ριστάνη	281
Εορταστικές εκδηλώσεις στο Μολυβ/στο	283
Ευθυμογράφημα, Θ. Πορφύρη	286
Απόψεις, Αχ. Κολιού	287
Πεκλαρίτικα, Βαγγ. Βουρδούκα	288
Υπεύθυνοι όλοι, Λ. Εζνεπίδη	289
Η αγρότισσα σήμερα, Ντ. Φασούλη	290
Αθλητικά νέα, Π. Σέρρα	291
Οι φίλοι μας γράφουν	293
Επιστροφή στο παρελθόν (ποίημα) Γ. Βελλά	294
Σχόλια - Ειδήσεις - Κοινωνικά	295
Συνδρομές	298

(Φωτ. εξωφ. Καταρράκτης στο Ελεύθερο Σ.Τ.)

Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή

Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ικαρος

Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:

Σωτ. Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. (0655) 22.464 - 22.212

Fax: 0655 - 22464

Γραφικές Τέχνες
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Βαλαωρίτου 25 - Ιωάννινα

Τηλ.-Fax: (0651) 77358

Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού Δρχ. 1500
Εξωτερικού, Δολ. USA 20 Αυστραλ. 30
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη
ή στο Βιβλιοπωλείο «ΕΛΕΓΕΙΟ» Θ. Ζώτου, Κόνιτσα

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Δημοσιεύουμε σήμερα τη συνέχεια από τη συνέντευξη του Δημάρχου Κόνιτσας κ. Μάκη Χατζηεφραιμίδη στο περιοδικό μας με την απάντηση στο 3ο ερώτημά μας που ήταν:

“Με τι προοπτικές κατά τη γνώμη σας θα πρέπει να βαδίζει η Κόνιτσα στη μετασεισμική περίοδο, ώστε ξεπερνώντας το “σοκ” του σεισμού, να προχωρήσει σε μια γρήγορη και σωστή ανάπτυξη για ένα καλύτερο μέλλον των κατοίκων της Κόνιτσας, αλλά και της ευρύτερης περιοχής της”;

Απάντηση

Είχαμε δηλώσει σε όλους τους τόνους πριν τους σεισμούς της 26ης Ιουλίου 1996 ότι η Κόνιτσα έχει προοπτικές όχι απλά πολύ καλές αλλά άριστες, μοναδικές.

Αυτό νομίζω πως είχε γίνει κτήμα, πέραν της δημοτικής αρχής και όλων ή σχεδόν όλων των κατοίκων.

Βεβαίως σ' αυτόν το ρυθμό εκινείτο η πόλη σε ρυθμό δηλαδή που μας επέτρεπε να λέμε χαρακτηριστικά ότι ετοιμαζόμαστε για απογείωση. Δεν θέλω μ' αυτό να μειώσω τα λάθη ή τις παραλήψεις μας. Είμαστε επίσης έτοιμοι να δώσουμε χέρι βοήθειας στα χωριά μας που έτσι κι αλλιώς είναι αναπόσπαστο κομμάτι και της ζωής και της δράσης της Επαρχίας.

Τονίζω όμως ότι για όλα, θετικά ή αρνητικά υπεύθυνοι είμαστε εμείς πρώτα απ' όλους. Άποψή μου είναι ότι αν δεν πάει καλά ένας τόπος έχει ευθύνη ο Δήμαρχος, το Δημοτικό Συμβούλιο, οι φορείς, οι κάτοικοι και αν αυτοί κινούνται ορθά τότε έχουμε όλο το δικαίωμα να αποδίδουμε και ευθύνες σε άλλους (πολιτικούς κλπ) αν κάτι δεν προωθείται.

Έχοντας αυτό κατά νου - και όχι μόνο όταν μας βολεύει - μπορούμε να σχεδιάζουμε σωστά και να έχουμε αποτελέσματα θεαματικά.

Γι' αυτό και το πανελλήνιο έμεινε άφωνο με την αντιμετώπιση των σεισμών στην Κόνιτσα. Γιατί αναλάβαμε τις ευθύνες μας γιατί πήραμε πρωτοβουλίες, γιατί συμμετείχαν οι κάτοικοι για το καλύτερο αποτελέσματα.

Αυτό λοιπόν το χρονικό διάστημα, τέσσερις μήνες μετά τους σεισμούς, προετοιμαζόμαστε για την αντιμετώπιση των πολεοδομικών ζητημάτων:

1) Την επέκταση του ρυμοτομικού σχεδίου πόλεως με σύντομη ολοκλήρωση και της πράξης εφαρμογής στην παλαιά και νέα επέκταση.

2) Τη σύντομη ολοκλήρωση της γεωλογικής μελέτης.

3) Την υπογραφή προεδρικού διατάγματος για εφαρμογή πρόσθετων αρχιτεκτονικών όρων και γιατί όχι την υπαγωγή της Κόνιτσας στους παραδοσιακούς οικισμούς με τα δικά της βέβαια χαρακτηριστικά.

Τα δύο πρώτα βήματα πρέπει να ολοκληρωθούν μέσα στο χειμώνα μιας και έχουμε χρηματοδοτήσει τις εργασίες αυτές με το σύνολο των χρημάτων που απαιτούνται, για δε το τρίτο οι διαδικασίες απαιτούν ένα οκτάμηνο περίπου.

Έτσι έχοντας αυτά τα βασικά εργαλεία στα χέρια μας προσβλέπουμε στο αύριο με όρους πολύ καλύτερους από το χθές.

Ξέρω ότι θα βρούμε δυσκολίες - ιδιαίτερα για τους πρόσθετους αρχιτεκτονικούς όρους - όμως όλοι πρέπει να αναλαμβά-

νουμε τις ευθύνες να πεισθούμε και να πείσουμε.

Τέλος η εφαρμογή του σχεδίου πόλεως είναι όρος απαράβατος για την ορθή ανασυγκρότηση της πόλης μας.

Ο δεύτερος τομέας που πρέπει να προγραμματισθεί εντός του Χειμώνα είναι ο τομέας των έργων υποδομής με προτεραιότητα το αποχετευτικό ομβρίων και ακαθάρτων, το βιολογικό καθαρισμό και την αντικατάσταση του δικτύου ύδρευσης.

Όμως ταυτόχρονα θα πρέπει να πετύχουμε και την κατασκευή των δρόμων με καλντερίμι και πλακόστρωτο πλην των κεντρικών αρτηριών που η επισκευή τους θα γίνει με ασφαλτό.

Επίσης ήδη άρχισαν οι επισκευές όλων των μνημείων με προοπτική τη μετατροπή τους σε χρηστικούς χώρους αναγκαίους για την πόλη, θα συνεχιστούν δε οι επισκευές των μνημείων στα χωριά. Είναι το αποτέλεσμα της συνεργασίας του Δήμου με το Υπουργείο Πολιτισμού.

Βρισκόμαστε ένα βήμα πριν την έναρξη των αναγκαίων έργων για την ανάπλαση του Κέντρου της πόλης. Ήδη οι μελέτες βρίσκονται στο ΥΠΕΧΩΔΕ για την τελική έγκριση. Σε ότι αφορά τη δημοτική αγορά έχουν τροποποιηθεί οι στατικές μελέτες και κατατέθηκαν στην αρμόδια υπηρεσία για έλεγχο ώστε η Άνοιξη να σημάνει και την έναρξη του αναγκαίου αυτού έργου.

Είναι ελπίζω γνωστο ότι δημοπρατήθηκε η κατασκευή του δρόμου Κόνιτσα - Μέρτζιανη του ενός τμήματος και για την παράκαμψη των χωριών Αετόπετρα - Μάξι δημοπρατήθηκε η μελέτη.

Μπορούμε ανεπιφύλακτα να χαρακτηρίσουμε το έργο του Τελωνείου της Μέρ-

τζιανης ως ΜΟΝΑΔΙΚΟ που δίνει διεξοδική και προοπτική στην Κόνιτσα.

Είναι επίσης σε εξέλιξη η δημοπρατήση κατασκευής διοικητηρίου.

Το επόμενο βήμα, η αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής, είναι βασικός κρίκος για την Επαρχία Κόνιτσας.

Οι δυνατότητες πολλές. Συγκριτικά πλεονεκτήματα με άλλες περιοχές υπάρχουν. Η πλούσια αρχιτεκτονική κληρονομιά, η πολιτιστική κληρονομιά, τα μοναδικά χωριά μας, η πλούσια φύση, τα ποτάμια μας, η πανίδα της περιοχής, τα λουτρά βοσκοτόπια, κάμποι και η ύπαρξη ενός κέντρου της Επαρχίας μας η πόλη της Κόνιτσας μας δίνουν τη δυνατότητα να ελπίζουμε σε ένα αύριο πολύ καλύτερο από το χθές με προοπτική.

Όλες οι παρεμβάσεις οφείλουν να παίρνουν υπόψη τους την αειφορία και τη συνύπαρξη του ανθρώπου με το περιβάλλον. Δεν δικαιούται κανείς να παρεμβαίνει χωρίς σεβασμό στο περιβάλλον, χωρίς να έχει στραμμένο το βλέμμα στο αύριο χωριό τον ανθρώπινο παράγοντα.

Ανάπτυξη της λουτρόπολης Αμάραντος Καβάσιλα. Αξιοποίηση των διατηρημένων σε καλό βαθμό χωριών της Επαρχίας μας (μαστοροχώρια). Εδώ επισημαίνω ότι υπάρχει πρόβλημα με το ανθρώπινο δυναμικό. Μπορεί θεωρητικά να ακούγεται όμορφο "θα αναπτυχθούμε". Όμως χωρίς την ύπαρξη του ανθρώπου δεν μπορεί να γίνει τίποτε. Γι' αυτό πρωτοβουλίες νέων για τα χωριά τους, που ίσως σήμερα νοστιμίζουν στα αστικά κέντρα, οφείλουμε να τις ενθαρρύνουμε και να τις στηρίξουμε. Έτσι μόνο θα έχουν αποτέλεσμα.

Οικολογικά προϊόντα. Σε μεγάλο βαθμό

τα παραγόμενα προϊόντα λιγοστά βεβαίως - είναι οικολογικά. Με ιδιαίτερη προσοχή είναι δυνατό το ξενοδοχείο στην περιοχή να φθάσει να πουλά τέτοια προϊόντα ώστε να γίνει γνωστό όχι μόνο στο πανελλήνιο αλλά και στην Ευρώπη.

Δεν καταλαβαίνω γιατί στο πρωινό να σερβίρεται βούτυρο τυποποιημένο και όχι κατσίκισιο από τους κτηνοτρόφους μας, γιατί το μέλι να είναι τυποποιημένο και όχι ντόπιο, γιατί το τσάι να είναι ιρτοπ και όχι βουνίσιο.

Έτσι γίνεται συνδυασμός της παραγωγής με την κατανάλωση και τα αποτελέσματα που επιτυγχάνεις είναι άριστα.

Η λογική του μοναχικού καβαλάρη για την Επαρχία μας δεν είναι απλά πολυτέλεια, είναι όρος καταστροφικός. Εξάλλου έγινε κατανοητό ότι με μονοδιάστατη ανάπτυξη κάποια μέρα οδήγησε σε αποτυχία.

Το Αναγνωστοπούλειο Ίδρυμα, πέρα από ένα τμήμα που θα μπει στο σχέδιο πόλεως, το άλλο πρέπει να λειτουργήσει ως ένα εκπαιδευτικό κέντρο για νέες και μο-

ναδικές καλλιέργειες ώστε να καθοδηγεί και την κοινωνία σε συνδυασμό με το κρατικό κτήμα.

Οι παλαιές κατασκηνώσεις - που επιτέλους ήρθαν στο Δήμο και την Κοινότητα Πηγής - με μελέτη που ήδη εκπονείται πρέπει να μετατραπούν σε οικολογικό ορειβατικό κέντρο με πολλές λειτουργίες.

Ας μην ξεχνάμε ότι τα παλιά μονοπάτια θέλουν περιποίηση για να μπορούν οι επισκέπτες να τα απολαμβάνουν.

Η γεωργία μας, πηγή ζωής για το λεκανοπέδιο, δεν είναι δυνατόν να συνεχίσει την πορεία της εντατικής καλλιέργειας. Οφείλουν οι αγρότες μας με την καθοδήγηση και των γεωπόνων αλλά και τη γνώση των νέων αγροτών να ερευνήσουν νέες καλλιέργειες με ταυτότητα.

Η Μέρτζιανη που όντως μας ανοίγει νέους ορίζοντες δεν πρέπει να μείνει απλά ένας σταθμός διέλευσης αλλά να δούμε σε συνδυασμό με το Τελωνείο, ανάπτυξης και άλλων δραστηριοτήτων όπως π.χ. βιοτεχνικό πάρκο για προσέλκυση επενδυτών.

*Με την ευκαιρία των εορτών
τα περιοδικά μας
ε ύ χ ε τ α ι
σε άγους τους σινδρομπιές και φίλους
Χρόνια Πολλά
και χαρούμενο - ειρηνικό - δημιουργικό
το 1997*

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

από τον Νικ. Χ. Ρεμπέλη, φιλόλογο

Οταν, εδώ και 2.000 περίπου χρόνια, γεννήθηκε σε μια σπηλιά της Βηθλεέμ, ανάμεσα σε ζώα και απλοϊκούς ανθρώπους το θείο βρέφος, ένας πολιτισμός λαμπρός και ξακουστός, ο αρχαίος ελληνικός, είχε χάσει την προηγούμενη δύναμη και λάμψη του, και μια αυτοκρατορία, απέραντη και ισχυρή, η Ρωμαϊκή, είχε κι όλας μέσα της ευδιάκριτα σημάδια της παρακμής και της αποσύνθεσης.

Σε μια τέτοια κρίσιμη εποχή, που το εκπολιτιστικό πνεύμα της Ελλάδος και της Ρώμης θαμπόφεγγε στην ανατολική λεκάνη της Μεσογείου και το έπνιγε ο βραχνάς της αγωνίας και της απελπισίας, μια νέα θρησκεία εμφανίστηκε, ο Χριστιανι-

σμός, που σταμάτησε σταθερά το κατρακύλισμα προς την άβυσσο όλων των πνευματικών και ηθικών αξιών της εποχής εκείνης κι έφερε ελπιδοφόρο το μεγάλο μήνυμα της αγάπης και του λυτρωμού.

Με άκρα λοιπόν ευλάβεια ας

στρέψουμε το βλέμμα μας στην ταπεινή φάτνη, όπου συντελέστηκε το βαθύ μυστήριο της ενανθρώπισης του Θεού. Μέσα σε μια σπηλιά ο Παντοδύναμος ντύθηκε την ανθρώπινη σάρκα κι αυτός ο Βασιλιάς του κόσμου, έχοντας για πορφύρα τ' άχυρα της τροφής των ζώων, ήρθε για

να λυτρώσει τον άνθρωπο από τα βαριά δεσμά της αμαρτίας και με όπλα την αγάπη και τη συχώρεση.

Ήρθε να ζήσει με φτωχούς κι απελπισμένους και να δοκιμάσει τη

θλίψη, τον πόνο, τους εμπαιγμούς τον κατατρεγμό. Κατέβηκε από τον ουράνιο και ύψιστο θρόνο της παντοδυναμίας του για να ντύσει την τελειότητά του με την ανθρώπινη αδυναμία και να στραγγίσει στο τέλος από εκείνους του ευεργέτησε πικρό το ποτήρι της αχαριστίας και της αγνωμοσύνης.

Ήρθε για να δώσει το μέγα παράδειγμα της αδερφοσύνης να γίνει “ένα” με τα πλάσματά του. Ήρθε, ως καλός Ποιμήν, για να επαναφέρει στο μαντρί το “απολωλός πρόβατον”, ήρθε να πονέσει ως άνθρωπος την τραγική εκείνη στιγμή στο κήπο της Γεθσημανή, όταν τα θεία χείλη του ψιθύρισαν: “Περίλυπος εστί η ψυχή μου έως θανάτου”.

Ήρθε για να κηρύξει την Αγάπη, που πρέπει να αισθάνεται ο άνθρωπος προς όλους τους συνανθρώπους του, ακόμα και προς τους εχθρούς του. Ήρθε, τέλος, για να σταυρωθεί στο Γολγοθά και να ανεβάσει τον άνθρωπο από τα λασπώδη τέλματα της αμαρτίας σε υψηλότερες και καθαρότερες αιθέριες στιβάδες, εκεί όπου αιθεροβάμονες αετοί και κεραυνοί πετούν και δολιχοδρομούν, καθιστώντας έτσι τον άνθρωπο συμμετόχο και κοινωνό του βασιλείου της Απόλυτης Αγάπης.

Πράγματι, η κεντρική ιδέα κι ο βασικός πυρήνας της διδασκαλίας του Χριστού είναι η αγάπη, που μπορεί να κατοικήσει σ’ ένα φθαρτό σκήνωμα, αρκεί ο άνθρωπος να

έχει αποβάλει τα πάθη του, τον εγωισμό του, την αλαζονεία, τις εφήμερες φιλοδοξίες και όσα άλλα.

Στώμεν όμως ευλαβώς. Η ανθρωπότητα σήμερα έχει χάσει την πυξίδα του προσανατολισμού της με συνέπεια να παραπαίει, να σφαδάζει, να κλυδωνίζεται. Δεινοί οι καιροί. Και αυτοί οι ισχυροί της Γης, που κρατούν στα χέρια τους τις τύχες της ανθρωπότητας, οπλίζονται και εξοπλίζονται και κάθονται - αλλοίμονο- ήσυχοι κι αμέριμνοι πάνω στον κρατήρα ενός ηφαιστείου, που οι ίδιοι φρόντισαν να γεμίσουν και να παραγεμίσουν με επικίνδυνες εκρηκτικές ύλες.

Από την ταπεινή όμως φάτνη της Βηθλεέμ το θείο Βρέφος καλεί την ξεστρατισμένη ανθρωπότητα προς το δρόμο της σωτηρίας. Καλεί όλους, άρχοντες και ισχυρούς και ιερωμένους και λαϊκούς να πάρουν τον ανηφορικό δρόμο που οδηγεί στη ΔΑΜΑΣΚΟ. Και σαν τον Εθναπόστολο ΠΑΥΛΟ, αφού αναβαπτισθούν στα ιερά νάματα ενός νέου Ιορδάνη, να επιστρέψουν απ’ εκεί τελείως αλλαγμένοι και ανάνεωμένοι, με τη φλόγα της πίστης στην καρδιά και τον πυρσό του Απόστολου στο χέρι και φυσικά, με άκρα ταπεινότητα και μεγαλοσύνη ψυχής.

Τότε, και μόνο τότε, υποφώσκει κάποια ελπίδα όλα να πάνε καλά και να βασιλέψει στον κόσμο ή ομόνοια, η αγάπη και “επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία”.

ΜΙΚΡΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΩΝ ΣΕΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Γιάννη Λυμπερόπουλου

Ολοι ξαφνιαστήκαμε από τους σεισμούς στην Κόνιτσα. Θεωρούσαμε την Κόνιτσα πως βρίσκεται έξω από κάθε τέτοιο κίνδυνο, ένα είδος αποκούμπι σε κάθε δύσκολη ώρα. Είμαστε βέβαιοι ότι δεν την πιάνει τίποτα, και ότι στην περίπτωση οποιασδήποτε συμφοράς στην ξενητεία που βρισκόμαστε, θα καταφεύγαμε εκεί.'

Όλη η Ελλάδα είναι σεισμοπαθής, αλλά η Κόνιτσα σφινωμένη εκεί πάνω, στα βράχια της Πίνδου, είναι ατράνταχτη και δεν την σπαράζει τίποτα. Οι χάρτες των αρμόδιων υπηρεσιών την χαρακτηρίζαν μη σεισμοπαθή.

Έσωσε όμως να γίνουν το καλοκαίρι που πέρασε οι τρομεροί σεισμοί (προσεισμοί, σεισμοί, μετασεισμοί κλπ) που ακόμα δεν εννοούν να σταματήσουν, για να πληροφορηθούμε ότι μέχρι τότε κακώς εφησυχάζαμε και ότι ζούσαμε ψευδαισθήσεις. Μας είπαν δηλαδή ότι κάτω από τα πόδια μας υπάρχουν τρομερά ρήγματα. Τεράστιες πλάκες κινούνται και συγκρούονται μεταξύ τους, και μεις από πάνω συνθλιβόμαστε σα μυρμήγκια, μας καταπλώνουν τα σπίτια κι ολόκληρη μια πόλη κινδυνεύει να εξαφανιστεί.

Για πολύ καιρό ζήσαμε μες στο χάος. Μαύρο καλοκαίρι περάσαμε, με κομμένη ανάσα. Τα ρήγματα, οι κινούμενες πλάκες, οι ατμοί των λουτρών του Ίσβορου, η επαπειλούμενη αρμαγεδών, το ενδεχόμενο να ανοίξει η γη και να μας καταπιεί μας είχαν γίνει εφιάλτες, θέριευαν τη φαντασία μας και συλλογιζόμαστε τους χθόνιους δαίμονες που ανακάτευαν πυρακτωμένες γούρνες, θεριά που τσακώνονταν μεταξύ τους, που χτυπιούνταν και δέρνονταν ανελέητα, παρασκευάζοντας τη δική

μας καταστροφή. Όσοι πέρασε ο καιρός και συνηθίσαμε με την ιδέα των σεισμών. Το ρεφραίν κάθε επαφής μας με τους εδικούς ήταν πως έπρεπε να συνηθίσουμε με την ιδέα των σεισμών και πειθαρχήσαμε. Ακούμε τώρα για νέες δονήσεις και τι αντιπαρερχόμεθα αν δεν είναι πάνω από τέσσερα ρίχτερ.

Η Συμφορά όμως, αυτό το τεράστιο χάος ανάμεσα στον πριν και το μετά. Το καθημερινό ανθρώπινο δράμα στις σκηνές και τα λυόμενα. Ο χειμώνας, οι βροχές, το χιόνια. Οι γέροι, τα μικρά παιδιά, οι άρρωστοι... αυτά δε συνηθίζονται. Δεν ξεπερνιούνται.

Και η μόνη ΠΑΡΗΓΟΡΙΑ που μας απόμεινε είναι αυτό που λέγεται - αλλά κανένας δεν ξέρει αν είναι αλήθεια - πως οι μεγάλοι σεισμοί επαναλαμβάνονται κάθε πενήντα χρόνια. Ας μην είναι πενήντα, ας είναι σαράντα.

Πάνως θάναι για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα. Θα προλάβουμε να ζήσουμε τα υπόλοιπά μας χρόνια, με τη βοήθεια της σύγχρονης τεχνολογίας σ' ότι αφορά τις αντισεισμικές κατασκευές, κάπως πιο ήρεμα. Θα μπορέσουμε να ξεχάσουμε όμως; Θα μπορέσουμε να μη μας ανεβαίνει το αίμα στο κεφάλι όταν για λόγους τυχαίους κουνιέται το κρεβάτι μας και μεις το εκλαμβάνουμε για ταρακούνημα σεισμού;

Μιλάμε για τους ΜΕΓΑΛΟΥΣ σεισμούς, τους καταστροφικούς. Γιατί οι μικροί σεισμοί, αυτοί πούναι χωρίς συνέπειες ή έχουν ασήμαντες συνέπειες δεν θα λείψουν ποτέ από την Κόνιτσα.

Κι από ό,τι τώρα μάθαμε πέσιμο καμινάδων, μαντρότοιχων αλλά και παλιών σπιτιών είχαμε να δούμε στην Κόνιτσα από το 1919.

Με τη σκέψη να βρω την περιοδικότητα των σεισμών στην Κόνιτσα, γιατί τώρα πολλά λέγονται και πολλά γράφονται, αναγκάστηκα να ξανακοιτάξω τα “βιβλία”. Για την Κόνιτσα είδικά, πληροφορίες δε βρήκα. Για την Ήπειρο όμως, και θάλεγα για το νομό Ιωαννίνων βρήκα, κι αυτές δημοσιεύω παρακάτω.

Στη λεγόμενη “ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ” του δήθεν Μιχαήλ Νέποτα του Δουκός που δημοσίευσε στον πέμπτο τόμο του “Ταξιδιού στην Ελλάδα” ο Πουκεβίλ (Παρίσι 1821) αναφέρεται ότι “Εις τα 1740 Ιανουαρίου 24, έγινε νύκτα σεισμός μέγας, διαρκέσας από τας επτά έως τας εννέα ώρας. Εσειέτο η γη, συγκρατούμενη έως δέκα φορές, ώστε ετρόμαξαν όλοι οι άνθρωποι”.

Στον ίδιο σεισμό νομίζω ότι αναφέρεται και ο Αραβαντινός στη ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ (Τομ. Β. σελ. 226) που τον χαρακτηρίζει μέγα σεισμό συμβάντα εις Ιωάννινα την 23 Φεβρουαρίου 1743.

- Στο εξώφυλλο εκκλησιαστικού βιβλίου της μονής Παλιουρής (βλ. Αθηναγόρα Νέος Κουβαράς. Ηπειρ. Χρονικά 1929 σελ. 35) είναι καταχωρημένη η παρακάτω ενθύμηση. (Διορθώνω την ορθογραφία): “1813 Νοεμβρίου 20, ημέρα Παρασκευή ώρα 3 έγινε μέγας σεισμός τόσον όπου δεν έπεσεν η εκκλησία της Παλιουρής, και έπεσαν τρία τζάκια, και έξι σπίτια της Δραγομής μερικά ολίγα, μερικά καταγής, ως και εις τα Ιωάννινα δεν είχαμαν πάρει χαμπάρι τι έγινε και από τον κουμπέ έπεσε ένα λιθάρι ομπρός εις τον φούρνο και ετζάκισε την πλάκα του φούρνου, και εις του Μπουτζάρα έπεσαν σπίτια όλα μόνον δύο απόμειναν, και εις την Τζερκοβίσταν τρία μόνον εγλύτωσαν και έστω εις ένδειξιν”.

Ο μνημονευόμενος παραπάνω σεισμός του 1813 φαίνεται αποτέλεσε την αφορμή για να γράφει ο Πουκεβίλ στο βιβλίο του “Ταξίδι στην Ελλάδα” (Τομ. Β σελ. 256

και επ) ότι οι πολλοί σεισμοί στην Ήπειρο και ειδικά στα Γιάννενα οφείλονται βασικά στο ασβεστολιθικό υπόστρωμα του εδάφους. Λέει μάλιστα ότι οι σεισμοί προηγούνται ή έπονται των βροχών με μια περιοδικότητα. Περιγράφοντας το φαινόμενο λέει ότι η αλλαγή του καιρού το Φθινόπωρο γίνεται μ’ έναν τρόπο απότομο. Προηγείται ένα τράνταγμα υπόγειο, σεισμός, κι ένα μικρό σφύριγμα στον αέρα που ακολουθείται από μουγγές εκπυρσοκροτήσεις. Το σταμάτημα της βροχής την Άνοιξη, γίνεται πιο ομαλά. Αναγγέλλεται με ήπιο σεισμό, που ποτέ όμως δεν κινείται κάθετα, αλλά οριζόντια και μάλιστα από ΝΑ προς ΒΔ. Πολλές φορές την ορμητική καταιγίδα διαδέχεται ένα υπόγειο κούνημα, με μειούμενη ένταση, που δείχνει εξάντληση κι εκτόνωση. Την έλευση του σεισμού ένας προσεχτικός άνθρωπος θα μπορούσε να την καταλάβει από το πέταγμα των πουλιών και τις κινήσεις των ποντικών, που εξέρχονται κατά κοπάδια στους δρόμους. Όταν μέσα στη γη η φύση δουλεύει προετοιμάζοντας το σεισμό, τα σκυλιά ουρλιάζουν, τα ζωα σταματούν βγάζοντας μηκυθμούς...

“Είδα μεσ την εξοχή δέντρα να λυγίζουν, φυτείες σιταριών στα χωράφια να τρεμουλιάζουν χωρίς να φυσάει ο άνεμος. Στο χρονικό των Ιωαννίνων μνημονεύονται πολλοί σεισμοί, επαναλαμβανόμενοι που έφεραν το πάνω κάτω στην πόλη των Ιωαννίνων, γέροι θυμούνται νάχουν δοκιμασθεί από ασταμάτητους σεισμούς με μικρά διαλείματα”. Και καταλήγει ότι αυτός στα 10 χρόνια πούζησε στα Γιάννινα δεν αισθάνθηκε αυτή την περιοδικότητα των σεισμών. Και εγώ παρακολουθώντας το Χρονικό των Ιωαννίνων δε βρήκα αξιομνημόνευτη περιοδικότητα στους σεισμούς στα Γιάννενα.

Στο βιβλίο μου ΠΑΖΑΡΙΟΥ ΑΝΑΤΟΜΗ (Αθήνα 1971) έχω καταγράψει μια ενθύμηση που βρίσκεται καταχωρημένη στο βιβλίο της βιβλιοθήκης μου. “Περί φυ-

λακής των αισθήσεων κλπ” του Νικοδήμου Αγιορείτου (εκ. 1801). Στην ενθύμηση αυτή αναφέρεται: 1829 Απριλίου 20”. Έγινε σεισμός μέγας ημέρα Κυριακή εις τα Ιωάννινα, είμασταν στην εκκλησία εις την λειτουργία και τόσος σεισμός όπου δεν ενθυμούνται καννας γέροντας”.

Ο ίδιος σεισμός καταγράφεται και σ’ εκκλησιαστικό βιβλίο που βρίσκεται στον Άγιο Αθανάσιο Μονοδεντρίου - Ζαγόρι (Βλ. Σάββα Θεοδώρου, Επιγραφαί και ενθυμήσεις, Ηπειρ. Εστία 1956, σελ. 368)... “Το 1829 Απριλίου 21 Κυριακή του Θωμά εις την λειτουργίαν ώραν μονήν της ημέρας έγινεν σεισμός μέτριος λεγομένου του φωτίζου και οι ευρισκόμενοι άρχισαν να εβγαίνουν έξω της εκκλησίας”.

Ο Αραβαντινός, στη ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ της ΗΠΕΙΡΟΥ (τόμος Α σελ. 415, έκδοση 1856) (με υποσημείωση αναφέρει: Κατά την 31ην Σεπτεμβρίου 1852 σφοδρόν σεισμόν ησθάνθη κατά το μάλλον ή ήττον άπασα η Ήπειρος. Ούτε δε κατά την επαρχίαν του Μπερατίου επήνεγκε μεγίστην βλάβην, διότι εν διαστήματι δύο μηνών διήρκει ακαταπαύστως, ώστε ουδεμία σχεδόν οικία έμεινεν αβλαβής, εξιδιασμένως δε εβλάφθη της Άνω Μαλακάστρας ως ορεινοτέρα των λοιπών περιοχών”.

Επί εσωφύλλου ΤΡΙΩΔΙΟΥ στον Άγιο Αθανάσιο Μονοδεντρίου - Ζαγόρι (βλ ως ανωτέρω Η.Ε 1956 σελ. 369) καταχωρείται η παρακάτω ενθύμηση:

“Εις τα 1857 Νοεμβρίου 20 συνέβη σεισμός μέγας εν τη ενάτη ώρα της ημέρας και σχεδόν εν τη αυτή της νυκτός και όλοι θορυβηθέντες ευθύς εσηκώθησαν εκ του ύπνου τρομαγμένοι και τόσον φρικτός έγινε ώστε εταράτοντο τα σπίτια”.

Σ’ εκκλησιαστικό βιβλίο του Ανθοχωρίου Μετσόβου (Βλ. ΗΠΕΙΡ. ΧΡΟΝΙΚΑ 1934 σε 24 “Χρήστου Σούλη Επιγραφαί και Ενθυμήσεις Ηπειρωτικάί) είναι καταχωρημένη ή παρακάτω ενθύμηση: “1866 Νοεμβρίου ημέρα Τρίτη το βράδυ εις τις

τέσσερες της νυκτός ξημερώνοντας Τετράδη έγινε μέγας σεισμός στον ουρανό και οι αστέρες όλοι ανακάτω πήγαιναν όλα χωρίς να ήτουν κανένα στον τόπο του όσο έφεξε”.

Σημείωση: Από το κείμενο δεν ξεκαθαρίζεται αν επρόκειτο για πραγματικό σεισμό της γης ή για κάτι άλλο που έλαβε χώρα στον ουρανό ή ακόμα και στον ίδιο και έβλεπε έτσι “τον ουρανό σφοντύλι”.

Τελευταία, στο περιοδικό ΚΟΝΙΤΣΑ (1996 σελ. 244) δημοσιεύτηκαν στοιχεία από παλιότερους σεισμούς του ΟΑΣΠ και αναφέρεται ότι στις 22 Δεκεμβρίου 1919 ώρα 23 41 έγινε σεισμός στην Κόνιτσα, 6.3 ρίχτερ. Το σεισμό αυτό τον ανάφερνε πάντοτε ο πατέρας μου σαν καταστροφικό που είχε σχέση με τα λουτρά Αμαράντου (Ίσβορου).

Σημειώνω πως ό,τι γράφεται παραπάνω είναι η πρώτη συγκομιδή από την έρευνά μου. Ελπίζω να βρεθούν κι άλλα στοιχεία, που θα συμπληρώσουν την έρευνά μου.

Πάντως ό,τι κι αν βρεθεί, δε νομίζω πως θα αλλάξει τη γενικότερη εικόνα του θέματος, ότι δηλ. οι μεγάλοι σεισμοί στην περιοχή μας γίνονται σε μεγάλες χρονικές αποστάσεις.

Νοέμβρης 1996

**Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας**

ΟΙ ΣΕΙΣΜΟΪ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ:

"ΟΔΥΝΗΡΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ"

Ο Σεισμός, σαν συμβάν αιφνίδιο και απρόβλεπτο ως προς το χρόνο της εκδήλωσής του, την έντασή του, τη διάρκεια, την έκταση των καταστροφών και με απροσδιόριστα πολλές φορές τα αίτια του, αναστατώνει και συνταράσσει αυτόν που δέχεται τα πλήγματά του, προκαλώντας του το αίσθημα της ταραχής, του τρόμου, του πανικού και της απόγνωσης.

Ο σεισμός κατατάσσεται μεταξύ των πιο καταστρεπτικών και επικίνδυνων φαινομένων που συμβαίνουν επάνω στη γη. Τα επακόλουθα του, εκτός από τις τεράστιες υλικές ζημιές και τον κίνδυνο που διατρέχει η ζωή των ανθρώπων, είναι τα ψυχικά τραύματα που δέχεται εκείνος που αντιμετωπίζει τις δυσάρεστες και τραγικές πολλές φορές συνέπειές του.

Ανεπιθύμητα συναισθήματα προκαλούνται στον ψυχικό του κόσμο, που δημιουργούν μια κατάσταση δυσφορίας και ψυχικού κλονισμού για αρκετό χρονικό διάστημα. Η ανησυχία, το άγχος, ο φόβος, η ανασφάλεια και η αβεβαιότητα για το μέλλον, καθώς και η αίσθηση ότι χάθηκαν τα ερείσματα για τη ζωή αποτελούν μια πραγματική κατάσταση, που βιώνει ο σεισμόπληκτος κυρίως κατά τις πρώτες μέρες των καταστροφών και πριν ακόμα λάβει οποιαδήποτε βοήθεια.

Πολλές περιοχές στη χώρα μας είναι σεισμοπαθείς και έχουν κατά καιρούς

δοκιμαστεί σκληρά από τα πλήγματα του εγκέλαδου. Όλα τα επακόλουθα των σεισμών συνθέτουν μια οδυνηρή εμπειρία, την οποία έζησαν οι κάτοικοι της Κόνιτσας και ορισμένων χωριών της περιοχής από τους διαδοχικούς καταστρεπτικούς σεισμούς από τις 26 Ιουλίου και μετά.

Οι Κονιτσιώτες και οι κάτοικοι των χωριών της περιοχής, που γνώριζαν ότι δεν υπήρχε προηγούμενο μιας τόσο έντονης σεισμικής δραστηριότητας στον τόπο τους στη διάρκεια πολλών δεκαετιών στο παρελθόν, ήταν ψυχολογικά απροετοίμαστοι και αιφνιδιαστηκαν. Οι σοβαρές και εκτεταμένες υλικές ζημιές που προκλήθηκαν, σύμφωνα με τις επίσημες ανακοινώσεις διακόσια και πλέον σπίτια και καταστήματα ολοκληρωτικά κατεστραμμένα από τα οποία πολλά κατεδαφίστηκαν και άλλα εγκαταλείφθηκαν και διακόσια εβδομήντα οχτώ επισκευάστηκαν και μη κατοικήσιμα για μεγάλο χρονικό διάστημα - αλλά και ο κίνδυνος για τη ζωή τους, που βίωσαν οι πληγέντες, διατάραξαν σοβαρά το ρυθμό της ζωής τους και προκάλεσαν μεγάλα προβλήματα στη διαβίωσή τους, ιδιαίτερα κατά τις πρώτες μέρες μετά τις καταστροφές. Καθένας Κονιτσιώτης, που δέχτηκε τα καταστρεπτικά πλήγματα των σεισμών, στάθηκε συγκλονισμένος μπροστά στο ερειπωμένο σπίτι του κι αναλογίστηκε ότι σε λίγες στιγμές χάθηκαν οι κόποι μιας ο-

λόκληρης ζωής. Παραστάσεις και βιώματα από το παρελθόν ήρθαν στο προσκήνιο της συνείδησής του, σκέψεις απαισιόδοξες, πικρές βασάνιζαν το νου του κι ο ψυχικός του κόσμος αναστατώθηκε.

Όλο το σκηνικό με τις συνέπειες των σεισμών δημιούργησε ένα ρεύμα συμπάθειας και συμπαράστασης συνανθρώπων και αρμόδιων φορέων προς τους πληγέντες, που συνετέλεσε στην ανακούφισή τους και στην αναπτέρωση του ηθικού τους. Αρκετοί ιδιώτες και φορείς από το χώρο του Νομού Ιωαννίνων, της Ηπείρου και όλης της χώρας γενικά έφθασαν στην Κόνιτσα, κοντά στους πληγέντες και πορόσφερε ο καθένας με τον τρόπο του σ' αυτούς συμπαράσταση, υλική και ηθική στήριξη, που την είχαν απόλυτη ανάγκη σ' αυτή τη μεγάλη δοκιμασία τους. Ορισμένοι μάλιστα από αυτούς πρόσφεραν την πείρα τους, τις επιστημονικές τους γνώσεις και αξιόλογη οικονομική βοήθεια.

Είναι παρήγορο το γεγονός ότι οι κάτοικοι της Κόνιτσας και των χωριών της, που έχουν δοκιμαστεί στη βιοπάλη και στις σκληρές συνθήκες της ζωής, αντέδρασαν με σχετική ψυχραιμία και διατήρησαν τις αναγκαίες ψυχικές δυνάμεις σ' αυτή τη δοκιμασία τους και στο εφιαλτικό κλίμα που έζησαν.

Αλλά περισσότερο παρήγορο είναι το γεγονός ότι ο Δήμαρχος και οι φορείς της Κόνιτσας με τη δυναμική κινητοποίησή τους και οι αρμόδιες αρχές του Νομού και της Κυβέρνησης με την έγκαιρη και αποτελεσματική παρέμβασή τους συνέβαλαν ουσιαστικά

να ξεπεραστεί σταδιακά η κρίσιμη κατάσταση που δημιουργήθηκε και να ομαλοποιηθεί κατά το δυνατόν η ζωή των κατοίκων. Πιστεύουμε ότι θα συνεχιστούν αυτές οι προσπάθειες μέχρις ότου αποκατασταθεί πλήρως ο ρυθμός της ζωής στην πληγείσα περιοχή, ώστε όλοι οι σεισμόπληκτοι να αισθάνονται ασφαλείς και ικανοί να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες επιβίωσής τους και να συνεχίσουν ομαλά τις εργασίες τους.

Η ιστορική και ωραία κωμόπολη της Κόνιτσας, που φημίζεται για τα φυσικά της κάλη και τη σημαντική πολιτιστική παράδοση και την ιστορική της πορεία, τραυματίστηκε σοβαρά από τη μανία του εγκέλαδου και παρ' ότι τάλαιπωρείται ακόμα από τους μετασεισμούς, πιστεύουμε ότι σύντομα θα επουλώσει τις πληγές της και θα επανέλθει στην πρότερη κατάστασή της. Ευχόμαστε δε οι κάτοικοι της Κόνιτσας και των χωριών της να μην ξαναζήσουν αυτή την οδυνηρή εμπειρία και να ξεχάσουν σύντομα τα επακόλουθα των σεισμών.

Χρήστος Δούσμπης

ΠΩΛΕΙΤΑΙ στην Κόνιτσα (δίπλα από το Ασπ. Τμήμα διώροφο - λιθόχτιστο σπίτι με οικόπεδο.

Πληροφορίες:

Τηλ. 0651-21002

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο 5.138 τ.μ. στην Κόνιτσα, 70 μ. από το πρατ. βεντζίνης ΑΦΩΝ Λώλου. Πληροφορίες: τηλ. (0655) 22277 & (0651) 77376.

ΤΟ ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΙΚΟ ΠΟΤΑΜΟΣΥΣΤΗΜΑ

Ιωάννη Β. ΤΣΑΓΚΑ

ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟΝ ΑΨΟΣ - ΒΟΪΔΟΜΑΤΗΣ - ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ:

Η Κωμόπολη της Κόνιτσας και η ευρύτερη περιοχή της όπως είναι γνωστό περιρρέεται από τους ποταμούς Αώο, Βοΐδομάτη και Σαραντάπορο, ενώ περιβάλλεται από τα περίφημα και κατάφυτα όρη της Νύμφης, του Λαζάρου του Παπίγκου, του Σμόλικα, του Γράμμου και της Μέρτσικα, τα βουνά των Τσαραπλανών και του Λεσκοβικίου¹.

Η επαρχία Κόνιτσας φθάνει προς Β. μέχρι των τελευταίων διακλαδώσεων του όρους Γράμμου, Ν. μέχρι του Ζαγορίου, προς Α. μέχρι του Σμόλικα όρους και προς Δ. μέχρι των ορέων του Λεσκοβικίου. Κυριώτερες διακλαδώσεις της Πίνδου είναι ο Σμόλικας, η Σουσινίτσα, ο Μαλγιόκας των Οροσειρών και η Αρένα².

Κατά τον Π. Αραβαντινό η Κόνιτσα είναι κτισμένη κοντά σε αρχαία πόλη, η οποία κείται πέραν των συνόρων του Βουνού Νύμφη και στη δεξιά όχθη του ποταμού Αώου, ο οποίος τη διαχωρίζει από την επαρχία του Ζαγορίου³. Κατ' άλλους η Κόνιτσα βρίσκεται στα στενά των στενών του ποταμού Αώου, τα οποία σχηματίζονται, αφ' ενός μεν από τα όρη Ραδόλφη και Καμήλας ή Βουνών του Βραδέτου και αφ' ετέρου

από το όρος Κόνου και στη δεξιά όχθη του ποταμού⁴. Ο Αώος πρώτα και Βοΐδομάτης μετά είναι τα ποτάμια που χαρακτηρίζουν τη φυσική - περιβαλλοντική ομορφιά, ιστορία και ζωή της πόλης της Κόνιτσας. "Η χαράδρα του Αώου αποτελεί τμήμα του Εθνικού Δρυμού Βίκου - Αώου και εντοπίζεται στη Βορειοδυτική Ηπειρωτική Πίνδο, του ν. Ιωαννίνων και νοτιοανατολικά της Κόνιτσας"⁵. Τελευταία η Κόνιτσα χάρις στην ορμητικότητα και την πολυπλοκότητα της κοίτης του ποταμού της Αώου προβάλλεται ως η πόλη του "Κανόε-Καγιάκ"⁶. Μαζί δε με το άλλο ποτάμι της επαρχίας το Σαραντάπορο στο ΒΔ άκρο της συμπληρώνουν το ποταμοσύστημα του Βόρειου άκρου της Ηπείρου και καθορίζουν με τα βουνά, τις απότομες, τις δασωμένες και τις καταπράσινες πλαγιές τη γραφικότητα τόσο της πολίχνης της Κόνιτσας όσο και των διάσπαρτων στο χώρο χωριών της. Ο διακεκριμένος ιστορικός Hammond αμέσως μετά τον υπότιτλο όρη, ποταμοί και κλίμα της Ηπείρου γράφει: "Στη σύγχρονη Ελλάδα, η Ήπειρος είναι γνωστή σαν Ελβετία της Ελλάδος" γιατί με την εξαίρεση του Ολύμπου οι ψηλότερες κορυφές βρίσκονται εδώ και βρίσκονται κοντά σ' εκείνη την εγγύτητα που είναι ιδιόμορφη στο σύστημα των πτυχωμένων βουνών"⁷.

Αξίζει λοιπόν τον κόπο ν' ασχολη-

θούμε με τη διερεύνηση της προέλευσης των ονομάτων, του σημαντικότερου ποταμού της Κόνιτσας του Αώου και των παραποτάμων του Βοϊδομάτη και Σαραντάπορου, τα οποία (ονόματά τους) όπως θα διαφανεί σχετίζονται με το γεωγραφικό τους χώρο και το φυσικό τους κάλλος. Αρχίζουμε λοιπόν με το όνομα του κυριώτερου ποταμού της Κόνιτσας, του Αώου.

I. ΑΩΟΣ

Από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα έχουν δοθεί αρκετά ονόματα στο σημαντικό αυτό ποτάμι της πόλης μας που είναι συγχρόνως και ένας από τους σπουδαιότερους ποταμούς της Ευρώπης, αφού οι πηγές του βρίσκονται στα Βόρεια του Ζυγού της Πίνδου και οι εκβολές τους στην Αδριατική.

Οι Ευρωπαίοι βετεράνοι του σπορ κανόε-καγιάκ αναγνωρίζουν τη μοναδικότητά του για το άθλημα αυτό και τον έχουν ανακηρύξει σαν έναν από τους καλύτερους ποταμούς της Ευρώπης⁸. Η συνολική ροή του Αώου ανέρχεται σε 260 km και έτσι ξεπερνά στο μήκος και αυτόν τον Αλιάκμονα της Μακεδονίας. Δέχεται από τα αριστερά τους παραποτάμους: Βοϊδομάτη, Ζαγοριό, Δρίνο ενώ από τα δεξιά του τον: Σαραντάπορο, Λεσκοβικιώτικο, Τσαρεσώβα, Λεγκαρίτσα, Λεφτίνα⁹.

Παρθένο μέρος με σπάνια χλωρίδα και πανίδα και με βαρύ ανεξερεύνητο ιστορικό-αρχαιολογικό-περιβαλλοντικό φορτίο, θρύλους και παραδόσεις. Εδώ ο επισκέπτης ζει μια γλυκιά περιπέτεια και πρωτόγνωρη εμπειρία και συνεπαίρνεται να περιδιαβεί μονοπάτια και πλαγιές, χαράδρες και ρεμα-

τιές, λόφους και κορυφές.

Οι τρεις γέφυρες στο στόμιο του Στομίου στο μικρότερο ύψος της χαράδρας του Αώου, το Μουσουλμανικό τέμενος που ορθώνεται σε περίοπτη θέση λίγο πιο πάνω και στο βάθος του στομίου και της χαράδρας το Μοναστήρι της Παναγίας της Στομιώτισσας είναι τα ορατά σημάδια άλλων εποχών.

Η πέτρινη τοξωτή γέφυρα του Αώου, έργο των Πυρσογιαννιτών μαστόρων που κατά τη λαϊκή παράδοση έχτισαν τον κόσμο, έχει μήκος 40m, το ύψος της μονοκάμαρης αψίδας που φθάνει τα 20m και χτίστηκε το 1870 με πρωτοστάτη στην οικοδόμησή του τον Μαστρο-Μπέτσο Πυρσογιαννίτη και πρωτομάστορα το Ζιώγα Φρόντζο, στοίχισε δε τότε 120.000 γρόσια. Για την κατασκευή του συνετέλεσαν τα μέγιστα οι συνεισφορές πολλών Κονιτσιωτών¹⁰. Στην καμάρα του οι μάστοροι είχαν κρεμάσει κουδούνι για να επισημαίνει τον κίνδυνο του περάσματος του, από το σφύριγμα του ανέμου.

Έξι γέφυρες γράφει ο Ζώτος Μολοσσός πάνω στον Αώο μπορούσαν με λίγες δυνάμεις να παρακωλύσουν την είσοδο των Τόσκηδων και Γκέγκηδων στην Ήπειρο¹¹.

Ο Αώος ένεκα του όγκου των υδάτων του γίνονταν πάντοτε σοβαρό εμπόδιο και μπορούσε κανείς να τον περάσει με ασφάλεια μόνο από τις στημένες σ' αυτόν γέφυρες¹². Ο Leake έχει διασώσει μια ενδιαφέρουσα περιγραφή του Αώου έπειτα από μια νύχτα βροχής. "Ο Αώος, που είναι κοντά, μισό μίλι ευρύς κάτω από τη συμβολή, χύνει ακόμα και πάνω από αυτή, μια

τέτοια πλημμύρα νερού καταπάνω στη γέφυρα Τεπελενίου, ώστε αυτός, σχεδόν έχει υπερβεί τις παλιές βάσεις της γέφυρας” - που βαστούσαν σανίδες, επειδή οι αρχικές καμάρες είχαν μεταφερθεί μακριά σε μια περίπτωση. Και ο Hammond επεξηγεί ότι ο Leake ήθελε να πει πως ένας δερβίσης θυσίασε ένα μαύρο αρνί και δυο λευκά αρνιά χύνοντας το αίμα πάνω σε μια από τις βρύσες γέφυρας με σκοπό να κατευνάσει τον ποταμό - Θεό· επέτυχε. Ενθυμείται κανείς την Ιλλυρική θυσία τριών γιδιών, τριών κοριτσιών και τριών μαύρων αρνιών πριν εισέλθουν στη μάχη με τον Αλέξανδρο¹³.

Το ότι οι Ηπειρώτες ήταν έμπειροι στο κτίσιμο γεφυριών στα πολλά ποτάμια τους που οι δυνατοί άνεμοι το απαιτούσαν μαρτυρείται υπό πολλών¹⁴. Κατά τον Νοέμ του 1940 ο ελληνικός στρατός δεν κατόρθωσε να περάσει το φουσκωμένο Αώο ποταμό κι έτσι εγκατέλειψε ν' αποκόψει τους Ιταλούς, που υποχωρούσαν προς την Κόνιτσα από τα Άρματα¹⁵.

Από το στόμιο της χαράδρας του Αώου, όπου το παλιό λίθινο γεφύρι της Κόνιτσας και μετά από πορεία μιας ώρας περίπου και ακολουθώντας το μονοπάτι στους πρόποδες της Τύμφης φθάνει κανείς στο Μοναστήρι του Στομίου, που είναι κτισμένο στην κορυφή ενός κάθετου βράχου, κουρνιασμένο στο Καταφίλι, στη θεόχτιστη χαράδρα¹⁶.

Το Μοναστήρι του Στομίου χτίστηκε το 1774, σύμφωνα με σωζόμενες επιγραφές και μαρτυρίες. Κατά καιρούς συγκέντρωνε λίγους μοναχούς, ουδέποτε όμως υπήρξε ζωντανό κοινοβια-

κό κέντρο. Από το 1950 άρχισε με συνεισφορές των φιλόθεων Κονιτσιωτών η επέκτασή του και συντήρησή του. Το 1958 εμόνασε για λίγα χρόνια ο γνωστός και ευλαβής μοναχός Π. Παΐσιος, ενώ σήμερα το φροντίζει και το συντηρεί με ιδιαίτερη επιμέλεια και ζήλο ο Π. Κοσμάς, Αρχιμανδρίτης της Ιεράς Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης¹⁷.

Ιδανικός τόπος με πλατειά βλάστηση, πλούσιο οικοσύστημα, ιδεώδη βιότοπο για τα άγρια ψάρια του γλυκού νερού που ο επισκέπτης μπορεί να παρατηρήσει κάνοντας διαδρομές με τα πόδια από τη γέφυρα στο Μοναστήρι του Στομίου και να νιώσει τη συναρπαγή μιας άλλης Ελλάδας που η ψυχή της δεν χωρά στην άκρη του χάρτη.

Τα ονόματα που δόθηκαν στον Αώο ποταμό από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα είναι: 1) Αίας, 2) Άνιος, 3) Αύος, 4) Άλωρος, 5) Βοβούσα.

1) Αίας- Αϊαντος λατ. Ajax-acis. Στην Ελληνική μυθολογία συναντάμε δύο ονόματα ηρώων με το όνομα Αίας: α) Αίας ο Τελαμώνιος και β) Αίας ο Λοκρός.

Αία ονομάζει τον ποταμό Αώο ο Εκαταίος σύμφωνα με το Στράβωνα. Το έτυμο αυτών των ονομάτων υποστηρίχτηκε παλαιότερα ότι περιέρχονταν από το αιετός και το κατά τον Σοφοκλή (430). Από τους νεότερους υποστηρίχτηκε ότι το όνομα Αίας προέρχεται από τη λέξη Αία=γη, γιατί σύμφωνα με τον Kretschmer¹⁸ ήταν αρχαίος χθόνιος Θεός, ενώ κατά τον Blumel στην αρχαία σημασία αία εσήμαινε μητέρα. Έτσι σύμφωνα με τα παραπά-

νω και για να εξηγηθούν τα δυο ονόματα των ηρώων της μυθολογίας διατυπώθηκε η θέση ότι: α) Ο Αίας ο Τελαμώνιος ήταν γνήσιος γυιός από νόμιμο σύζυγο ενώ β) Ο Τεύκτρος ήταν γυιός παλλακίδας, άρα μη γνήσιος.

Από τα αναφερθέντα προκύπτει ότι το όνομα Αίας του ποταμού Αώου σχετίζεται με κάποιο χθόνιο θεό των αρχαίων προγόνων μας και έχει πολύ παλιά προέλευση. Στην Ιλιάδα του Ομήρου (Γ' 228) συναντάμε το στίχο. "Είναι πελώριος ο Αίας, το έρκος των Αχαιών" Ίσως κατ' αντιδιαστολή προς το πελώριος να δόθηκε το όνομα Αίας στο μεγάλο αυτό ποτάμι της Ηπείρου τον Αώο, αφού και σ' ένα από τα σωζόμενα δράματα του Σοφοκλή η υπόθεση είναι παρμένη από το μύθο του Αίαντα του Τελαμώνιου, ο οποίος εθωρείτο ο ανδρειότερος μετά τον Αχιλλέα.

2. Άνιος ονομάζεται ο ποταμός Αώος απο τον Πλούταρχο¹⁹. Ο τύπος αυτός του ονόματος έχει αρχαία Ελληνική και Λατινική προέλευση. Στα αρχαία συναντάται με τα ονόματα Άνιος ή Ανιών, Ανίης, ενώ στα Λατινικά Απίο. Πρέπει να σημειωθεί ότι σήμερα συναντάται στην Ιταλία παραπόταμος του Τίβερη με το όνομα Aniene κατά αντιδιαστολή προς το Tevere και είναι παραπόταμος του Τίβερη.

3. Άλωρος καλείται ο ποταμός Αώος από τον Απλιανόν²⁰. Πρόκειται για γραφικό σφάλμα αντί του ορθού Αώος, σύμφωνα με μερικούς. Άλλοι υποστηρίζουν ότι υπήρχε στην αρχαιότητα ποταμός με το όνομα Άλωρ στην Ιλλυρία Νότια του Δυρραχίου παρά τον οποίο έλαβαν χώραν μάχες μεταξύ Καί-

σαρα και Πομπηίου το 48 π.χ.²¹. Άλλοι υποστήριζαν ότι πρόκειται περί κάποιου παραπόταμου του ποταμού Αώου, αφού το όνομα συναντάται ως τοπωνύμιο στη Μακεδονία και αλλού. Η πολίχνη Άλωρος στη Μακεδονία ανακαλύφθηκε από τον Leake στη θέση Παλαιοχώρι στην αριστερή όχθη του Θερμαϊκού κόλπου όπου σήμερα υπάρχει το μικρό χωριό Καψοχώρι, το οποίο ανήκει στην κοινότητα Λουτρού της επαρχίας Θεσ/νίκης²². Υπήρξε πόλη των Βοττιαίων στη Μακεδονία, η αρχαία πόλις Άλωρος.

Και εμείς φρονούμε ότι τόσο ο Πλούταρχος όσο και ο Απλιανός, αν δεν υποκρύπτεται στα γραφόμενα τους σφάλμα γραφής παραπλανήθηκαν και σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να ταυτισθούν οι ονομασίες Άνιος και Άλωρος με το όνομα του ποταμού της Κόνιτσας Αώου, γιατί τα μέχρι στιγμής αναφερόμενα τοπωνύμια πόρω απέχουν από τα πραγματικά δεδομένα.

4. Αύος. Σύμφωνα με τον ιστορικό Στέφανο Βυζάντιο ο Αώος ποταμός καλείται και Αύος. Παρά τον Αύον ποταμό κατοικούσαν οι Παραναίοι: "Παραναίοι ώκουν, από του παρά τον Αύον ποταμόν οικεύσθαι καλούμενοι, ως φησί Στέφανος. Και ότι μεν Ατινάνες Μολοπτινόν Έθνος εΐρηται Εκαταΐος δε και Ορέσταις. Μολοπτινόν έθνος λέγεται ότι οι μεταξύ Ατινάνων και Ορεστών οικούντες Παραναίοι Μολοπτοί ήσαν, αλλ' ου Θεσπρωτοί ως Στέφανος κατά Ριανόν φησίν"²³. Ο Ριανός δέχεται τη γνώμη του Στεφάνου. "Στέφανος γάρ αυτός ούκ αν είπεν "οικεύσθαι" είπερ όντως ούτω τα

χειρόγραφα έχει. Αύος, υπό δε Στράβωνος ορθότερον Αώς²⁴.

Το όνομα -Αύος προέρχεται από το αρχαίο ρήμα αύω, άω ή από τη ρίζα ι-αύω, αωτέω· κοιμάμαι²⁵ και κατ' επέκταση κατοικώ.

Το Άω είναι το πρώτο θέμα του ρ. Αάζω, Αάομαι, Αάσκω, Άημι, Αύω²⁶, το οποίο σημαίνει φυσώ με ανοικτό στόμα, εκπνέω, χουχουλίζω. Το στόμιο που σχηματίζει ο ποταμός Αώς κοντά στην Κόνιτσα εξ ου και η ονομασία Μοναστήρι Στομίου μας επιτρέπει να υποθέσουμε ότι Αύος είναι το ποτάμι που βγαίνει ανάμεσα από τα βουνά και αποβάλλει τα νερά του ή ότι φυσάει, φέρνει, εκπνέει ανέμους μαζί με την ορμητικότητά του. Παραναίοι ονομάστηκαν οι κάτοικοι που ζούσαν κοντά στον Αύο ποταμό, Παραύος από το Παρά+Αύος και πληθ. Παραναίοι.

5. Αώς. Όπως προαναφέρθηκε, ο Στράβων ονομάζει τον Αύον "ορθότερον" Αώο, όνομα που διασώθηκε μέχρι σήμερα και είναι γνωστό στους περισσότερους Κονιτσιώτες και μη. Ο συμπατριώτης μας τ. Λυκειάρχης, φιλόλογος καθηγητής και δάσκαλός μας Ν. Ρεμπέλης, Βουρμπιανίτης γυιός του Χαρ. Ρεμπέλη, ο οποίος έγραψε τα "Κονιτσιώτικα" ασχολήθηκε με την πρόλευση του ονόματος του ποταμού Αώου και σχετίζει την αρχή του με την αρχαία λέξη "έως" ή "ηως" δωριστί "αώς" (=αυγή). Τα επίθετα "εώς", "ηώς", δωριστί "αώς" και Αώς και θέλει, υποστήριξε, να φανερώσει το ποτάμι που προέρχεται και πηγάζει από την Ανατολή, άποψη και θέση που σχετίζεται με τα πραγματικά δεδομένα και είναι τεκμηριωμένη ορθά²⁷.

Εμείς θα υποστηρίζαμε ότι το όνομα Αώς μπορεί να προέρχεται και από το αρχαίο ρ. Άω-άημι (=φυσώ, πνέω) με την προσθήκη της κατάληξης -ος και τη μετάθεση του τόνου Άω-ος, Αώς όνομα που σχετίζεται και με το άλλο προαναφερθέν Αύος και δηλώνει το ποτάμι που έρχεται με ορμή μέσα από το στόμιο κοντά στην Κόνιτσα και δημιουργεί ρεύματα αέρος εκεί όπου στενεύει σε βαθειά χαράδρα.

6. Βωβούσα. Ο Semitelus το 1854 γράφει χαρακτηριστικά για την τελευταία επωνυμία του ποταμού Αώου. "Νυν δε δήλον ότι καλείται Βωβούσα ίσως εκ της παρακειμένης κώμης Βωβούσα καλουμένης²⁸" και δίνει την προέλευση εκ του Αύος, Φαυος, Φαυούσα, Βωβούσα και θα προσθέταμε εμείς με παραφθορά Βιώσα - Βογιούσα - Βωβούσα²⁹ γιατί είναι δυνατό το λατινικό (f) μετατρεπόμενο σε Ελληνικό, χειλικό (φ) να μεταβάλλεται σε χειλικό (β). Βωβούσα πόλη του Αώου ποταμού ως και Άρτα, πόλη του Αράχθου.

Η άποψη αυτή συγκλίνει σε μια ελληνοκεντρική ερμηνεία του ονόματος Βωβούσα, αφού υπήρξε και χωριό ομώνυμο κοντά στον Αώο και δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να εκληφθεί ως έχον Αλβανική ρίζα σύμφωνα με τα παρακάτω αναφερόμενα με το ότι δηλ. ο ποταμός Αώς μετά την Κόνιτσα, όταν πλέον αφήνει την πεδιάδα της και εισέρχεται στο Αλβανικό έδαφος καλείται "Βογιούτσα". "Νυν δε "Βογιούτσα" και λαμβάνει την αρχή αυτού από της Βορείου υπωρείας του ζυγού της Πίνδου, λεγόμενος κατ' αρχάς μεν "ποτάμιον της Κονίτσης"

διαρρεύσας δε την πεδιάδα της Κόνιτσης και του Πρεμετίου λαμβάνει το όνομα Βογιούτσα, και διελθών τας πύλας και τα μεταξύ Αερόπου και Ασνάου, βρέχει την πεδιάδα της Αυλώνος”³⁰.

Μετά από τα παραπάνω αναφερθέντα γίνεται φανερό ότι το όνομα Βοβούσα δεν μπορεί να σχετισθεί με το όνομα του Μακεδονικού βουνού Βόϊον, γιατί όχι μόνο το κύριο μέλος του ποταμού Αώου βρίσκεται μακριά, αλλά ούτε καν οι πηγές του προσεγγίζουν το όρος αυτό. “Βόϊον ή Βερκετήσιον, όνομα δι’ ου εκαλείτο το μεταξύ του Βόρα και Λάκμου μέρος της ορεινής γραμμής, όπερ χωρίζει την Ήπειρο από των δυο μεσημβρινοδυτικών επαρχιών της Μακεδονίας ήτοι της Ορεσιτίδος και Ελιμείας”³¹.

II. ΒΟΙΔΟΜΑΤΗΣ

Ένας από τους σπουδαιότερους και πιο γνωστούς παραποτάμους του Αώου είναι ο Βοϊδομάτης, ο οποίος πηγάζει από το όρος Βραδέτου περιοχής Ζαγορίου και αφού διασχίσει την περိφήμη Χαράδρα του Βίκου νοτιοδυτικά του όρους Τύμφη κατευθύνεται στην πεδιάδα της Κόνιτσας, όπου μετά από λίγο χύνεται στην αριστερή όχθη του ποταμού Αώου.

Έχει χαρακτηριστεί ως το ωραιότερο και καθαρότερο ποτάμι της πατρίδας μας και είναι γνωστή σε όλους η σχέση του με το φαράγγι του Βίκου, το οποίο φημίζεται για την άγρια και φυσική ομορφιά του. “Προς νότον του Παπίγκου βρίσκεται η περိφήμη χαράδρα του Βίκου. Ανέγγιχτη τελείως από την πρόοδο του πολιτισμού, αφού

με μεγάλη δυσκολία περνάει κανένας σήμερα από το μοναδικό μουλαρόδρομο. Από την Παναγιά του Βιτσικού φαίνεται το πελώριο άνοιγμα το δυσθεώρητο χάσμα των βράχων, που ποιός ξέρει πόσες χιλιάδες χρόνια πάλεψε το νερό για να φάει όλη τούτη τη συμπαγή πέτρινη μάζα”³².

Ο Βοϊδομάτης τον περισσότερο καιρό του χρόνου μπορεί να διαβεί με τα πόδια, αλλά έχει και τα γεφύρια του.

Αξιόπιστες μαρτυρίες αναφέρουν ότι στην περιοχή του Βοϊδομάτη σώζονται λείψανα πέτρινης βάσης, όπου στηρίζονταν το σιδερένιο γεφύρι, που εξηπηρετούσε επικοινωνιακά τους Αριστινούς και τους Παπιγγιώτες και είχε στηθεί από τους δεύτερους το 1873³³. Παλαιότερα σύμφωνα με την ίδια πηγή τα δύο χωριά Αρίστη και Πάπιγκο εξηπηρετούνταν από το “Παλαιογέφυρο” που είχε κτιστεί το 1817 από τους Παπιγγιώτες, αφού τότε είχαν παρακινηθεί από τον Ζαγορίσιο σύμβουλο του Αλή-Πασά, Αλέξανδρο Νούτσο.

Από έγγραφα του ιή αι. διασώζεται άλλη πληροφορία σύμφωνα με την οποία διαφαίνεται ότι προϋπήρχε άλλο γεφύρι του Βοϊδομάτη γνωστό από το 1760 με το όνομα παλαιογέφυρο³⁴. Η μέχρι δε σήμερα σωζόμενη λίθινη γέφυρα του Βοϊδομάτη κάτω από το Καστράκι που είναι η παλιά πόλη “Ρευνίκο” χτίστηκε με πρωτοβουλία της Μαλκίζ Χανούμ του Μαλίκ Πασ, το 1844 και εξηπηρετούσε τους διαβάτες από Κόνιτσα - Ζαγόρι - Γιάννενα και αντίθετα³⁵.

Τα νερά του Βοϊδομάτη είναι διάφανα και κρυστάλλινα, καθρέπτης σω-

στός μέσα στον οποίο καθρεπτίζονται τα πολύμορφα και πολύχρωμα χαλίκια που στρώνουν την κοίτη του, ενώ σ' αυτά ζουν οι περίφημες πέστροφες και άλλα ψάρια του γλυκού νερού που τα ψαρεύουν ειδικευόμενοι ψαράδες και τα πιάνουν ζωντανά με τα χέρια κάτω από τις ρίζες των δέντρων και τις πλάκες³⁶.

Τρία δε Μοναστήρια υψώνονται στις όχθες του Βοϊδομάτη ανάμεσα σε χαλάσματα: 1) Η Παναγία του Βίκου, η οποία ανηγέρθηκε το 1738 II) Η Παναγία η Σπηλιώτισσα, η οποία οικοδομήθηκε το ΑΧΞΕ (=1665) και το μοναστήρι των Αγίων Αναργύρων, το οποίο κτίστηκε το ΑΧΝΗ (=1658)³⁷.

Για το έτυμο του ονόματος Βοϊδομάτης διατυπώθηκαν οι παρακάτω εκδοχές.

I. Υποτέθηκε ότι προήλθε από ομώνυμο συνοικισμό, ο οποίος αναφέρεται στον κώδικα Ζαγορίου και ο οποίος διαλύθηκε το 1817 εξαιτίας του ότι "οι κάτοικοί του ληστρικών βίον διάγοντες και καταδιωκόμενοι υπο τις κυβερνήσεως διεσκορπίσθηκαν"³⁸.

II. Το πρώτο συνθετικό της λ. Βοϊδομάτης θεωρήθηκε ότι έχει ξενική ρίζα και συσχετίσθηκε με τη λ. voda (νερό) το δε δεύτερο συνθετικό παραβλήθηκε με την Πελασγική λ. Matke (= μητέρα, μάνα) και ως εκ τούτου Βοϊδομάτης = νερό + μάνα³⁹ = νερομάνα, ποτάμι που οι πηγές του αφθονούν σε νερό, ή ποτάμι που τα νερά του έρχονταν από κεφαλάρια νερού και κατά συνέπεια είναι καθαρά και διάφανα.

III. Άλλη εκδοχή όχι περιφρονητέα, η οποία διατυπώθηκε σχετικά με την προέλευση του ονόματος Βοϊδομάτης

είναι ότι προήλθε από το αρχαίο συνώνυμο επίθετο της Θεάς Ήρας "Βοώπις" (=μεγαλόφθαλμη) ή από το νεοελληνικό ουσιαστικό βόϊδι και μάτι μαζί με την παραγωγική κατάληξη -ης τα οποία οδηγούν στο όνομα Βοϊδομάτης⁴⁰, τοπωνύμιο το οποίο συναντάται εκτός από την Κόνιτσα και σε άλλα μέρη της Ελλάδας. Επέκταση της προέλευσης του ονόματος Βοϊδομάτης της πρώτης εκδοχής οδηγεί στην άποψη ότι μπορεί να προήλθε και από την απεικόνισή του με μορφή βοδιού, αφού κατά τον Αιλιανό "οι τιμώντες τους ποταμούς και τα αγάλματα αυτών εργαζόμενοι οι μεν ανθρωπομόρφους αυτούς ιδρύσαντο, οι δε βοών είδος αυτοίς περιέθηκαν"⁴¹.

Εμείς θα διατυπώσουμε μια άλλη εκδοχή για την προέλευση του ονόματος του ποταμού Βοϊδομάτη. Τόσο το αίσθητικό της λ. Βοϊδομάτης, όσο και το β έχουν για μας ελληνική προέλευση και αυτό γιατί:

α) Είναι αρχαιότατη η παρομοίωση του Ήλιου με πελώριο μεγάλο οφθαλμό όπως του μεγαλύτερου των κατοικιδίων ζώων του Βοδιού, στα αρχαία του βοός.

β) Ο ήλιος για τους αρχαίους προγόνους μας είναι το όμμα του Ουρανού ή το όμμα (μάτι) του αιθέρος:

Έτσι κατά τον Πίνδαρο αυτό το ηλιακό όμμα είναι:

"Ο Πατήρ των θνητών ομμάτων"

Κατά τον Όμηρο "ούτος είναι ο επόπτης των Θεών και των ανθρώπων, ο τα πάντα ορών".

γ) Σύμβολο της λατρείας του Ήλιου είναι τα ποίμνια τα αφιερωμένα σ' αυτόν, τα οποία συντηρούνταν στο περι-

βολο του Ναού. Ο Όμηρος κάνει λόγο για τα ποίμνια του Ήλιου, τα οποία είναι βόες και πρόβατα.

“Βοδιών επτά κοπαίς, αρνιών επτά κι έχει πενήντα κάθε κοπή· και δεν γεννούν αλλ’ ούτε λιγοστεύουν” (Οδυσ. Μ. 127).

Κατά τον P. DECHARME ο ορισμένος αυτός αριθμός είναι αξιοπρόσεκτος. Τα βόδια και τα πρόβατα αυτά φανερώνουν τις 350 μέρες και τις 350 νύκτες του αρχέγονου έτους⁴².

Το όνομα επομένως Βοϊδομάτης από το Βοΐδι+μάτι στα νεοελληνικά και αρχαιοελληνικά Βους+όμμα από όπου ο τύπος Βούδομμα υποχωρητικώς από τον πληθυντικό Βουδόμματα κατά το αντίστροφο σχήμα = γράμματα - γράμμα και πράματα - πράμα κλπ.

Επειδή ο Ήλιος παρομοιαζόταν με μεγάλο οφθαλμό όπως του Βοδιού και επειδή η διαδοχή της ημέρας με την ανατολή του Ήλιου παραβλήθηκε με την παρέλαση λαμπρού κοπαδιού βοδιών τα οποία προχωρούν το ένα μετά το άλλο στα λιβάδια του Ουρανού δεν απομένει παρά να υποστηρίξουμε ότι Βοϊδομάτης είναι το ποτάμι του Ήλιου ή ποτάμι που πηγάζει, έρχεται από την Ανατολή του Ήλιου, όπως ο Αώος που πηγάζει από την “Ηώ” ή “Εώ” = Ανατολή. Η “Ηώς” θεωρείται εξ’ άλλου αδελφή του Ήλιου και χαρακτηρίζεται ως χρυσόθρονη θεά, ροδόπηχτη και ροδοδάκτυλη παρθένα και προπορεύεται του Ήλιου. Μια δεκατ’ επέκταση ερμηνεία, Βοϊδομάτης είναι το ποτάμι που το ακολουθεί το μάτι του Ήλιου και το βλέμμα του το συνοδεύει από τις πηγές του ως τις εκβολές του.

Σήμερα κοντά στη γέφυρα του Βοϊδομάτη, όπου θεόρατα πλατάνια καθρεφτίζουν τον ίσκιο τους στα διάφανα και κρυστάλλινα νερά του ποταμού, συνταιριασμένο απόλυτα με το φυσικό περιβάλλον δεσπόζει με φόντο το παλιό γεφύρι και τις απόκρημνες πλαγιές του φαραγγιού το ξενοδοχείο “Φαράγγι” από τη μια πλευρά και η ομώνυμη “ταβέρνα” “Βοϊδομάτης από την άλλη⁴³ όπου, οι εκδρομείς, οι ορειβάτες οι φυσιολάτρες και οι αθλητές του “κανόε-καγιάκ” μπορούν μαζί με τη χαρά της φυσικής ομορφιάς να συνδυάσουν την εκεί παραμονή τους με ξεκούραση και φαγητό.

III. ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΣ

Ο Παραπόταμος του Αώου και το τρίτο ποτάμι της επαρχίας Κόνιτσας, ο Σαραντάπορος έχει τις πηγές του στον Ελληνικό χώρο και δέχεται όλα τα νερά των απρόσιτων και δύσβατων πλαγιών που βρίσκονται ανάμεσα στο όρος Γράμμο και Βόιο”. Το Βόιον εκτός των δύο ονομάτων Βόιον και Βερκετήσιον ή Κερκετήσιον, λαμβάνει παρά των νεωτέρων διάφορα άλλα επιτόπια ονόματα κατά τας κορυφάς αυτού Οίον Γράμμον, Βουδόταρις και Σμόλικας, εξου αιρόμενον εις ύψος 2.500 μ. καθοράται τότε Αιγαίον πέλαγος και το Αμβρακικόν και το Ιούνιον, όπερ οι μεν νεώτεροι επιβεβαιώνουν ο δε Στράβων θεωρεί υπερβολήν. Φασί δ’ από των υψηλοτάτων σκοπών αφοράσθαι τό τε Αιγαίον πέλαγος και το Αμβρακικόν και τον Ιόνιον, προς υπερβολήν οίμαι λέγοντες”⁴⁴.

Τα πρώτα νερά του παίρνει ο Σαραντάπορος από τις πηγές που βρίσκο-

νται στην περιοχή του Ν. Καστοριάς πίσω από την Επάνω και Κάτω Αρένα και στα χωριά Πευκόφυτο, Κοτύλη, Χρυσή για να σμίξουν με τ' άλλα που έρχονται από το Μπουρμπουτσκό (Επαχώρι) και Ζούζουλη (Ζουζουλιώτικο). Η κύρια αρτηρία του σχηματίζεται στο στόμιο ανάμεσα στα όρη Μπουσέτσι και Κούτσουρο απ' όπου κατερχόμενος σχηματίζει τη λεγόμενη λάκκα Σαρανταπόρου και δέχεται από αριστερά τα νερά των μικρών παραποτάμων του και χειμάρρων, όπως του Κοσαρτσιώτικου (Φούρκα-Ζέρμα), Δροσοπηγιώτικου (Κάντισκου) Μπλησιανίτικου (Λαγκαδιώτικου), Καστανιανίτικου, Βουργουποτάμου (Κερασοβίτικου), ενώ από τα δεξιά δέχεται τα νερά του Μεγαλάκκου της Ζέρμας, της Λουφίτσας (ποτάμι της λυγερής του Κεφαλοχωρίου) της Μπιστίλιαπης ή Ντεντσιώτικου (της Αετομηλίτσας) και του Βουρμπιανίτικου που έχει τις πηγές του στη Μαύρη Πέτρα του Γράμμου (ύψ. 2520), ο οποίος συγκεντρώνει τα νερά από τους λάκκους και χειμάρρους των Γραμμαχωρίων (Πληκατιού - Γοργοποτάμου - Χιονιάδων - Λισκατσίου - Βούρμπιανης). Προτού συναντηθεί με τον Αώο, ο Σαραντάπορος κοντά στο Μοναστήρι της Μολυβδοσκεπάστου επί ελληνικού εδάφους δέχεται τα νερά των πηγών του Αμαράντου.

Παλαιότερα το Σαραντάπορο γεφύρωναν δύο παραδοσιακά γεφύρια της Μέρτζανης και της Ζέρμας. Σήμερα σώζεται η κομψή λίθινη κατά τον Μολοσσό με επάλξεις και οχυρώσεις άλλοτε γέφυρα Ζέρμας⁴⁵ κοντά στο Μοναστήρι της Ζέρμας (1618).

Το όνομα του ποταμού Σαραντάπορος είναι σύνθετο από το απόλυτο αριθμητικό σαράντα και το ουσιαστικό πόρος για το οποίο δόθηκαν οι εξής δύο εκδοχές: I) Ποτάμι με σαράντα περάσματα και II) Ποτάμι που έχει σαράντα τροφοδότρες πόρους⁴⁶.

Εμείς θα συμφωνήσουμε με την πρώτη εκδοχή γιατί:

α) Είναι ερμηνεία που είναι διαδομένη στον απλό λαό των χωριών μας, ο οποίος έχει το δικό του αισθητήριο για την ερμηνεία της πραγματικότητας που τον περιβάλλει.

β) Γιατί ο Σαραντάπορος είναι ποτάμι που μπορεί κανείς να τον διαβεί με τα πόδια (πεζή) σε πολλά σημεία κατά το μεγαλύτερο διάστημα του έτους και μόνο κατά την εποχή των μεγάλων βροχών και της τήξεως των χιονιών δεν μπορεί κανείς να τον περάσει πεζός με ασφάλεια.

γ) Γιατί το β' συνθετικό της λ. Σαραντάπορος, η λ. πόρος στην πρώτη έννοια της σημαίνει μέρος δια του οποίου περνά κανείς στην αντίπερα όχθη, διάβαση, πέρασμα και στη δεύτερη έννοια οπή, αλλά οπή από την οποία μπορεί να περάσει κανείς και όχι οπή νερού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Βλ. Εφημ. Αώος 30 Ιουλ. 1954 Αριθ. φύλ. 46, σ. 1.
2. Πρβλ. Εφημ. Αώος 1 Νοε. 1954 Αριθ. φύλ. 52, σ. 1.
3. Π. Αραβαντινού, Χρονογραφία της Ηπείρου, Εν Αθήναις 1857, σ. 86
4. Βλ. Ιω. Β. Τσάγκα. Η Κόνιτσα στο Ιστορικό και γεωγραφικό Λεξικό των Βουτυρά Σ. και Καρύδου Γ. του έτους 1881 περιόδ. Κόνιτσα τευχ. 93 Δεκ. 1993 σ. 265.
5. Βλ. Δήμος Κόνιτσας, Χαράδρα Αώου, Κόνιτσα 1995, σ. 8 (επιμέλεια έκδοσης και συγγραφής Ιορδ. Χατζημελετίου, Αθαν. Κατής).
6. Βλ. Κόνιτσα, Οικολογικός Αθλητικός Σύλλογος "ΠΡΑΞΙΣ" Δήμος Κόνιτσας Ενημερωτικό φυλλάδιο.

7. N. G. L. Hammond, 'Ηπειρος Εκδ. "Ηπειρ. Βιβλ." Αθήνα 1971, τ. Α. σ. 9.
8. Φυλλάδιο Συλλόγου "ΠΡΑΞΙΣ" ό.π.
9. Ν.Ι. Κοκκίδη, Αώος, λήμμα στη: Μεγ. Ελλ. Εγκυκλ. τ. 6ος Αθήναι 1977, σ. 419.
10. Πρώτος αναφέρεται ο τραπεζίτης Ιω. Λούλης με 50.000 που στάθηκε και η αφορμή να χτιστεί, ο επίσκοπος Βελλάς και Κονίτσης Γερμανός, οι αδελφοί Βασ. και Αλκιβ. Λιάμπτης, ο Μουχάμετ Μπέη Σίσκος, η Αγγ. Παπαζόγλου, ο Γεωργ. Ζωίδης και οι αδελφοί Μπεκιάρη βλ. α) Ιω. Λαμπρίδη, Ηπειρωτικά αγαθοεργήματα, Ιωάννινα 1880 (Επανεκδοση ΕΗΜ 1971) τ. Β' Ιωάννινα σ. 150 β) Διον. Τάτση, Γνωριμία με την Επαρχία Κονίτσης, Κόνιτσα 1993, σ. 49 γ) Αλεξ. Μαμμούπουλου, Δαϊκή αρχιτεκτονική. Ηπειρώτες Μάστοροι και Γεφύρια Αθήναι 1973 σ. 32, δ) Σπ. Μαντά, Το γεφύρι και ο Ηπειρώτης, Αθήνα 1987, σ. 28.
11. Αλεξ. Μαμμούπουλος, ό.π., σ.
12. Ν.Ι. Κοκκίδη, ό.π., σ. 420
13. Βλ. Hammond, όπ. τομ. β', σ. 41, σημ. 31.
14. Βλ. Hammond, στο ίδιο σ. 60.
15. Α. Παπάγου, Ο Πόλεμος της Ελλάδος 1949-41, Αθήναι 1945, σ. 222.
16. Βασ. Νικόπουλου, Ο Π. Παΐσιος ο Φιλοθέιτης ή Στομιώτης στο: Κόνιτσα έτους 1972, σ. 12. Ενώ ο Φυσιολάτρης και υπεύθυνος του περιοδικού μας Κόνιτσα, ο οποίος πρώτος δημοσίευσε βιβλίο για τον ποταμό Αώο και τη φύση του και μίλησε για την αξιοποίηση της χαράδρας θα γράψει: Οι πλευρές της χαράδρας από την αρχή έχουν μεγάλη κλίση. Ανάμεσα στα δέντρα προβάλλουν πυκνοί θάμνοι πυξαριού που καλύπτουν τα κενά. Τα πεύκα φυτρώνουν στα χωματερά εδάφη των βουνών, αλλά με την ίδια ευκολία φυτρώνουν και πάνω στα βράχια. Κάπου κάπου εμφανίζονται μερικά έλατα και κέδρα. Στη Χαράδρα ευφραίνεσαι από το μουσικό ξεφάντωμα των τζιτζικιών που σμίγει με τον αχό του ποταμού και σου κρατάει συντροφιά ως τον καταρράκτη του Γράβου βλ. περισσότερα: α) Σωτ. Π. Τουφίδη, ο Αώος και η φύση του, Κόνιτσα 1982, σ. 20 β) Ιδίου με τους "Ροβινσώνες" των βουνών Περιοδ. Κόνιτσα 1981, σ. 174 γ) Ιδίου. Στα φαράγγια του Αώου Περ. Κορφές τ. 43, Έτους 1983, σ. 30.
17. Βλ. Διον. Δ. Τάτση, Η Ιερά Μονή στομίου Κονίτσης. Το περιβολάκι της Παναγίας μας Ιωάννινα 1980 και ιδίου, Γνωριμία με την επ. Κονίτσης, ό.π. σ. 67.
18. Kretschmer, Glotta, τ. 15, σ. 192.
19. Σ. Ι. Βουτυρά, όπ. στο ίδιο σ. 156.
21. Άλωρ. λήμμα στην Εγκυκλ. "Πάπυρους Λαρούς" τ. 2ος Αθήναι 1963, σ. 629.
22. Άλωρ λήμμα στη Μεγ. Ελληνική Εγκυκλ. τ. 4ος Αθήναι 1928, σ. 137.
23. Semitelus Epiroticorum: Liber primus (in Grk) Βερολινώι 1854, σ. 59.
24. Semitelus στο ίδιο σ. 59 σημ. 52.
25. Ιω. Σταματάκου, Λεξικόν της Αρχ. Ελλ. Γλώσσας, Αθήναι 1972, σ. 204.
26. Σκαρλάτου Δ. Βυζαντίου, Λεξικόν αρχαίας Ελληνικής γλώσσας και καθαρευούσης τομ. Α Αθήναι 1964, σ. 214.
27. Βλ. Ν. Ρεμπέλη, Εφημ. Καθημερινή 12/2/1967. Βλ. ακόμη Θ. Ζιώγα Πατριδογνωστικά περιοδ. Κόνιτσα τευχ. 45ο Ιουλ. Αυγ. 1992, σ. 416, όπου ο συντοπίτης Κονιτσιώτης Θ. Ζιώγας υπό τον ατυχή τίτλο "Πατριδογνωστικά" επιχειρεί να δώσει ανεπιτυχώς την ετυμολογία του ονόματος Αώος συνδέοντάς το με Ηλιακές θεότητες των αρχαίων φθάνοντας μάλιστα εντελώς αυθαίρετα μέχρι την Κύπρο και την Αίγυπτο για να καταλήξει να ομολογήσει την ανεπάρκειά του: "Πως διαπλέκονται όλα αυτά μεταξύ τους και ποιό ιστορικό υπόβαθρο κρύβουν δεν είναι ξακαθαρισμένο"!
28. Semitelus ό.π. σ. 59, σημ. Ενώ λίγο νωρίτερα το 1837 ο Ν. Λωρέντης έγραφε για τον Αώο: "Αώος και Αώος, ο Αους έτι δε είναι Αίας. Ποταμός της Ιλλυρίας μεσημβρινώς της Απολλωνίας το νυν Vajusa Πολ. Στραβ. και Άνιος, η μαρτυρ. παρά Πλουτ. Καισ. 38" Ν. Λωρέντη, Λεξικόν των αρχ. μυθολογικών Ιστορικών και Γεωγραφικών Κυρίων Ονομάτων. Εν Βιέννη της Αυστρίας 1837, σ. 90.
29. Βλ. Αλεξ. Μαμμούπουλου ό.π. σ. 30
30. Σ. Ι. Βουτυρά κ.α. ό.π. σ. 156.
31. Σ. Ι. Βουτυρά κ.α. στο ίδιο σ. 1306.
32. Ιω. Γ. Παπαϊωάννου, Το Πάπιγκο τομ. Α' Θεσ/νίκη 1977, σ. 76.
33. Ιω. Λαμπρίδου, Περί των εν Ηπειρω αγαθοεργημάτων Αθήναι 1880, σ. 151.
34. Βλ. Αγγ. Παπακώστα Παναγιά η Σπηλιώτισσα... σ. 16.
35. Βλ. Σωτ. Τουφίδη, Ομορφιές του τόπου μας. Γέφυρα Βοϊδομάτη περ. Κόνιτσα τευχ. 45. σ. 411.
36. Πρβλ. Αγγ. Παπακώστα, Ν. Κουβαράς, Αθήναι 1961, σ. 142.
37. Βλ. Αγγ. Παπακώστα στο ίδιο σ. 147 και για μοναστήρι Αγίων Αναργύρων Βλ. Διον. Τάτση όπ. σ. 87.
38. Ιω. Λαμπρίδη Ζαγοριακά τόμ. Α' Αθήναι 1870 σ. 24 και Π. Αραβαντινού Χρονογραφία ό.π., σ. 33.
39. Την άποψη αυτή της ετυμολογίας του ονόματος του ποταμού Βοϊδομάτης διατύπωσαν οι παρακάτω:
- α) Αγγ. Παπακώστα, ό.π. σ. 142.
- β) Αλεξ. Μαμμούπουλος, ό.π., σ. 43 σημ. 2.
- γ) Διον. Τάτσης, ό.π., σ. 93.
40. Βλ. Ιστορικό Λεξικό της Νεοελληνικής τομ. 4ος Ακαδ. Αθηνών Εν. Αθήναις 1953, σ. 19.
41. Αιλιανού, Ποικίλη Ιστορία σ. 32.
42. P. DECHARME
43. Πρβλ. Σωτ. Τουφίδη, ό.π., σ. 411 και Σπ. Μαντά Τα Ηπειρ. Γεφύρια, ό.π. σ. 37.
44. Βλ. Σ. Ι. Βουτυρά, Λεξικόν ό.π. σ. 1306.
45. Αλεξ. Μαμμούπουλου ό.π. σ. 32 και Βλ. Ιω. Τσάγκα, Το γιοφύρι της Ζέρμας (Πλαγιάς) Κόνιτσας στο Σαραντάπορο και όχι το "Καντσιώτικο γεφύρι" Περιοδ. Ηπειρωτικοί Αντίλαλοι Πάτρα 1994 σ. 18.
46. Βλ. Θ. Ζιώγα ό.π. σ. 416.

Τοπωνυμίες Παλαιοσελλίου

(συνέχεια προηγούμενων)

του Ηλία Ε. Παπαζήση

.....
Λά Φ. ΝΤ. ΝΑ άλ Ποτσινίκα. Εξηγείται στη βρύση του Ποτσινίκα κατοίκου του χωριού που έκτισε τη βρύση αυτή και πήρε το επώνυμό του. Βρίσκεται βόρεια της τοπωνυμίας “Γιουλτοβεάνου, είχε δροσερό νερό με ξύλινη ποτίστρα για τα ζώα. Μπροστά από χρόνια το νερό της βρύσης αυτής μεταφέρθηκε στη νέα ποτίστρα που έγινε στη θέση “Κεάτρ Άλμπε”.

Τ' Αρινίου. Αμμώδης κατωφερής έκτασις βόρεια της θέσης “Κουμουτσέσκουλου”.

Λ' αλγκίνε ερμηνεύεται στο “Μελίσσι”. Εκεί μπροστά από πολλά χρόνια σμήνος μελισσών προφανώς απ' το χωριό κατέφυγε και εγκαταστάθηκε σε ρήγμα της βραχώδους οροσειράς που υπέρκειται Β.Α. του χωριού.

Κουτρουλιάντρε. Είναι στην Κουτσοβλαχική διάλεκτο και δηλοί τόπο με πολλά κοτρόνια. Χωράφια υπάρχουν εδώ των αδελφών Στεργίου Παπαζήση, Ράμμου και άλλων.

Τζεάνα ή Ντζεάνε. Είναι η κορυφή που υπέρκειται της συνοικίας “Ρ. Μάγλιου”. Σχηματίσθηκε απ' το όνομα του αρχαίου θεού Ζάν (Δία θεού του Ολύμπου και προς τιμή του κάθε κορυφή λέγεται “Τζεάνα”).

Λα Δέσαι. Ονομάζεται έτσι το μέρος όπου διανέμεται το ποτιστικό νερό στις συνοικίες.

Λα Λεύκ(ε). Κοντά στην τοπωνυμία “Δέση” ήταν δύο υδρόμυλοι, ένας εκκλησιαστικός, και ο άλλος του κατοίκου του χωριού “Στέκα”. Δίπλα απ' τον υδρόμυλο του Στέκα υπήρχε ψηλή λεύκη και απ' αυτή πήρε η τοποθεσία το όνομα

“Λα λεύκ(ε)”. Βρίσκονταν βόρεια της κορυφής “Τζεάνα”.

Λα Φίου. Τοποθεσία που βάλλεται πολύ απ' τον αέρα που συρρίζει.

Είναι βόρεια της θέσης “Δέσαι”.

Λα Λιήνουροι. Έκτασις φυτευμένη με νεαρά δένδρα κυρίως πεύκα, και βρίσκεται βόρεια του χωριού στο όριο των περιφερειών Παλαιοσελλίου - Ελευθέρου. Η περιοχή αυτή είναι αιματοβαμμένη, γιατί το έτος 1913, ο αγροφύλακας του χωριού Ελευθέρου Παναγιώτης Πλατής, επυροβόλησε και τραυμάτισε θανάσιμα την κάτοικο του Παλαιοσελλίου Βασιλική Δημητρίου Αναγνωστοπούλου ή Μίζου, επειδή με άλλες γυναίκες του χωριού μάζευε καυσόξυλα.

Λα Φ. ΝΤΕ ΝΑ α Τούρκολη. Εξηγείται στη βρύση του Τούρκου. Ονομάζεται δε έτσι, γιατί κατά την παράδοση Τούρκος Χωροφύλακας του Αστυνομικού Σταθμού Κερασόβου (Αγ. Παρασκευή) σκοτώθηκε εκεί απ' την εκπυρσοκρότηση του όπλου του, προσπαθώντας να πυροβολήσει την εικόνα της Αγίας Παρασκευής, την οποία Κερασοβίτες απ' το Παλαιοσέλλι που είχε έρθει, τη μετέφεραν στο Κεράσοβο. Στη θέση αυτή υπάρχει το εικόνισμα της Αγίας που θυμίζει το θαύμα της.

Λα Κουτουσιέρμπου. Λατινογενής η λέξη και ερμηνεύεται στη Πέτρα του Ελαφιού (terbus). Κυνηγός κάποτε στη Πέτρα αυτή σκότωσε ελάφι και από τότε η πέτρα πήρε το όνομα του ελαφιού (Κουτουσιέρμπου).

Του Αλούνιοι. Ερμηνεύεται “στις Λεπτοκαριές”. Τοποθεσία μέσα στο προστατευτικό δάσος με κρυόνερη βρύση. Ήταν

τόπος ψυχαγωγίας και κάθε καλοκαίρι συγκέντρωνε πολλούς επισκέπτες και κυρίως ταξιδεμένους. Τώρα το νερό της βρύσης αυτής μεταφέρθηκε στο χωριό, με αποτέλεσμα να χάσει το τοπίο τη γοητεία του και ν' αποτελεί πλέον μια ανάμνηση.

Λα Γκιούβα αλί Χατζίνε. Κοντά στη θέση "Αλούνιοι" υπήρχε μικρή σπηλιά, στην οποία κατέφευγε, όπως ομολογούνε τρελλή γυναίκα του χωριού στο επώνυμο "Χατζίνα" και πήρε το όνομά της. Τώρα υπάρχει μόνο ο βράχος.

Λα Σεφέρι. Τοποθεσία στον παλαιό βατό δρόμο που οδηγούσε από δυσμάς στο χωριό, και δηλοί "αγνάντιο" γιατί απ' εκεί φαίνονταν όλο το χωριό. Κατ' άλλη εκδοχή σημαίνει το όνομα του ιδιοκτήτη της θέσης αυτής. Η πιθανότερη όμως εκδοχή είναι η πρώτη.

Λα Γιο Νικάνορα. Εξηγείται στον Άγιο Νικάνορα. Βρίσκεται στην τοποθεσία "Τζεάνα" βόρεια του χωριού, όπου στις 7 Αυγούστου ανήμερα της μνήμης του Αγίου πολλοί κάτοικοι προσκυνητές πήγαιναν και ακολουθούσαν χοροί και τραγούδια. Το Εικόνισμα του Αγίου Νικάνορα που υπάρχει εκεί, με δαπάνη της το έκτισε το έτος 1909, η γριά Τσένινα κάτοικος του χωριού και μητέρα των αδελφών Ιωάννου, Κων/νου και Γεωργίου Παναγιώτου Μίσιου, σ' ένδειξη τιμής και ευγνωμοσύνης στον Άγιο Νικάνορα, που πρεσβείες του πολλές φορές απήλλαξαν το χωριό απ' τις διάφορες επιδημίες.

Τζεάνα Λουγκ(ε). Λέξη σύνθετη και η ακριβής ερμηνεία της είναι "Μακρουργή". Βρίσκεται βόρεια του χωριού και το δεύτερο συνθετικό της λέξης είναι λατινογενές.

Λα Μουτσιάλια αλ Κράεα. Θα πει στο Μουτσιάλι του Κράεα κατοίκου του χωριού και ιδιοκτήτη. Βρίσκεται βόρεια του χωριού.

Λα Γιατριάδα. Τοποθεσία στις παρυφές του προστατευτικού δάσους, όπου υπάρχει το εικόνισμα της Αγίας Τριάδας κτισμένο απ' τον κάτοικο του χωριού Βασίλειο Ταπνάιο. Την ημέρα που γιόρταζε συγκεντρώνονταν εκεί πολλοί προσκυνητές κυρίως γυναίκες και κορίτσια που τραγουδούσαν και χόρευαν.

Του Βάλεα α Φούρλουη. Κουτσοβλαχική φράση που ερμηνεύεται "στο λάκκο του κλέπτη". Βρίσκεται βόρεια της τοπωνυμίας "Αγιατριάδα" όπου το 1899, σκοτώθηκε από τουρκικό απόσπασμα νεαρός ληστής και τάφηκε εκεί.

Λα Κόρνούλου αλ Παπαζήσα. Εξηγείται στην "Κρασιά του Παπαζήση". Βρίσκεται στην τοπωνυμία "Μπάντε" στο χωράφι του Παπαζήση η γηραιά αιώνων αυτή Κρασιά.

Λα Μέξη. Τοποθεσία μέσα στο χωριό, όπου και η κοινή βρύση της Δυτικής συνοικίας. Φέρει το επώνυμο του ιδιοκτήτη της περιοχής κατοίκου του χωριού "Μέξη".

Λα Σιόπατου. Ερμηνεύεται "τόπος που βγάζει νερό και βρίσκεται βόρεια του χωριού.

Λα Κόκκαλε. Τοποθεσία προς νότο του χωριού και έχει το επώνυμο του ιδιοκτήτη κατοίκου του χωριού "Κόκκαλη".

Λα Πλέντζι. Θα πει "στις Καλύβες" στις οποίες οι κάτοικοι αποθήκευαν τις ζωοτροφές τους. Ήταν πολλές οι τέτοιες καλύβες (δυτικά, ανατολικά και προς νότο του χωριού).

Πρ. Κεάτρε. Εξηγείται κατά λέξη "Πάνω στην πέτρα" - εδώ όμως εννοεί στην κορυφή της βόρειας του χωριού υπερκείμενης βραχώδους οροσειράς.

Λα Ταμπούρα. Τοποθεσία που υπήρχε άλλοτε τούρκικο φυλάκιο (Ταμπούρι). Βρίσκεται βόρεια του χωριού στο όριο των περιφερειών Παλαιοσελλίου - Πάδων.

Λα Κίνλιοι αλ Παπαναστάση. Ιδιότ-

κτητη πευκώδης τοποθεσία, ιδιοκτησία του κατοίκου του χωριού Παπαναστάση. Βρίσκεται στη νότια παρυφή της “Τζεάνα Λούγκα”.

Λα Σ(ε)ρπούνε. Αγροτική περιοχή βόρεια του χωριού που πήρε τ’ όνομα απ’ το χόρτο που φυτρώνει και στην κουτσοβλαχική λέγεται “Σ(ε)ρπούνε”.

Του Μεάλου. Αμμώδης ιδιόκτητη περιοχή βόρεια του υψώματος “Τζεάνα Λούγκα”.

Βάλεα Μάρε. Στην κουτσοβλαχική διάλεκτο εξηγείται “Μεγάλος λάκκος”. Βρίσκεται βόρεια του χωριού κι αποτελεί στον τομέα αυτό το όριο των περιφερειών Παλαιοσελλίου - Ελευθέρου.

Λα Νανε. Πρόκειται για περιοχή που φυτρώνει φυτό στο όνομα “Νανε”. Διαίρεται στη Μεγάλη Νάνε και μικρή Νάνε στην οποία υπάρχει βρύση με πολύ κρύο και καθαρό νερό. Κάθε καλοκαίρι προσελκύει επισκέπτες για να απολαύσουν το κρύο νερό και τη βουνίσια πρασινάδα.

Λα Ντόριζου. Λέξη μάλλον σλαβική και δηλοί τόπο που εκπηδά νερό, κεφαλάρι, νερομάνα. Βρίσκεται στο δυτικό μέρος της “Σκουτέρνας”.

Του Βαρκό. Τόπος υγρός που βλαστάνει σκληρό χόρτο δύσκολο για τροφή των ζώων (τα βούρλα).

Λα Κεάτρα αλ Κατή. Ερμηνεύεται στην πέτρα του κατή και τούρκικα εννοεί “Δικαστή”. Κατά την παράδοση Τούρκος Δικαστής (Κατής) έκατσε στην πέτρα αυτή για να επιλύσει διαφορά των Κοινοτήτων Παλαιοσελλίου - Πάδων. Έκτοτε η πέτρα αυτή πήρε το όνομα αυτό και βρίσκεται κοντά στο σύνορο Παλαιοσελλίου Πάδων.

Κουτουνίστε. Δηλοί τόπο διεσπαρμένο με πολλές μικρές πέτρες (χαλίκι) βλάχικα (κέατρε νίτσι) βρίσκεται προς νότο της “Βρύσης Τούρκου”.

Λα Κλουτσιάρλου. Τόπος υγρός και λασπώδης όταν βρέχει σε σημείο να βουλιάζει κανείς. Βρίσκεται προς νότο της “Βρύσης Τούρκου”.

Λα Τσιλεϊνα. Τοποθεσία μέσα στο χωριό και συγκεκριμένα στη δυτική συνοικία, όπου οι κατοικίες Μπίρσου. Εκεί ήταν και μικρή βρύση με το ίδιο όνομα. Πήρε την ονομασία απο κάτοικο του χωριού στο επώνυμο “Τσίλης”. Πέθανε αυτόν και η χήρα γυναίκα του πήρε το επώνυμο “Τσουλεϊνα” όπως συνηθίζεται.

Του Μπ-Τι-κ(ε). Μικρή ισόπεδη έκταση βόρεια της αντολικής συνοικίας του χωριού, ανάμεσα στους δύο λάκκους, όπου άλλοτε και πολλές αγριόλευκες.

Του Βάλε αλ Γύφτου. Εξηγείται στο λάκκο του Γύφτου. Είναι ο λάκκος που κατέρχεται ανατολικά του χωριού κοντά στο σπίτι του Νικόλα Ιωαν. Καρανίκα (Καμπέση) σήμερα Ιωαν. Μηλιώνη. Ονομάζεται έτσι, γιατί ο πρώτος γύφτος κάτοικος του χωριού εγκαταστάθηκε εκεί με το εργαστήρι του.

Λα Φ. Ντ. Να. Αράτσε. Θα πει στην Κουτσοβλαχική διάλεκτο “στην Κρούα Βρύση” βρισκόταν στη ημιονική οδό προς Πάδες κι ακριβώς στο όριο των Περιφερειών Παλαιοσελλίου Πάδων.

Λα Γκροάπα ά τούρκολη - (στο μνήμα του τούρκου). Λοφίσκος στην περιοχή “Σουρπάσα” κι ακριβώς πάνω απ’ το δημόσιο δρόμο που απέναντι υπάρχει το εικόνισμα των 12 Αποστόλων. Στο λοφίσκο αυτόν ετάφη τούρκος στρατιώτης που πέθανε από αρρώστια και πήρε ο λοφίσκος το όνομα αυτό. Όσο δ’ αφορά το εικόνισμα των 12 Αποστόλων το έκτισε με έξοδά του ο κάτοικος του χωριού Χρίστος Ανδρέου, γιατί το 1923 που ταξίδευε στα Κύργια της Δράμας γλίτωσε απ’ τη σφαγή των Τουρκοβουλγάρων.

Τέλος

ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΠΑΛΑΙΟΣΕΛΙΟΥ

Ένα άγνωστο μνημείο της Χριστιανικής λατρείας

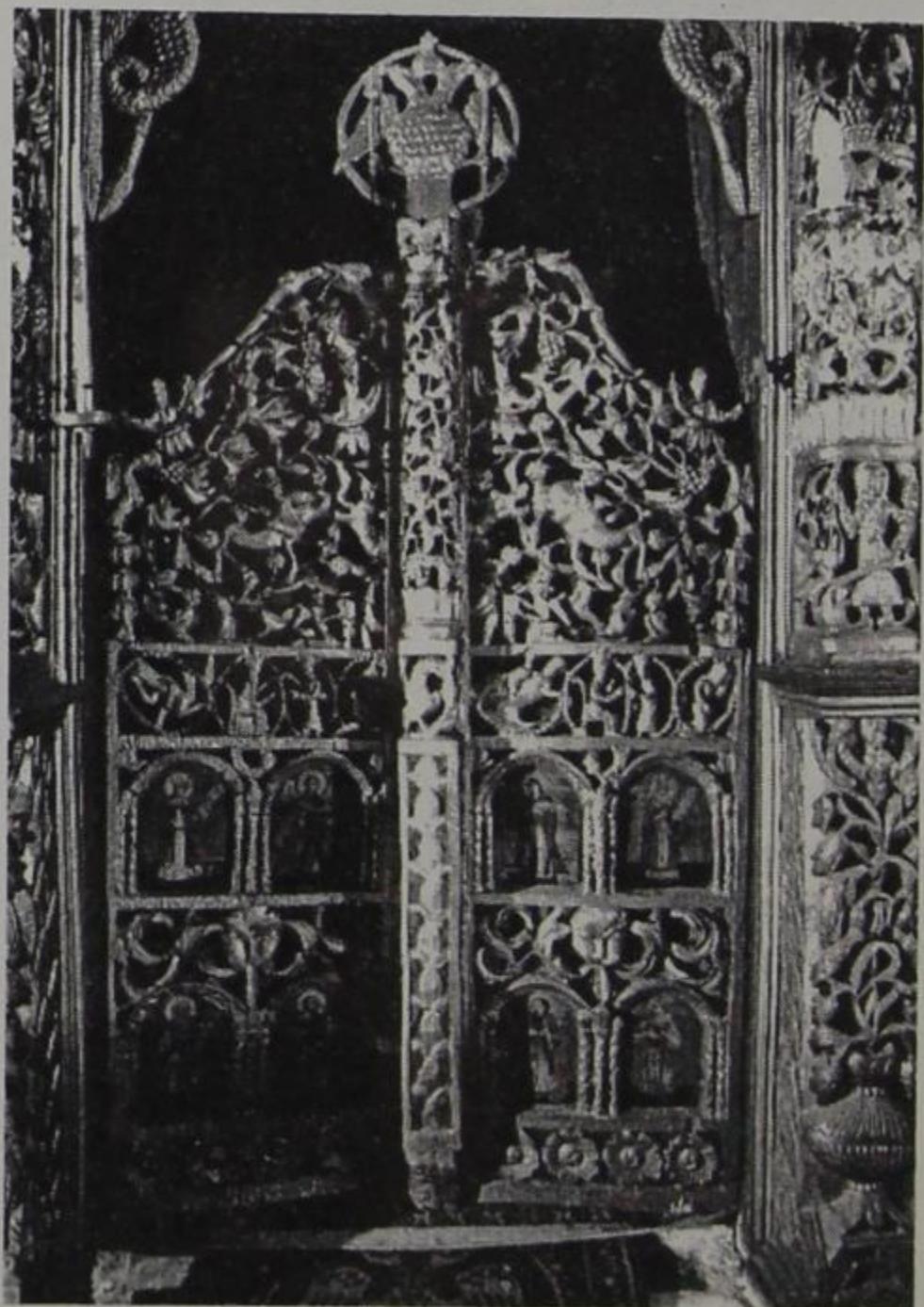
Ο κεντρικός Ναός του Παλαιοσελλίου είναι αφιερωμένος στην μνήμη της Οσιομάρτυρος Αγίας Παρασκευής.

Για τον πολύ κόσμο είναι απλά ένας Ναός όπως και τόσοι άλλοι τον οποίο οι Παλαιοσελλίτες ανήγειραν το έτος 1864 για τις λατρευτικές τους ανάγκες. Αυτή η άποψη οφείλεται στο γεγονός πως ποτέ δεν έγινε μια συνολική αποτίμηση και προβολή των μνημείων της Επαρχίας μας.

Έτσι βρισκόμαστε στην θλιβερή θέση να προβάλουμε σαν μοναδικά μνημεία τα χαλάσματα της Χάμκως και ότι άλλο άφησε πίσω του ο κατακτητής, δημιουργήματα ελάχιστης αισθητικής αξίας. Και ενώ στρέφουμε τους προβολείς της δημοσιότητας και του ενδιαφέροντός μας στα προαναφερθέντα κτίσματα, άλλα μνημεία συμπεριλαμβανομένων και εκείνων της χριστιανικής λατρείας τα έχουμε καταδικάσει στην αφάνεια και τα έχουμε παραδώσει σε ανεξέλεκτες επεμβάσεις ανθρώπων οι οποίοι στερούνται κάθε παιδείας και αισθητικής αντίληψης. Στα μέσα του 19ου αιώνα, μπορεί η Ήπειρος και φυσικά η επαρχία μας να βρίσκεται υπο τον Τουρκικό ζυγό, οι κάτοικοι όμως δεν είχαν κανένα λόγο να κρύβουν την Ελληνική συνείδησή τους καθώς και την Ορθόδοξη πίστη. Απορεί κανείς πως οι άνθρωποι εκείνης

της εποχής στερούμενοι των σημερινών τεχνικών και οικονομικών μέσων ανήγειραν υπερμεγέθεις και από κάθε άποψη περικαλλείς Ναούς.

Οι Παλαιοσελλίτες διακατεχόμενοι από βαθιά χριστιανική πίστη ανήγειραν Ναό διαστάσεων 16x27 συνολικού εμβαδού τετρακοσίων πενήντα (450) τ.μ. δυναμένου να περιλάβει εντός του το πολυπληθές εκκλησίασμα εφ' όσον το Παλαιοσέλλι είχε πληθυσμό άνω των χιλίων πεντακοσίων κατοίκων και ιερείς πέντε. Φυσικά εκείνη την εποχή όχι μόνον ανήγειραν υπερμεγέθεις ναούς αλλά ιδιαίτερη μέριμνα έ-

Βημόθυρο Ναού Αγίας Παρασκευής

δειχναν για τον εσωτερικό λατρευτικό χώρο, τον οποίο έπρεπε να χαρακτηρίζει η αυστηρότητα, η λιτότητα και η απουσία κάθε περιττού στοιχείου. Για τις ανάγκες αυτές και σε τοπικό επίπεδο αναπτύχθηκε τόσο η τέχνη της αγιογραφίας όσο και εκείνη της ξυλογλυπτικής. Ο Ναός της Αγίας Παρασκευής αγιογραφήθηκε από την σχολή των Χιονιαδιτών το δε υπέροχο τέμπλο ίσως από τους Τουρνοβίτες.

Το τέμπλο είναι τεραστίων διαστάσεων. Το μήκος του είναι δέκα εξ (16) μέτρα το δε ύψος του στο δεξιό και αριστερό κλίτος πέντε (5) μέτρα στο δε κεντρικό φτάνει τα επτά (7).

Είναι αδύνατον να περιγραφεί η επιβλητικότητά του καθώς και η ομορφιά του, πάντως μαρτυρεί πως οι δημιουργοί του ήταν τεχνίτες με υψηλή αισθητική σύλληψη αλλά και εκτελεστική επιδεξιότητα. Χωρίζεται σε πολλά διαζώματα σε δύο από τα οποία βρίσκονται τριάντα δύο φορητές εικόνες εκ των οποίων οι οκτώ είναι μεγάλου μεγέθους και παρόμοιας τεχνοτροπίας με εκείνες του Αγίου Νικολάου Άνω Κονίτσης και σε υπερκείμενο διάζωμα είκοσι τέσσερες μικρότερου μεγέθους όπου ιστορείται η ζωή του Ιησού. Αναφορικά με τα ξυλόγλυπτα τμήματα του τέμπλου αναπαριστούν θέματα τόσο της Παλαιάς όσο και της Καινής Διαθήκης. Ενδεικτικά αναφέρω την εκδίωξη των πρωτόπλαστων από τον παράδεισο, την εξαπάτηση της Εύας από τον όφι, την θυσία του Αβραάμ, την γη της επαγγελίας, την αποκεφάλιση του Προδρόμου, τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου, τον Μυστικό Δείπνο, την Σταύρωση, την Ανάσταση, την Πεντη-

κοστή και άλλα. Στο κεντρικό κλίτος και στο ανώτατο άκρο του τέμπλου υπάρχει η Σταύρωση την οποία πλαισιώνει ένα σύμπλεγμα από δράκοντες και λέοντες. Εξαισία επίσης δείγματα ξυλογλυπτικής είναι το δεσποτικό, ο άμβωνας και το προσκυνητάρι της Αγίας Παρασκευής.

Αναφέρομαι δε και στην εκδίωξη των πρωτόπλαστων από τον παράδεισο που αναπαρίσταται σε οκτώ ενότητες μήκους δέκα έξι μέτρων και πλάτους άνω του ενός μέτρου και βρίσκεται μεταξύ του κάτω και άνω γυναικωνίτη (σε μουσαμά) Επί του παρόντος δεν αναφέρωμαι στις λοιπές αγιογραφίες.

Εν ολίγοις κατέδειξα την μνημειακή αξία του Ναού της Αγίας Παρασκευής. Πλήν όμως το μνημείο αυτό κινδυνεύει από μια μικρή καθίζηση και ελαφρά κλίση. Η στέγη βάζει από παντού νερό και για την επισκευή της θα χρειαστούν αρκετά εκατομμύρια. Οι απανταχού Παλαιοσελλίτες θα προστρέξουν εις βοήθεια η οποία όμως δεν θα είναι αρκετή να θεραπεύσει το πρόβλημα.

Καλόν είναι η προγραμματική σύμβαση που υπέγραψε ο τέως Υπουργός Πολιτισμού κ. Μπένος να συμπεριλάβει και μνημεία της ευρύτερης περιοχής Κόνιτσας.

Τέλος οι άνθρωποι των γραμμάτων και της τέχνης και πρωτίστως εκείνοι της Επαρχίας μας πρέπει να σκύψουν με φροντίδα και αγάπη στην πολιτιστική μας κληρονομιά που όσο περνά ο καιρός χάνεται σε ένα ομιχλώδες τοπίο άγνοιας και αδιαφορίας.

Ηλίας Ανδρέου

ΠΑΛΙΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΕΝΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΔΩΡΟ ΤΟΥ ΧΑΡΙΣΗ ΖΔΡΑΒΟΥ
ΣΤΟ ΓΙΩΤΗ ΠΑΝΟΥΣΑΚΟ

Αναστασίου Ευθυμίου

Φτωχός οργανοπαίχτης και εργάτης ήταν ο Γιώτης ο Πανουσάκος από τη Βούρμπιανη. Έπαιζε λαούτο και βιολί αλλά δεν ήταν ταλαντούχος όπως ο πατέρας του ο γερο - Μιχάλης που ήταν αηδόνι στη φωνή και περιζήτητος στους γάμους και στα πανηγύρια. Ούτε και σαν εργάτης ήταν αποδοτικός. Ο γέρος Μιχάλης ο πατέρας του ήταν δεινός ξυλοκόπος και εργατικότατος. Έκοβε καψόξυλα, έβγαζε γρεντές, ξυλοδέματα, πέταυρα και σανίδια. Ο Γιώτης ήταν απλός βοηθός ή εργάτης και πάντα δούλευε με το πάσο του. Η γυναίκα του η Γιώταινα όμως ήταν άξια και εργατικιά. Ξενοδούλευε και βοηθούσε πολύ στη συντήρηση των παιδιών τους που ήταν γύρω στα δέκα.

Βρισκόμαστε στην άνοιξη του 1945. Οι αντάρτες είχαν παραδώσει τα όπλα τους και είχαν γυρίσει στα σπίτια τους. Η εθνοφυλακή μόλις είχε κάνει την εμφάνισή της στην Επαρχία μας, χωρίς να έχουν εγκατασταθεί ακόμη οι αστυνομικές και λοιπές αρχές του επίσημου κράτους.

Ο Γιώτης γύριζε μια μέρα από το γειτονικό χωριό Γοργοπόταμο ή Τούρνοβο, φορτωμένος μ' έναν τροβά που περιείχε τρεις-τέσσερις οκάδες αλεύρι καλαμποκίσιο. Φτάνοντας στη βρύση του Γραμματικού όπου σκόπευε να ξεκουραστεί και να πιεί, βρίσκει 3-4 άντρες ντυμένους στο χακί με μαύρους

σκούφους και οπλισμένους. Είχαν σφάξει ένα αρνί και το περνούσαν στη σούβλα να το ψήσουν.

Τους καλησπέρισε, απίθωσε τον τροβά του καταγής και κάθησε για να ξεκουραστεί και να πιεί.

- Από πού έρχεσαι ωρέ πατριώτη, τον ρώτησε ένας ψηλός ξανθός που έμοιαζε για αρχηγός τους.

- Από το Τούρνοβο χρυσέ μου.

- Τι έκανες εκεί;

- Για πήγα και κονόμισα ψια αλεύρι, να φιάκ' η γυναίκα καμιά μπομπότα να φαν τα παιδιά που τάχω νηστικά.

- Έχεις πολλά παιδιά;

- Έχω καμιά δεκαριά.

Κούνησε το κεφάλι του ο άλλος.

- Σίγουρα αριστερός θα είσαι του είπε.

- Όχι ωρέ παιδί, ότ' είστ' εσείς είμαι κι εγώ με το βασιλιά είμαι.

Απάντησε έτσι ο ταλαίπωρος ο Γιώτης που βλέποντάς τους ντυμένους στο χακί και με τους μαύρους σκούφους τους πέρασε για εθνοφύλακες.

- Ωστε είσαι σίγουρα βασιλικός ή λες ψέμματα;

- Να σου πάρω το κακό, γιατί να πω ψέμματα.

“Ε, άμα λες την αλήθεια θα σου δώσω αυτόν τον πατσιά μαζί με τ' άντερα να φτιάσει η γυναίκα σου μια μαγειρίτσα. Αλλά θα στον κρεμάσω στο λαιμό και θα πας μ' αυτόν κρεμασμένον ως την Αγορά του χωριού σου στο μεσο-

χώρι και θα πεις ότι στο χάρισε ο Χαρίσης ο Ζδράβος”. Λαχτάρησε ο κάψο-Γιώτης στο άκουσμα του ονόματος αυτού και άλλαξε χρώμα η όψη του.

- Χρυσέ μου με τ' εσάς είμαι κι εγώ, τραύλισε.

- Α! τώρα λες πως είσαι με τ' εμάς πρωτύτερα ήσουν με το βασιλιά. Και λέγοντας αυτά ο φορεμένος στο χακί οπλοφόρος, που ήταν πραγματικά ο περίφημος Ζντράβος, πήρε στο χέρι το μαχαίρι του.

Ο κακομοίρης ο Γιώτης άρχισε να τρέμει. Είχε ακούσει πολλά για το Ζντράβο αλλά δεν τον γνώριζε προσωπικά. “Θα με σφάζει τώρα είπε από μέσα του, πάω χαμένος”.

“Είμαι με τ' εσάς, μουρμούρσε ικετευτικά, είχα και το παιδί μου το μεγάλο στο ΕΛΑΣ, αλλά” σας είδα έτσι ντυμένους και σας πέρασα για εθνοφυλακή”.

“Μη φοβάσαι, δεν σε σφάζω. Μόνο που θα σου περάσω γκιρντάνι στο λαιμό αυτόν τον πατσιά”.

Και λέγοντας αυτά ο Χαρίσης τρύπησε με το μαχαίρι του τον πατσιά και του τον κρέμασε μαζί με τα έντερα στο λαιμό. Οι κοπριές άρχισαν να τρέχουν στα ρούχα του.

“Τράβα τώρα, του λέει και δεν θα τον ξεκρεμάσεις καθόλου. Θα στείλω έναν από τα παιδιά να σε παρακολουθήσει. θα πας ως την Αγορά και θα πεις πως σου τον Χάρισε ο Χαρίσης ο Ζνδράβος επειδή είσαι βασιλικός”.

Αναθάρρεψε ο ταλαίπωρος ο Γιώτης που τη γλίτωσε φθηνά. Πήρε και τον τροβά του και ξεκίνησε. Κάθε λίγο γυρνούσε να κοιτάξει πίσω του. Στο δρόμο δεν φαινόταν κανένας ίσως ό-

μως νάρχονταν παραμονεύοντας τον από μέσα από τα κλαριά.

Ο Ζδράβος με τους συντρόφους του που είχαν ξαναβγεί στο κλαρί με την εμφάνιση της Εθνοφυλακής - αφού γέλασαν με την ψυχή τους, βάλθηκαν να ψήσουν το σφαχτό τους, χωρίς βέβαια να τον παρακολουθήσουν.

Ο φόβος όμως φυλάει τα έρημα. Κι έτσι ο Πανουσάκος ήρθε ως την άκρη του χωριού ως την Παναγία, με τον πατσιά κρεμασμένον στον λαιμό. Εκεί στάθηκε αρκετή ώρα.

Τήραξε καλά-καλά πίσω του μήπως τον παρακολουθούσαν και σαν δεν είδε κανέναν ξεθάρρεψε. Ξεκρέμασε τον πατσιά απ' το λαιμό του και παίρνοντάς τον στο χέρι τράβηξε για το φτωχικό του.

Εκεί διηγήθηκε το πάθημά του και η Γιώταινα τον μαγείρεψε γιατί ήταν φρέσκος και νόστιμος και πήραν όλοι από λίγες κουταλιές. Τόση οικογένεια που ήταν 10-12 νοματέοι, ποιός να πρωτοφάει και να πρωτοχορτάσει...

ΜΑΡΙΚΑΠΗ-ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΑΤΣΗ

ΜΑΙΕΥΤΗΡ · ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ · ΟΓΚΟΛΟΓΟΣ
ΔΡ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΙΣΑ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΛΠΟΣΚΟΠΗΣΗ
ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
· THE BIRMINGHAM AND MIDLAND HOSPITAL FOR WOMEN ·
BIRMINGHAM ΑΓΓΛΙΑ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟΥ "ΛΗΤΩ"

ΔΕΧΕΤΑΙ: ΔΕΥΤΕΡΑ · ΤΕΤΑΡΤΗ · ΠΕΜΠΤΗ 6 · 8 Μ.Μ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΛΙΤΕΙΟ
ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΥ 2 & ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ
ΓΚ 151 26 ΠΕΡΙΟΧΗ Ν. ΛΕΣΒΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ
ΤΗΛ. 8031 52

ΓΕΩΡΓΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ-ΤΣΙΒΙΛΗ

Δικηγόρος

Παρνασσού 32-36
163 45 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ· ΑΘΗΝΑ

Τηλ. Γρ. : 9255742
οικία: 9716539

ΤΟ ΝΕΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΝΑ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΧΕΔΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Το νέο αυτό αναπτυξιακό πρότυπο για την Επαρχία Κόνιτσας πρέπει να διέπεται από την κατεύθυνση της νέας αντίληψης της Ε.Ε. για την ανάπτυξη που είναι η βελτιστοποίηση της σχέσης δύο βασικών πόρων του εργατικού δυναμικού και της φύσης.

Η προώθηση μιας διαρκούς οικονομικής ανάπτυξης που να συμβάλλει στην άσκηση της έντασης εργασίας και στη μείωση κατανάλωσης ενέργειας και φυσικών πόρων.

Η κύρια πρόκληση που θέτει αυτό το νέο πρότυπο οικονομικής ανάπτυξης συνίσταται στην αναστροφή της αρνητικής σχέσης που παρατηρείται τη στιγμή αυτή μεταξύ του περιβάλλοντος και της ποιότητας της ζωής αφενός και της οικονομικής ευμάρειας αφετέρου.

Η ευρεία χρησιμοποίηση καθαρών τεχνολογιών έχει ουσιαστική σημασία. Παρά το γεγονός ότι ήδη υπάρχουν επιστημονικές γνώσεις στον τομέα αυτό, αυτές δεν έχουν ενταχθεί ακόμη στο οικονομικό σύστημα.

Η διαφοροποίηση των προμηθειών και η χρησιμοποίηση πιο καθαρών για το περιβάλλον πηγών ενέργειας είναι μια σημαντική διάσταση στη νέα αντίληψη.

Στο ειδικό αυτό πρόγραμμα προσαπλήθη να δοθεί η νέα αυτή αντίληψη με μια σειρά παρεμβατικών και ουσιαστικών έργων κατά τομέα, με τη διάσταση παράλληλα της διατήρησης

της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου μας καθώς και έργων πολιτισμού.

Η υλοποίηση του ειδικού αυτού αναπτυξιακού προγράμματος σε συνδυασμό με τη θεσμοθέτηση των ίδιων αναπτυξιακών κινήτρων που ισχύουν στη θράκη, να ισχύσουν και για την Επαρχία Κόνιτσας, είναι εκείνες οι δράσεις που θα δώσουν τη νέα πνοή που είναι αναγκαία στην Κόνιτσα, ώστε να γίνει πραγματικότητα η συγκράτηση του πληθυσμού της και η ανάπτυξή της.

Εξειδικεύοντας κατά τομέα παραγωγής τη νέα αντίληψη σαν γενικά μέτρα και στόχους οικονομικής ανάπτυξης για την Επαρχία Κόνιτσας και τομείς δράσης η κατεύθυνσή μας είναι η παρακάτω:

1. ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο πρωτογενής τομέας για την Επαρχία Κόνιτσας είναι η βασική συνιστώσα της τοπικής μας οικονομίας.

Επίσης αποτελεί και τη βασική πηγή πρώτων υλών για τις γεωργικές επιχειρηματικές μεταποιητικές μονάδες που υπάρχουν.

Ο χώρος στον οποίο ασκείται η γεωργική εκμετάλλευση είναι κυρίως το λεκανοπέδιο της Κόνιτσας που αποτελείται από 20.000 στρέμματα.

Το αρδευτικό δίκτυο που υπάρχει ο-

λοκληρώνεται σταδιακά και σε όλη την έκταση υπάρχει πλέον η δυνατότητα άρδευσης από τα ποτάμια Αώο - Βοϊδομάτη με φυσική ροή.

Οι δασικές εκμεταλλεύσεις γίνονται στο ορεινό τμήμα της Επαρχίας με τα προβλήματα της χαμηλής ποιοτικής και ποσοτικής απόδοσης.

1.2. Στόχοι

Με το πρόγραμμα που προτείνεται αποσκοπούμε στη βελτίωση των παρακάτω:

1. Γεωργία α) Την εφαρμογή νέων καλλιεργειών στην αρχή σε πειραματικό στάδιο και στη συνέχεια την ένταξή τους στην παραγωγική διαδικασία (βιολογική γεωργία).

β) Την ενίσχυση και οργάνωση τυποποίησης, συσκευασίας των νέων αγροτικών προϊόντων (σήματα τυποποίησης αγροτικών προϊόντων).

γ) Εκπαίδευση και πληροφόρηση στις νέες μεθόδους σύγχρονης καλλιέργειας με σκοπό την αυξημένη στρεμματική απόδοση.

δ) Στη δημιουργία συμπληρωματικών εισοδημάτων από παράλληλες δραστηριότητες (αγροτουρισμός, οικοτεχνία κλπ) με στόχο τελικό τη συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο.

2. Κτηνοτροφία: α) Την οργάνωση κτηνοτροφικών μονάδων με παραγωγή ζωοτροφών από ιδιοκαλλιέργεια.

β) Εκπαίδευση και πληροφόρηση των κτηνοτρόφων.

3. Δάση α) Τη διάνοιξη δασικών δρόμων για την καλύτερη και πιο οργανωμένη εκμετάλλευση των δασών.

β) Τον εκσυγχρονισμό της παραγωγής

ξυλείας (αποξηραντικοί κλίβανοι).

2. ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ - ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μεταποιητική δραστηριότητα στην Επαρχία Κόνιτσας έχει σχέση με την παραγωγή προϊόντων που πρώτη ύλη έχουν τη γεωργία. Υπάρχουν τυροκομεία, μονάδες εκτροφής πέστροφας, συσκευαστήρια, υφαντουργικές μονάδες μικρού μεγέθους.

Η μη ανάπτυξή της οφείλεται κυρίως σε δυο λόγους στην έλλειψη οργανωμένης υποδομής καθώς και στη μη ύπαρξη κινήτρων λόγω της θέσης της περιοχής.

Επίσης η έλλειψη πληροφόρησης, η έλλειψη εξειδικευμένων στελεχών που θα αναλάμβαναν την προώθηση νέων τεχνολογικών λύσεων.

2.2. Στόχοι

Με την υλοποίηση του προγράμματος θα γίνει πραγματικότητα:

α) Η δημιουργία υποδομής οργανωμένης (οργάνωση βιοτεχνικού πάρκου) σε χώρο όπου θα υλοποιείται η κάθε μία νέα επένδυση.

β) Η μεταξέλιξη των μικρών οικογενειακής μορφής μονάδων σε πιο οργανωμένη και μεγαλύτερη έκταση-δομή (το συνεργείο επισκευής σε βιοτεχνία υπεργολαβίας παραγωγής εξαρτημάτων γεωργικών μηχανημάτων).

γ) Η δημιουργία για το διασυνοριακό εμπόριο με την Αλβανία της υποδομής χώρων αποθήκευσης, έκθεσης των προϊόντων (μετεξέλιξη του παραδοσιακού παζαριού σε έκθεση).

δ) Η εκπαίδευση και πληροφόρηση για τον τρόπο οργάνωσης βιοτεχνικών μονάδων αποκεντρωμένης μορφής.

3. ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ) ΕΝΕΡΓΕΙΑ

3.1. Εισαγωγή

Το ότι ο τομέας αυτός δεν έχει αναπτυχθεί σε υψηλό επίπεδο έχει σχέση με τις υποδομές και την ανεπάρκειά τους.

Η Επαρχία Κόνιτσας διαθέτει ένα ευρύτερο πεδίο εφαρμογής και η τουριστική της ανάπτυξη δεν έχει ακόμη συντελεστεί.

Η υποδομή που υπάρχει είναι στην Κόνιτσα και είναι ανεπαρκής και δεν επεκτείνεται σ' ένα δίκτυο Κοινοτήτων που απαιτείται.

3.2. Στόχοι

Το πρόγραμμα αποσκοπεί στην υλοποίηση των παρακάτω:

1. Υποδομές α) Την οργάνωση των δικτύων ύδρευσης - αποχέτευσης της Κόνιτσας καθώς και των Κοινοτήτων.

β) Την ολοκλήρωση του οδικού δικτύου της Επαρχίας καθώς και τη διασύνδεση της Επαρχίας με τις όμορες περιοχές (Ζαγόρι, Γρεβενά).

γ) Την παραγωγή ενέργειας με τη μορφή των ΜΥΕ (Μικρών Υδροηλεκτρικών Έργων), των ήπιων δηλαδή μορφών ενέργειας.

2. Υπηρεσίες α) Την οργάνωση υπηρεσιών για τον τομέα μεταποίησης και εμπορίου (τράπεζες, πληροφορίες, επικοινωνίες).

3. Τουρισμός α) Η οργάνωση του θε-

ραпевτικού τουρισμού με σύγχρονη υποδομή.

β) Η οργάνωση βασικού δικτύου υποδομής Κοινοτήτων (διαμονής, διατροφής).

γ) Η βασική οργάνωση ξενοδοχειακής υποδομής Κόνιτσας.

4. Πολιτισμός α) Η διατήρηση παραδοσιακής αρχιτεκτονικής μνημείων, κατοικιών.

β) Η διοργάνωση μουσείων.

γ) Η δημιουργία πολιτιστικών γεγονότων σύγχρονων θεμάτων.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Η ολοκλήρωση του ειδικού αυτού προγράμματος θα βρει την Επαρχία Κόνιτσας να έχει συγκλίνει με τις άλλες αναπτυγμένες περιοχές της Ελλάδας και να έχει μικρύνει έτσι την απόσταση από την Ε.Ε.

Η ολοκληρωμένη ανάπτυξη όλων των τομέων είναι δυνατή πλέον μετά τις θετικές προοπτικές που διανοίγονται για τη μεταποίηση, εμπορία, μετά τη διασυνοριακή σύνδεση της Επαρχίας με την Αλβανία (Τελωνείο Μέρτζιανης).

Η συντονισμένη και κατά τομέα παραγωγής σταδιακή υλοποίηση του προγράμματος, με άμεση έναρξη, έχει ως συνέπεια την κατ' αρχήν συγκράτηση του ήδη υπάρχοντος πληθυσμού μετά τους σεισμούς και τη δυνατότητα ανάπτυξης της τοπικής κοινωνίας μετά την υλοποίηση του ειδικού αυτού προγράμματος.

Κόνιτσα 20-11-1996

*Μιχαήλ Κ. Ντίνος
Μηχ/γος Μηχ/κος*

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

(21 Νοεμβρίου 1940)

Μετά την ηρωική αντίσταση του Στρατού μας στο ΚΑΛΠΑΚΙ, την αναχαίτιση και συντριβή των Ιταλικών δυνάμεων εισβολής, ο στρατός μας με αναπτρωμένο το ηθικό του αναλαμβάνει την απώθηση των ιταλών, που ατάκτως οπισθοχωρούν ανασυντάσσοντας τις δυνάμεις τους, πέραν των συνόρων με απώτερον σκοπό την απελευθέρωση της μαρτυρικής Βορείου Ηπείρου.

Οι ιταλικές δυνάμεις κατά την οπισθοχώρησή τους επιλέγουν διάφορα στρατηγικής σημασίας σημεία, κατασκευάζουν πρόχειρα αμυντικά οχυρωματικά έργα με αντικειμενικό σκοπό την καθυστέρηση του επιτιθεμένου ελληνικού στρατού και την διευκόλυνση του ατάκτως οπισθοχωρούντος πανικοβλημένου ιταλικού στρατού.

Ένα από τα σημεία επιλογής τους είναι και η περιοχή Μολυβδοσκέπαστου που δεσπόζει της κοιλάδας του Αώου και της φυσικής διόδου προς ΠΡΕΜΕΤΗ και ΚΛΕΙΣΟΥΡΑ της Β. Ηπείρου επί του αλβανικού εδάφους. Οι δυνάμεις κατοχής από ημέρες πριν έχουν επιδοθεί σε κατασκευή οχυρωματικών έργων κατά μήκος της γραμμής από ΒΛΑΧΟΒΟΥΝΙ Νεμέρτσικας μέχρι Ιερά Μονή Μολυβδ/στου, παράλληλα προς τα σύνορα με την Αλβανία και δίπλα από το χωριό Μολυβδοσκέπαστο.

Το Μολυβδοσκέπαστο, ευρισκόμενο ως γνωστό επί των συνόρων, αυτή τη χρονική στιγμή είναι έρημο διότι οι

κάτοικοί του μετά την εισβολή των ιταλών την 28ην Οκτωβρίου 1940 το έχουν εγκαταλείψει και οι μόνοι κάτοικοι είναι λίγοι γέροντες ανήμποροι να ακολουθήσουν τους άλλους που πήραν το δρόμο της ξενιτειάς προς το Πωγωνι και το Ζαγόρι, για να αποφύγουν την μανία των ιταλών.

Την εκκαθάριση της περιοχής αυτής από τα οπισθοχωρούντα ιταλικά στρατεύματα αναλαμβάνει το Ανεξάρτητο Απόσπασμα του 1ου Τάγματος του 36ου Συντάγματος Λαμίας υπαγομένου στην 11η Μερ/χία με Δ/τή τον Αντισυνταγματάρχη Πεζικού Ιωάννη Δημοκωστούλα, με εντολή-διαταγή το συντομώτερο δυνατόν οι ιταλοί να απωθηθούν πέραν των συνόρων και ο στρατός μας απελευθερώνει με τη σειρά τα χωριά ΓΕΡΟΠΛΑΤΑΝΟ-ΒΑΣΙΛΙΚΟ και ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟ Πωγωνίου και την 21η, ημέρα της Εορτής των Εισοδίων της Παναγίας, εξορμά για την εκδίωξη του εχθρού με οδηγούς ντόπιους κατοίκους που με χαρά και ενθουσιασμό εθελοντικά δέχονται να οδηγήσουν το στρατό μας από κατάλληλα μονοπάτια για να φτάσουν προς το χωριό Μολυβ/στο. Το πρωί της 21ης Νοεμβρίου 1940 βρίσκει το Μολυβδ/στο και την γύρω περιοχή τυλιγμένα στην ομίχλη και σε μια επικίνδυνη νεκρική σιγή. Ένα μέρος του Τάγματος βαδίζει από Βασιλικό προς Αηδονοχώρι και καταλαμβάνει χωρίς καμιά αντίσταση το ύψωμα της Μονής ΓΚΟΥΡΑΣ ενώ ο κυρίως όγκος

του Αποσπάσματος βαδίζει μέσω ενός στενού και επικίνδυνου μονοπατιού προς το στενό της ΓΚΡΙΚΑΣ που το άνοιγμα του σε οδηγεί αριστερά προς Μολυβδ/στο και δεξιά προς την κοιλάδα του Αώου και την Ιερά Μονή Μολυβδ/στου. Τα πρώτα τμήματα του Τάγματος που βρίσκονται στο μέσον της χαράδρας βρίσκονται προ ενός συρματοπλέγματος που σκόπιμα έχει μία έξοδο - πόρτα που οδηγεί προς το χωριό, εκεί σταματούν και αναμένουν διαταγή από τον Δ/τή αν πρέπει να προχωρήσουν προς την έξοδο της χαράδρας που προφανώς οι Ιταλοί να έχουν οχυρωθεί και να τους αναμένουν... Το μικρό τμήμα που έχει καταλάβει το ύψωμα ΓΚΟΥΡΑΣ, μετά απο προσυνηννόηση με το Δ/τή του Τάγματος, ρίχνει σκόπιμα δοκιμαστικές βολές - ριπές πολυβόλων για να εντοπίσει πιθανές θέσεις του εχθρού. Οι Ιταλοί σκόπιμα δεν απαντούν γιατί προφανώς αναμένουν τον κυρίως όγκο του Τάγματος να περάσει την στενωπό της ΓΚΡΙΚΑΣ και να το αποδεκατίσουν κυριολεκτικά. Μετά την σκόπιμη αλλά επικίνδυνη σιωπή των Ιταλών, ο Δ της του Τάγματος διατάζει τον 2ον λόχο με Δ/τή τον Υπολοχαγό Πεζικού Ανδρέα Σκαρμούτσο να περάσει το στενό και με άκρως προφυλακτικά μέτρα να καταλάβει κατάλληλες θέσεις ώστε να καλυφθεί από πιθανά πυρά του εχθρού και να καλύψει μετέπειτα τα εξερχόμενα τμήματα του Τάγματος! Ο εχθρός βλέποντας ότι ο στρατός μας καταλαμβάνει θέσεις άρχισε να βάλει με όλα τα μέσα υποστηριζόμενος και από το πυροβολικό που είχε στηθεί στο χωριό ΠΕΡΑΤΙ επί του αλβανικού

εδάφους για τον σκοπό αυτό. Ο στρατός μας χωρίς να πανικοβληθεί ανασυντάσσεται για να μην έχει μεγάλο αριθμό θυμάτων διότι με τις πρώτες βολές πέφτουν νεκροί οι τρεις (3) πρώτοι στρατιώτες μας. Η κατάσταση για τους στρατιώτες μας είναι δύσκολη και η νέα επίθεση που γίνεται αποτυγχάνει, χωρίς ευτυχώς να έχουμε νέα θύματα παρά μόνο τραυματισμούς!..

Προ αυτής της κατάστασης και με τη σκέψη ότι ο εχθρός έπρεπε να απωθηθεί το συντομότερον δυνατόν πέραν των συνόρων, ο Δ/τής του Τάγματος με τους Αξ/κούς του αποφασίζει να παρακάμψει τον εχθρό αναθέτοντας σε διμοιρία ολμιστών ν' ανέβει το δύσβατο πίσω μέρος του Βλαχοβουνίου και να εγκαταστήσει τους όλμους στο ύψωμα ΓΕΛΑΔΟΡΑΧΗ στο πίσω και πλάγιο μέρος του εχθρού. Η αποστολή των ολμιστών μας με επικεφαλής τον Ανθυπολοχαγό πεζικού ΑΝΤΩΝΑΚΗ και οδηγό πολίτη καταγόμενο εκ Μολυβδοσκεπάστου και γνωρίζοντα την περιοχή και ότι ο εχθρός δεν είχε καταλάβει το παραπάνω ύψωμα, ήταν δύσκολη και άκρως επικίνδυνη γιατί ο εχθρός ενωμεταξύ μπορεί να έχει καταλάβει αυτό. Η ανάβαση της διμοιρίας έγινε με επιτυχία, ο όλμος τοοθετήθηκε και οι σκοπευτές μας άρχισαν να εντοπίζουν τις θέσεις του εχθρού. Σε λίγο οι όλμοι μας θέτουν εκτός μάχης το εχθρικό πυροβολικό με επιτυχημένες βολές, ενώ τα πολυβόλα βάζουν εκ των όπισθεν τις θέσεις του εχθρού. Οι Ιταλοί στρατιώτες πανικόβλητοι εγκαταλείπουν τα πάντα και τρέπονται σε άτακτη φυγή, ενώ ο κυρίως όγκος του Τάγματος από την χα-

ράδρα της ΓΚΡΙΚΑΣ επιτίθεται και οι στρατιώτες μας με ενθουσιασμό και με το σύνθημα ΑΕΡΑ βγάζουν τους ιταλούς από τα χαρακώματα σχεδόν με την ξιφολόγχη. Οι απώλειες του εχθρού σε ανθρώπινα θύματα και υλικό είναι τεράστιες... Οι πλαγιές του ΒΛΑΧΟΒΟΥΝΙΟΥ έχουν γεμίσει από νεκρούς Ιταλούς και εγκαταλελειμμένο άφθονο πολεμικό υλικό. Το βράδυ της 21ης Νοεμβρίου βρίσκει τον στρατό μας νικητή και τροπαιούχο και να έχει εκδιώξει τους ιταλούς πέραν των ελληνοαλβανικών συνόρων.

Η Παναγία μας, που την ημέρα αυτή γιόρταζε τα Εισόδειά της, προστάτεψε τον στρατό μας και έδωσε σε αυτόν περιλάμπρη και περήφανη νίκη.

Οι Πολεμιστές στρατιώτες που σήμερα ζουν και μας έδωσαν ολοζώντανη περιγραφή της ηρωικής αυτής μάχης, θεωρούν ως ΘΑΥΜΑ τη νίκη τους και πιστεύουν ακράδαντα την θεϊκή ευλογημένη επέμβασή της..

Τιμή λοιπόν και Δόξα στον ένδοξο ελληνικό μας ΣΤΡΑΤΟ που μας χάρισε μια περήφανη ΝΙΚΗ!!!

Τιμή και ΑΙΩΝΙΑ η ΜΝΗΜΗ σε αυτούς που έπεσαν και πότισαν με το αίμα τους τον ευλογημένο τούτο τόπο!!!

Εμείς οι νεώτεροι αισθανόμαστε την ιερή υπόσχεση να αποτίσουμε φόρο τιμής σε αυτούς που την ζωή τους έδωσαν για να ζούμε εμείς σήμερα ελεύθεροι.

Το Μολυβδοσκεπάστο, την ημέρα αυτή, πραγματοποιεί σειρά εορταστικών, εκδηλώσεων με δοξολογία, επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνων, για να τιμήσει καθώς πρέπει

τους ήρωες αυτούς.

*Ριστάνης Στ. Απόστολος
Δάσκαλος*

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟ

Στις 23 Νοεμβρίου 1996, ημέρα Σάββατο, η Κοινότητα Μολυβδοσκεπάστου και οι φορείς αυτής (Αγροτικός Οικοπ. Συνεταιρισμός, Σύλλογος Ιωαννίνων και Αδελφότητα Μολυβδοσκεπαστινών στην Αθήνα) οργάνωσαν σειρά εορταστικών εκδηλώσεων στο Μολυβδοσκεπάστο, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 56 χρόνων από την μάχη που έδωσε ο Ελληνικός Στρατός με τους Ιταλούς εισβολείς και την περιλάμπρη και περιφανή νίκη του επ' αυτών την 21η Νοεμβρίου 1940, τα εγκαίνια Αγίου Ευσταθίου στην είσοδο του χωριού και της βραδιάς ΤΣΙΠΟΥΡΟΥ που ο ίδιος οργάνωσε.

Το εορταστικό Πρόγραμμα περιλάμβανε.

α) Επίσημη Δοξολογία στον καθεδρικό Ναό των Αγίων Αποστόλων της Κοινότητας. Στην Δοξολογία παρέστησαν: ο Στρατηγός Διοικητής της VIIIης Μερ/χίας, ο Επιθ/τής Αστυνομίας Ηλείου με τον Δ/τή Αστυνομίας Ιωαννίνων, ο Δ/τής του 583 Τ. Πεζικού, ο Δ/τής του Τ.Ε. Κόνιτσας, ως Εκπρόσωπος του κ. Νομάρχη Ιωαννίνων ο Νομ. Σύμβουλος κ. Ηλιάδης, η Νομαρχιακή Σύμβουλος Κόνιτσας, ο Πολιτευτής της ΝΔ κ. Τζιάλλας Αθανάσιος, Πρόεδροι Κοινοτήτων και πλήθος κόσμου που παρά τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες ετίμησε με την παρουσία του τις εκδηλώσεις Τον

Από την εκδήλωση στο Μολυβδοσκεπάστο

πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε ο συνταξιούχος Εκπ/κός κ. Ριστάνης Απόστολος αναφερθείς με παραστατικότητα στην διεξαγωγή της μάχης, στην νικηφόρα έκβαση αυτής και την σημασία που είχε για την εν γένει έκβαση του ελληνικού θριάμβου στον ελληνοϊταλικό Πόλεμο του 1940.

β) Επιμνημόσυνη Δέηση - Κατάθεση στεφάνων. Στο Ηρώον της Κοινότητας υπό καταρρακτώδη βροχή, εψάλη τρισάγιο και εγένετο κατάθεση στεφάνων από τους Εκπροσώπους των Αρχών. Τις εκδηλώσεις εκάλυψε η μουσική - Μπάντα της Μεραρχίας και τιμές απέδωσε άγημα του 583 Τ.Π.

γ) Εγκαίνια παραδοσιακού Αποστακτηρίου Συνεταιρισμού. Στη συνέχεια οι επίσημοι μετέβησαν στο Αποστακτήριο, όπου αφού έγινε ο καθιερωμένος Αγιασμός ο εκπρόσωπος του κ. Νομάρχη έκοψε την κορδέλλα εγκαινιάζοντας έτσι αυτό. Οι Επίσημοι με τον κόσμο, που συνεχώς κατέφθανε, ε-

πεσκέφθηκαν τις εγκαταστάσεις του αποστακτηρίου δοκιμάζοντας συγχρόνως το γνήσιο τσίπουρο που άφθονα έτρεχε από τον Αποστακτήρα.. Μετά οι Επίσημοι επισκέφθηκαν την Έκθεση υφαντών της Λαμπριάδειου Σχολής Άνω Πεδινών Ζαγορίου, που η Δ/νση αυτής με τον Πρόεδρο της κ. Δούβλη είχε την καλωσύνη να παρουσιάσει!!!

δ) Δεξίωση Επισήμων και κόσμου. Στο Πολιτιστικό Κέντρο της Κοι-

νότητας η Οργανωτική Επιτροπή των Εκδηλώσεων είχε προετοιμάσει πλούσια δεξίωση με άφθονους σπιτικούς μεζέδες (τυρόπιτες, λαχανόπιτες, κασιόπιτες, κεφτέδες, λουκουμάδες που οι γυναίκες του χωριού με προθυμία και ενθουσιασμό είχαν ετοιμάσει και νοστιμότατο τσίπουρο, όπου δεξιώθηκε τους Επισήμους και τον κόσμο με τους ήχους των δημοτικών τραγουδιών από τοπικό συγκρότημα οργανοπαικτών.

Τα εγκαίνια του Αποστακτηρίου και την δεξίωση ετίμησαν με την παρουσία τους εκτός των προαναφερθέντων και οι: κ. Φούσας Αντώνιος, Βουλευτής της ΝΔ κ. Δάφνης Αναστάσιος και μεγάλος αριθμός Προέδρων των γειτονικών Κοινοτήτων

ε) Βραδιά τσίπουρου - Απονομή τιμητικών διακρίσεων.

Το βράδυ της αυτής ημέρας η Κοινότητα, ο Συνεταιρισμός, ο Σύλλογος και

η Αδελφότητα οργάνωσαν την βραδιά του Τσίπουρου με παραδοσιακό τραπέζι και γλέντι μέχρι της πρωινές ώρες.

Πριν από την έναρξη του φαγητού και του γλεντιού, ο Αγροτικός οينوποιητικός Συνεταιρισμός του χωριού με τον ακούραστο και προοδευτικό Πρόεδρο του κ. Απόστολο Τσίπη, είχε την έμπνευση να βραβεύσει με τιμητικές πλάκέτες και αναμνηστικά διπλώματα κατοίκους που προσέφεραν φιλότιμα τις υπηρεσίες τους αφιλοκεδώς τόσο στον Συνεταιρισμό όσο και γενικότερα στην Κοινότητα.

Από τον Συνεταιρισμό βραβεύτηκαν:

ι) Η Αγρότισσα κ. ΜΑΝΗ ΘΕΟΔΩΡΑ, για τις προσφερθείσες υπηρεσίες της στον Συνεταιρισμό.

ιι) Η Αγρότισσα κ. ΠΡΕΚΟΥ ΕΥΔΟΚΙΑ για τον ίδιο λόγο.

ιιι) Ο συνταξιούχος Ιερέας πατήρ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΝΑΚΟΣ, για τις επί σαράντα χρόνια προσφερθείσες εκκλησιαστικές και κοινωνικές υπηρεσίες του στο χωριό.

Για τις δραστηριότητες και την προσφορά του αναφέρθηκε ο σημερινός εφημέριος του χωριού πατήρ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΝΑΚΟΣ.

ιγ) Ο Συνταξιούχος Δάσκαλος κ. ΡΙΣΤΑΝΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ του Σταύρου, για τις ποικιλόμορφες δραστηριότητές του τόσο στο εκπαιδευτικό του έργο, όσο και εις το κοινωνικό τοιούτο.

Για το επί 30 συναπτά χρόνια επιτελεσθέν αξιόλογο εκπαιδευτικό του έργο αναφέρθηκε με συγκινητικά λόγια ο Προϊστάμενος του 3ου Γραφείου Π.Ε. κ. Κωλέτας Στέφανος, εξαίροντας την προσωπικότητα του και το ανεκτίμητο εκπαιδευτικό του έργο που άφησε φεύγοντας από την Υπηρεσία.

Για δε την εξωσχολική του δραστηριότητα και τις προσφερθείσες ανεκτίμητες υπηρεσίες του για την ανάπτυξη του χωριού και της Επαρχίας γενικότερα ως Δάσκαλος και Νομαρχιακός Σύμβουλος, αναφέρθηκε ο Πρόεδρος του Συνεταιρισμού κ. Απόστολος Τσίπης.

Π Ω Λ Ε Ι Τ Α Ι

Οικόπεδο, γωνιακό 1.300 τετρ. μέτρων με οικοδομή 380 τετρ. μέτρα. που στεγάζεται σήμερα το Αστυνομικό Τμήμα Κονίτσας, με μηνιαίο μίσθωμα 150.000 δρχ.

Οικοδομούνται συνολικά 1.040 τετρ. μέτρα σύν τα υπόγεια.

Πληροφορίες: 01 7517136 - 7525301

ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑ

...Μακάρι να μπορούσα νάτρωγα περισσότερα”.

Η Ήπειρος μετά την απελευθέρωσή της και ιδιαίτερα ο νομός Ιωαννίνων - ήταν χώρος που από πολιτική τοποθέτηση επικρατούσαν κυριολεκτικά οι βενιζελικοί.

Θυμούμαι ότι στις βουλευτικές εκλογές του 1928 στα Γιάννινα είχε βγεί όλος ο Βενιζελικός συνδυασμός, δηλαδή και οι επτά βουλευτές ήταν βενιζελικοί.

Το ίδιο πνεύμα επικρατούσε και στα χωριά μας, η πλειοψηφία των ψηφοφόρων ήταν βενιζελικοί.

Αυτό φυσικά ανησυχούσε τις ηγεσίες των άλλων κομμάτων και ιδιαίτερα του Λαϊκού Κόμματος και βασανίζονταν τι πρέπει να κάνουν, ποιά ταχτική να ακολουθήσουν για να μπορέσουν να αρχίζουν να “φωλιάζουν” στα χωριά. Σκέφτηκαν να ξεκινήσουν απ’ τα κεφαλοχώρια να φτιάξουν κάποια βάση, αρχίζοντας απ’ την Πυρσόγιαννη, που τότε ήταν τρανό κεφαλοχώρι. Έπρεπε όμως να πιαστούν από κάποιο “τρανό τζάκι” και διάλεξαν τους Γκασαίους που εκείνον τον καιρό οι Γκασαίοι στην Πυρσόγιαννη έδεναν και έλυναν.

Διπλάρωσαν λοιπόν έναν απ’ τους “τρανούς” Γκασαίους (νομίζω το Λάμπρο Γκάσιο), τον καλοπήραν, τον παίνεψαν τούδωσαν και κάμποσα χιλιάρια και του είπαν να πάει με το Λαϊκό Κόμμα να κάνει προπαγάνδα στους Πυρσογιαννίτες για το Κόμμα τους και αυτή θα τον βοηθούσαν σε ό,τι θα ήθελε. Ο Λάμπρο Γκάσιος ά-

κουσε όλα τα παχειά λόγια που του είπαν, τσέπωσε και τα χιλιάρια και συμφώνησε μαζί τους. Ένα βράδυ, εκεί έξω απ’ το καφενείο στον πλάτωνα, κάτι πήγε να πει για το Λαϊκό Κόμμα αλλά ξεσηκώθηκαν οι Σανταίοι και τον πήραν σβάρνα. Από τότε ο Λάμπρο Γκάσιος δεν ξαναμίλησε για το Λαϊκό Κόμμα.

Έτσι, όταν φθάσαμε στις βουλευτικές εκλογές, στην Πυρσόγιαννη το Λαϊκό Κόμμα δεν πήρε ούτε ένα ψήφο, δηλαδή ούτε ο ίδιος ο Λάμπρος Γκάσιος δεν το ψήφισε. Όταν είδαν τα αποτελέσματα στα Γιάννινα, φώναξαν το Λάμπρο Γκάσιο να τον κατσαδιάσουν και ο Λάμπρος με την αδιαφορία που τον διέκρινε, τους είπε ότι με τα όσα είχε πει για το Λαϊκό Κόμμα, πίστεψε ότι κάποιος θα το ψήφιζε. Όσο για τον ίδιο, επειδή πίστευε ότι ψηφίζοντας το Λαϊκό Κόμμα η ψήφος του θα πήγαινε χαμένη, γιαυτό και δεν το ψήφισε.

Όσο για τα λεφτά που του είχαν δώσει, τους είπε χαρακτηριστικά: “Μακάρι να μπορούσα νάτρωγα περισσότερα”.

Οξυά, Θανάσης Πορφύρης.

Διαθέτουμε τσίπουρο γνήσιο, άριστης ποιότητας από ντόπια σταφύλια.

Δημ. Στεφάνου Κόνιτσα

Τηλ. (0655) 22797

ΑΠΟΨΕΙΣ

Hotel KAMENIK

Στις 17 Νοέμβρη 96 μέρα Κυριακή, βρέθηκα ως ψάλτης στον Άγιο Γεώργιο, Αμαράντου-Κόνιτσας. Μετά τη λειτουργία επισκεφθήκαμε με τον καλό ιερέα π. Χαρ. Χατζή και τον επίτροπο κ. Σωτήρη Νάκο, ο οποίος έκανε και χρέη ξεναγού, τα ατμούχα ιαματικά Λουτρά. Πέντε μόλις χιλιόμετρα από το χωριό Αμάραντο, σε μια εξόχου κάλλους τοποθεσία γεμάτη έλατα, βρίσκονται οι εγκαταστάσεις των λουτρών.

Εκεί, το μάτι μου αγκάλιασε την απέραντη φύση με τις πολυδειράδες βουνοκορφές, άλλες γυμνές, εξού και η τοποθεσία "Γκόλιο" κι άλλες πράσινες. Μετά η προσοχή μου εστράφη στις εγκαταστάσεις. Και φάνταζε πραγματικά το νεοϊδρυθέν ωραίο ξενοδοχείο "Κάμενικ", εφάμιλλο των άλλων λουτροπόλεων, με σύγχρονες ανέσεις. Η ονομασία του μας φέρνει στη μνήμη την εμφυλιοπολεμική περίοδο του 1947-49, τότε που μαθήτευα στο Γυμνάσιο Κόνιτσας. Θλιβερές μνήμες που πέρασαν.

Στη συνέχεια επισκεφθήκαμε το καθαυτό σύγχρονο κτίριο των λουτρών, το ατμοθεραπευτήριο δηλαδή. Ολοκαίνουργιο κατακάθαρο, ευρωπαϊκό, με όλες τις σύγχρονες προδιαγραφές. Ιατρείο με όλα τα χρειώδη για τις έκτακτες ανάγκες. Λουτήρες ατομικοί, μοντέρνοι.

Το κτίριο είναι δέκα μόλις μέτρα από το παλιό. Από ρωγμές στα διπλανά βράχια, φαίνεται να αναδύεται το συνεφάκι των ατμών. Αποτελείται απο συστατικά Ραδίου, θείου κλπ. άλλων μετάλλων, σε αεριώδη κατάσταση και η θερμοκρασία φθάνει τους 38 βαθμούς. Εκεί, το χιόνι όταν πέφτει, δεν πιάνει.

Μετά περιεργάσθηκα τις άλλες παλιές εγκαταστάσεις. Είδα τις πολύ παλιές τσίγκινες παράγκες, που εξυπηρέτησαν τις πρώτες ανάγκες εδώ και αρκετά χρόνια, μετά τα κάπως νεότερα κτίσματα και τέλος, τις βάσεις δυο νέων συγκροτημάτων της "Αναπτυξιακής ΑΕ" που εδρεύει στην Κόνιτσα, φιλο-

δοξία της οποίας είναι να το θέσει σε χρήση από την προσεχή σαιζόν 1997.

Τα ατμούχα λουτρά Αμαράντου, όπως τα βρωμονέρια των Καβασίων, θεραπεύουν τις ίδιες παθήσεις. Φυσικά αποτελεσματικότερα είναι τα ατμούχα. Παθήσεις όπως αρθρικά, ανώτερου αναπνευστικού, γυναικολογικά, δερματικά, αλλεργικά κλπ, βρίσκουν ανακούφιση.

Μας είπε ο συνοδός μας, ότι εδώ έρχονται άνθρωποι παράλυτοι, στο φορείο και μετά δέκα μέρες γίνονται καλά και φεύγουν χωρίς μπαστούνι.

Τα Λουτρά αυτά είναι τα θαύματα της φύσης. Είναι η ευλογία του θεού προς τον άνθρωπο. Παρόμοια περίπου ήταν και η Κολυμβήθρα του "Σιλιάμ" που θεράπευε τους παράλυτους, όπως αναφέρει η Καινή Διαθήκη.

Όμως έχουμε ωστόσο, να παρατηρήσουμε και κάτι. Ο δρόμος είναι μεν καλός, αλλά χρειάζεται οπωσδήποτε κάποια συντήρηση. Και αυτή η συντήρηση δηλ. πρέπει να γίνει από τη διασταύρωση της εθνικής οδού, όπου χρειάζεται βέβαια.

Στο κέντρο των κτισμάτων των λουτρών, υπάρχει ένας ναϊσκος για τις λατρευτικές ανάγκες των λουομένων.

Θέμα ελλείψεως ιερέως δεν υπάρχει, γιατί κατά τη σαιζόν της λειτουργίας των λουτρών, πάντοτε υπάρχουν μεταξύ των λουομένων και ιερείς, οι οποίοι με ευχαρίστηση κάνουν τις ιερές ακολουθίες.

Με την κίνηση των λουτρών, υπάρχει αναμφίβολα και η οικονομική ωφέλεια. Το παράδειγμα της ορεινής Ελβετίας, η οποία πλουτίζει χάρις εις την γοητεία των αιωνίως χιονοσκεπών βουνών της, μας βεβαιώνει ότι η τουριστική εκμετάλλευση του τόπου μας, είναι το θετικότερο μέσο, για να αναπτυχθεί η εθνική μας οικονομία γενικότερα και για να οικοδομηθεί μια ζωή ευημερίας, κοινωνικής ισορροπίας και ειρήνης.

Αχιλλεύς Κολιός, Κόνιτσα

Ευχαριστήριο μαθητή της ΣΤ΄ τάξης Β Δημοτικού Σχολείου

Κόνιτσας, θωμολά Ανέστη
από τη Βόρειο Ήπειρο

Την Διευθύντρια του Σχολείου μας κ. Αποστόλου Χαρίκλεια, το δάσκαλο της τάξης μου κ. Δημήτριο Ντάφλη τον υποδιευθυντή Ιερ/λο Μέμο Νικόλαο, τους δασκάλους του σχολείου μας κ. Ντίνα Σταυροπούλου, την κ. Δώρα Χατζή, τη Γυμνάστρια κ. Ζαφείρη Μαρία, τον κ. Τζίμα Χαράλαμπο και την κ. Κατσουλίδη Λαμπρινή. Ευχαριστώ από τα βάθη της ψυχής μου για την αμέριστη συμπαράσταση που έδειξαν όταν συμπτώματα μεγάλης μορφής αλλεργίας (από τσίμπημα εντόμου κατά τις απογευματινές ώρες), σαν πραγματικοί γονείς μου στάθηκαν στο πλευρό προσφέροντάς μου πρώτες βοήθειες στο σχολείο και μεταφοράς στο Ε.Σ.Υ. Κόνιτσας. Στη συνέχεια κατά τη μεταφορά μου στο Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ιωαννίνων με επισκέφθηκε ο κ. Τζίμας Χαράλαμπος, δάσκαλος της Δης τάξης μεταφέροντάς μου τις ευχές όλου του Σχολείου, προσωπικού και μαθητών. Στη συνέχεια θέλω να εκφράσω τις ευχαριστίες μου και σε όλο το προσωπικό του Νοσοκομείου.

Οι προσευχές της μητέρας μου και οι δικές μου να ενωθούν και ο Πανάγαθος Θεός να χαρίζει υγεία και μακροήμερευση, σ' αυτούς και στις οικογένειές τους. Κλείνω λέγοντας πάλι ότι με τέτοιους δασκάλους δεν φοβάμαι ούτε και τους σεισμούς...

Με σεβασμό
Ανέστης Θωμολάς, μαθητής ΣΤ΄ τάξεως

Πεκλαρίτικα

Το Πεκλάρι ως το 1940 είχε 700 κατοίκους. Το Σχολείο είχε 150 παιδιά και στο χωριό ζούσαν και αρκετοί ξένοι (δάσκαλοι, παπάδες, αγροφύλακες, τσιοπάνηδες).

Είχε 5-6 χιλιάδες γιδοπρόβατα και γύρω στα 250 άλογα, μουλάρια και βόδια.

Το 1878 που έγινε το Σχολείο, το χωριό ήταν στην ακμή του. Ο μεγάλος ευεργέτης Γεώργιος Καραγιάννης έχτισε την εκκλησία του Αγ. Νικολάου, το γεφύρι στο χωριό και το γεφύρι στη Μπούση, πέτρινα θολωγυριστά και τα δυο. Ήταν πάρα πολλά τα χρήματα που ξόδεψε αυτός ο ευεργέτης το 1890-1900 χρηματοδότησε ένα βιβλίο πατριδογνωσίας που έγραψε ο δάσκαλος Παγούνης. Αυτό το βιβλίο παρόλο το ψάξιμο που κάναμε, δεν μπορέσαμε να το βρούμε. Βρήκαμε ένα φυλλάδιο που κυκλοφόρησε το 1836 του Αναγνώστη Κίτσιου που ήταν έμπορος και αγόραζε σταφύλια από τον ηγούμενο του Μοναστηριού Μολυβδοσκεπάστης.

Στο Πεκλάρι υπάρχουν τέσσερις μεγάλες οικογένειες: Βουρδουκαίοι, Κιτσαίοι, Σπαναίοι, Ζωταίοι. Οι Κιτσαίοι ήρθαν το 1826 με το διωγμό των Σουλιωτών και συνέχεια ήρθαν οι Σπαναίοι και οι Ζωταίοι.

Για τους Βουρδουκαίους δεν γνωρίζουμε τίποτα γιατί ήταν οι πρώτοι κάτοικοι στον πάνω μαχαλά.

Στο καπάκι απο το ρακοκάζανο υπάρχει η χρονολογία 1811. Συμπεραίνω ότι πρώτοι ήρθαν στο χωριό οι Βουρδουκαίοι ή Βαρδουκαίοι, όπως μου έλεγε ο παππούς μου, που πέθανε 110 χρονών. Μετά από 15 χρόνια ήρθαν οι Κιτσαίοι. Πιθανώς να ήρθαν οι Βουρδουκαίοι από την Κόνιτσα γιατί κάτω από τον Αϊ Θανάση προς την Παναγία είναι τα χωράφια των Βουρδουκαίων.

Βαγγ. Βουρδούκας

Υπεύθυνοι όλοι

Πολλές φορές αγαπητοί αναγνώστες ανταλλάσσουμε παράπονα μεταξύ μας και τα βάζουμε με τους πολιτικούς και με την Δικαιοσύνη και αγανακτισμένοι λέμε πως σ' αυτόν τον τόπο δεν λειτουργεί τίποτε σωστό.

Τα παράπονά μας είναι βέβαια σωστά και θα υπάρχουν πάντα εφ' όσον εμείς δεν σεβαστούμε το μεγάλο αγαθό της Δικαιοσύνης και δεν εφαρμόσουμε σωστά τις αρχές της Δημοκρατίας.

Αναλογιστήκαμε ποτέ πόσες φορές παρανομήσαμε και εγώ που τα γράφω και εσείς που τα διαβάσετε.

Ζητώ συγνώμη γιαυτό που θα αναφέρω: Είναι γεγονός ότι: οι περισσότεροι ζούμε μέσα στην παρανομία. Είναι άδικο όμως αν πούμε ότι δεν υπάρχουν εξαιρέσεις.

Όταν παρανομούμε, ποτέ δεν λέμε: ναι! το έκανα εγώ. Αλλά φροντίζουμε με κάθε τρόπο και κάθε μέσο, ακόμη καταφεύγοντας και στους πολιτικούς για να πιέσουμε την Δικαιοσύνη να μας απαλλάξει.

Εμείς οι παραβάτες παρακαλούμε τους πολιτικούς να επηρεάσουν την Δικαιοσύνη. Επομένως εμείς οι παραβάτες δεν αφήνουμε ανεξάρτητη την Δικαιοσύνη. Επίσης η Δικαιοσύνη θα πρέπει όταν δικάζει κάποιον να μην κοιτάζει τίτλους και αξιώματα για να μην παραπονείται και ο φτωχός λαός.

Να αφήσουν την Δικαιοσύνη τυφλή.

Πολλές φορές ακούμε στα μέσα ενη-

μέρωσης να δικάζονται άνθρωποι με αυστηρές ποινές και μετά να ασκούν έφεση και όχι μόνον να μειώνεται η ποινή τους, αλλά πολλές φορές να απαλλάσσονται.

Αλλά και ο λαός όταν ψηφίζει να μην λέει: Θα ψηφίσω τον τάδε γιατί ό,τι του ζητήσω το κάνει. Να ψηφίζει ανθρώπους ικανούς που θα μπορέσουν να εργαστούν για τον τόπο και εμείς να τους αφήνουμε ανενόχλητους στο έργο τους. Και όταν τους ζητάμε κάτι να είναι θέματα γενικά και όχι ατομικού συμφέροντος.

Πρέπει να σεβόμαστε τους νόμους· πέσαμε σε παράβαση να μην βογκούμε για την ποινή που θα μας επιβάλλει η Δικαιοσύνη και μ' αυτόν τον τρόπο θα διορθώσουμε τον εαυτό μας και δεν θα έχουμε παράπονο ούτε από το κράτος ούτε από την Δικαιοσύνη.

Έτσι δηλαδή θα βλέπουμε την ποινή σαν την δίκαιη τιμωρία για τις τυχόν παρανομίες που κάναμε.

Δεν είναι δύσκολο, αρκεί εμείς να το θέλουμε να φτιάξουμε καλύτερη την κοινωνία μας.

Εξνεπίδης Λουκάς

RADIO-TAXI
A 84

ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΕΣΤΗΣ
ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟΥ
53-27-27

ΛΑΡΙΣΑ

Οικία: Τηλ. 55-24-22

ΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η ΑΓΡΟΤΙΣΣΑ Σήμερα - Η κοινωνική θέση

κ. Ντίνος Φαρούκ

1. Η Κοινωνική θέση σήμερα είναι γενικά παραδεκτό ότι βρίσκεται σ' ένα καλύτερο επίπεδο σε σχέση με το επίπεδο περασμένων χρόνων.

Με τη γενικότερη βελτίωση που συντελείται σε όλους τους τομείς της κοινωνίας ήταν φυσικό, αλλά και επιτακτικό να βελτιωθεί και η θέση της αγρότισσας.

Σήμερα οι αγρότισσες έχουν φωνή και παρουσία στην κοινωνία μας, έχουν την δυνατότητα να κάνουν γνωστά τα προβλήματα και τις αγωνίες, αλλά και να επιδιώξουν την αντιμετώπισή τους.

2. Τα βήματα που έχουν συντελεστεί όσον αφορά την κοινωνική θέση της αγρότισσας συγκριτικά με προηγούμενες εποχές είναι αρκετά και σημαντικά, χωρίς όμως να προσεγγίζουν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Η ισότητα των δύο φύλων και η ισότητα ευκαιρών ήταν σημαντικά βήματα, όχι μόνο για την κοινωνική θέση της γυναίκας αλλά και της αγρότισσας.

Εξίσου σημαντική είναι και η εντατικότερη εκπαίδευση των αγροτισσών τα τελευταία χρόνια. Προσωπικά είδα την προσπάθεια της Πολιτείας, την έχω διαπιστώσει μέσω της δουλειάς μου.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει συμβάλει αποφασιστικά στη βελτίωση της κοινωνικής θέσης της αγρότισσας.

3. Δυστυχώς η συμμετοχή αγρότισσας στα θεσμικά όργανα των αγροτικών συνδικαλιστικού και συσ/κού κινήματος δεν είναι όσο θα έπρεπε αντιπροσωπευτική. Λίγες είναι οι αγρότισσες εκείνες οι οποίες κατάφεραν μέχρι στιγμής να εισχω-

ρήσουν σε ένα χώρο παραδοσιακά ανδροκρατούμενο. Βέβαια ακόμη πιο δύσκολο είναι αυτές οι γυναίκες να ανέβουν σε ηγετικές θέσεις ιδίως οι αγρότισσες της υπαίθρου.

4. Στην πρόσφατη συνάντηση γυναικών της Cora τέθηκαν κάποιες προτεραιότητες για την περαιτέρω βελτίωση της θέσης των αγροτισσών.

Ορισμένες από αυτές αφορούν την ίση μεταχείριση των αγροτισσών και αγροτών στον τομέα εργασίας.

Η επιμόρφωση των αγροτισσών είναι εξίσου σημαντική και όταν αυτή γίνεται συστηματικά και καλύπτει πολλούς τομείς, συμβάλλει στη βελτίωση της θέσης των αγροτισσών. Η κάθε χώρα σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα πρέπει να εφαρμόσει κάποια συγκεκριμένα προγράμματα.

5. Χρέος της Πολιτείας είναι η στήριξη της Ελληνίδας αγρότισσας.

α) Δίνοντας ως δυνατότητα συμμετοχής στα Διοικητικά Συμβούλια των Αγροτικών Συν/σμών. Να έχει πρωταρχικό ρόλο σε αυτά.

β) Σεμινάρια επιμόρφωσης και ειδίκευσης της αγρότισσας, ώστε να την καταστήσουν ικανή επαγγελματικά στον αγροτικό τομέα.

γ) Ενημέρωση των γυναικών της υπαίθρου στον τομέα της γεωργικής πολιτιστικής γενικά για την αγροτική ανάπτυξη.

δ) Ανάπτυξη του αγροτουρισμού σε όλους τους τομείς και τη δημιουργία μικρών οικιακών επιχειρήσεων.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΝΕΑ

Κάνοντας ανασκόπηση στην φετινή λειτουργία και πορεία της "Πίνδου" μπορούμε να πούμε πως η Πίνδος τα πηγαίνει θαυμάσια μετά τα μεγάλα φετινά προβλήματα που δημιούργησε ο σεισμός σε όλους. Τα σωματεία μας Πίνδος και ΠΑΟΚ δεν τα αναλάβμανε κανείς έως ότου φτάσαμε στην τελευταία ημέρα που οι ομάδες έπρεπε να δηλωθούν στην ΕΠΣΗΠ για να συμμετέχουν στο πρωτάθλημα και προ του κινδύνου αυτού να διαλυθούν.

Η Πίνδος ιδρύθηκε πριν από 46 χρόνια, κάποιον είχαν μοχθήσει και από το υστέρημα τους φτιάξανε την Πίνδο, όπως ο Δημόπουλος, Κοτύλιας, ο Νικολόπουλος και άλλοι πολλοί και θα ήταν μεγάλη αμαρτία να διαλυθεί η ομάδα αυτή το 1996.

Προ του κινδύνου αυτού λοιπόν, συγκροτήθηκε μια διοίκηση με πρωτοβουλία του Σέρρα Παύλου και του Λάζαρου Ράγγα, βάζοντας στη διοίκηση μετά από μεγάλες πιέσεις τους Κων/νο Ηλία σαν πρόεδρο, τον Μπλιθικιώτη Παναγιώτη σαν αντιπρόεδρο, τον Οικονόμου Δημήτρη

Γραμματέα, Γενικός αρχηγός ο Παύλος Σέρρας ταμίας, ο Λάζαρος Ράγγας, ο Λώλος Ανδρέας στις δημόσιες σχέσεις και μέλη τον Ιωάννη Γάκη και το Χρήστο Γίκα. Στην πρώτη συγκέντρωση των ποδοσφαιριστών, τους ζητήθηκε από τη διοίκηση, αν θέλουν να διαλυθεί η ομάδα, και όλοι ομόφωνα απάντησαν: όχι. Υποσχέθηκαν πως ο σεισμός μπορεί να τους γκρέμισε τα σπίτια, αλλά δεν θα αφήσουν να γκρεμίσει και την ομάδα. Έτσι ξεκινήσανε τις προπονήσεις χωρίς να απουσιάζει κανείς. Προπονητή προσλάβανε τον Μιχάλη Οικονόμου για την Πίνδο και τον Φάνη Μουρεχίδη για τον ΠΑΟΚ. Μέχρι εδώ τα καταφέραμε πολύ καλά.

Στην τράπεζα όμως υπήρχε ένα βιβλιόριο καταθέσεων με 48.000 δραχ. Τι να κάνει κανείς με τα λιγοστά αυτά χρήματα ή την με επιχορήγηση που είναι 400.000 δραχ, όταν θέλεις για να βγάλεις την ποδοσφαιρική σεζόν 5.000.000 δραχ. Έτσι αποφασίσαμε να στείλουμε επιστολές σε επώνυμους βουλευτές, επιχειρηματίες και Κοινοσιώτες για να μας βοηθήσουν. Στείλαμε 58 επιστολές, όμως φαίνεται πως οι

Από αριστερά όρθιοι:
Οικονόμου - Μάρκος - Καραβελίδης - Σιώτας - Κυρτσόγλου - Οικονόμου - Π. Σέρρας.
Κάτω: Δ. Κυρτσόγλου - Κώτσικος - Σπανός - Ρούβαλης - Πούλιος. (στον αγώνα με το Νησί Ιωαννίνων)

καιροί είναι πολύ πιο δύσκολοι απ' ό-
τι είχαμε φανταστεί, μια και μας βο-
ηθήσανε τελικά μόνο δύο, με πρώτο το Μητροπολί-
τη Ανδρέα, αυτόν τον αξιόλογο άνθρωπο
που βρίσκεται κοντά στα προβλήματα των
κάθε Κονιτσιωτών κι όχι μόνο και πρέπει
να είναι τιμή όλων μας που υπάρχει στο
πλάι μας ένας τέτοιος άνθρωπος.

Με τη βοήθειά του λοιπόν αγοράστη-
καν, παπούτσια, κάλτσες και άλλα πράγ-
ματα για τους ποδοσφαιριστές του ΠΑΟΚ
που είναι 30 μαθητές, της Πίνδου που εί-
ναι 25 και της Ακαδημίας που είναι 40, σύ-
νολο 95 αθλούμενοι.

Η δεύτερη βοήθεια ήλθε από το Δήμο
και τους ευχαριστούμε πολύ για την ευαι-
σθησία που δείξαν στο σύλλογό μας τη
δύσκολη αυτή χρονιά. Επίσης ευχαριστού-
με την οικογένεια Κοντογιάννη από το χω-
ριό Πουρνιά της Κόνιτσας που στη μνήμη
του αδικοχαμένου γιού της έδωσε στην ο-
μάδα μας το ποσό των 50.000 δρχ.

Έτσι δειλά δειλά ξεκίνησε το πρωτά-
θλημα η Πίνδος. Την πρώτη αγωνιστική έ-
παιξε στο χόρτο ωραίο ποδόσφαιρο, αλλά
έχασε στο Σταυράκι με 2-1. Αναλυτικά μέ-
χρι τώρα αποτελέσματα τέσσερις αγωνι-
στικές πριν τη λέξη του Α γύρου.

Σταυράκι - Πίνδος	2-1
Πίνδος - Κόνιτσα	1-0
Μάρμαρα-Πίνδος	1-0
Πίνδος-Ροδοτόπι	1-2
Αμπελόκηποι-Πίνδος	2-3
Πίνδος-Λογγάδες	1-1
Πέραμα-Πίνδος	2-2
Πίνδος-Περιστέρι	5-0
Καστρίτσα-Πίνδος	2-0
Πίνδος-Νησί	3-1
Πίνδος-Ασβεστοχώρι	1-0
Πύρος-Πίνδος	3-2
Πίνδος-Πλατανιά	4-0
Νεοκαισάρεια-Πίνδος	2-2

Αξιίζει να σημειωθεί, πως μέσα από κά-
λεσμα της διοίκησης, επισκέφθηκε για
πρώτη φορά στην ιστορία της το Στάδιο ο
Μητροπολίτης Ανδρέας μαζί με τον πατέ-

ρα Ιωήλ. Ήταν ειλικρινά ένα διαφορετικό
απόγευμα από τα άλλα παρά τη βροχή που
έπεφτε. Μίλησε με τους παίκτες και τη δι-
οίκηση, διηγήθηκε κάποια γεγονότα από
τον καιρό που σπούδαζε στην Αθήνα, πρό-
σφερε πορτοκαλάδες και γλυκά στους πα-
ρεβρισκόμενους δίνοντας την ευχή του για
καλή πορεία στις ομάδες. Εμείς τον ευχα-
ριστούμε για ακόμη μια φορά.

Στον απόηχο των αγώνων μέσα σ' ένα
σύλλογο δεν είναι μόνο οι χαρές, αλλά και
οι λύπες. Και ποιανού φιλάθλου δεν ράγι-
σε η καρδιά στον αγώνα Πίνδος-Νησί 3-1,
όταν στο 20ό λεπτό του αγώνα, κι ενώ το
σκορ ήταν 0-0 ο βραχύσωμος ποδοσφαιρι-
στής Νίκος Κώτσικος έσπασε το πόδι του
και μεταφέρθηκε στο Νοσοκομείο Χατζη-
κώστα.

Απ' την άλλη μεριά υπάρχει η χαρά για
τα καινούρια παιδιά που ήρθαν στην Πίν-
δο από τον ΠΑΟΚ. Πρόκειται για τον
Πούλιο, το νέο μεγάλο ταλέντο που θα
πρέπει να πάει σε έναν μεγάλο σύλλογο
για να μην πάει χαμένος, όπως χαθήκαν
τόσα και τόσα ταλέντα της περιοχής μας.

Επίσης θαυμάσια πηγαίνουν οι νεαροί
Διαμάντης, Γκίκας, Σπανός, Σιώτος και
Τσινασλάν. Το καλοκαίρι ο Μπλιθικιώτης
πήγε στον ΠΑΣ-ΓΙΑΝΝΕΝΑ και τώρα
που είναι φαντάρος σε κάποιο νησί, τον
ξεχάσανε. Κρίμα!

Ο Μπατσαράς είχε υπογράψει το καλο-
καίρι στους ερασιτέχνες του Πανιωνίου,
τα πηγαίνει θαυμάσια και πρόσφατα έπαι-
ξε με τη μεικτή Αθηνών. Μπράβο Δημή-
τρη!

Η δι/ση προσπαθεί να φέρει όσο περισ-
σότερα παιδιά μπορεί στο γήπεδο και το
πέτυχε. Εκείνο μόνο που λείπει, είναι η οί-
κονομική βοήθεια από όλους μας.

Το σύνθημά μας είναι:

OXI BIA STA ΓΗΠΕΔΑ
OXI STA NARKΩTIKA
NAI ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ
NAI ΣΤΗ ΖΩΗ.

Σέρρας Παύλος

Οι φίλοι μας γράφουν

Θεσσαλονίκη 27/12/1996

Αγαπητέ Σωτήρη

Με την ευκαιρία ερχομού του καινούργιου χρόνου 1997 εύχομαι σε σας και στην οικογένειά σας Χρόνια Πολλά! Χαρούμενα, ειρηνικά και ευτυχισμένα!

Πήρα το περιοδικό "Κόνιτσα" Νο 70 Σεπτεμβρίου - Οκτώβριος για το οποίο σε ευχαριστώ πάρα πολύ!

Ταυτόχρονα με το γράμμα μου αυτό σου στέλνω εσώκλειστα 3 χιλ. δραχμές, δύο ετήσιες συνδρομές για το 1996 και το 1997.

Κατά τα άλλα αγαπητέ Σωτήρη απ' το περιοδικό μάθαμε και τα δυσάρεστα σχετικά με τον απρόοπτο θάνατο του αγαπητού και σεβαστού σ' όλους μας Λάμπρου Βλάχου, συναγωνιστή και φωτισμένου δασκάλου, γνήσιου πατριώτη, δημοκράτη που πικραμένος και ταπεινωμένος έφυγε από κοντά μας, όπως φυσικά και τόσοι άλλοι αγωνιστές που πάλεψαν για μια δίκαιη και ανθρώπινη κοινωνία για την οποία και ο μπάρισμα Λάμπρος έδωσε ολόκληρη τη ζωή του.

Είμαι από εκείνους που δεν μου αρέ-

σουν τα μεγάλα λόγια, όμως στην προκειμένη περίπτωση ο μπάρισμα Λάμπρος έζησε σαν σεμνός και αθόρυβος μαχητής σ' όλα τα μέτωπα της πολυτάραχης μεταπολεμικής ιστορίας της πατρίδας μας.

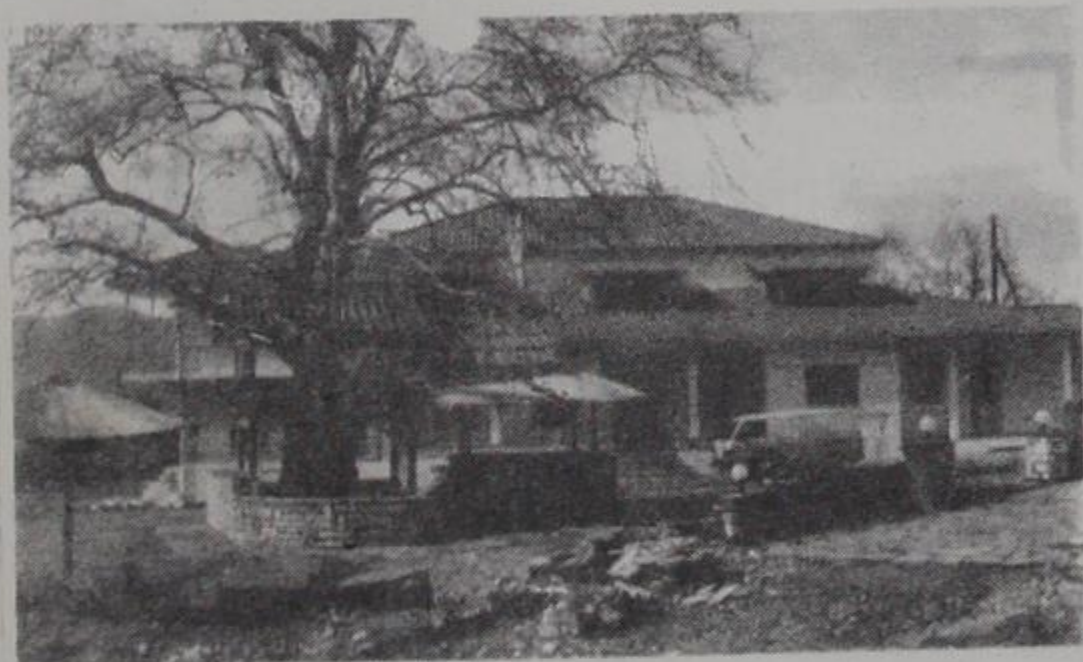
Πολλά πρόσφερε και σαν δάσκαλος και σαν αξιωματικός του ελληνικού στρατού, παίρνοντας μέρος και στο αλβανικό έπος, αλλά και στην Εθνική Αντίσταση απ' τους πρώτους στην Επαρχία μας και σε ανώτερα υπεύθυνα πόστα.

Μπορεί ο μπάρισμα Λάμπρος να καταδικάστηκε απ' την επίσημη πολιτεία σε θάνατο, να διώχτηκε και να μην τιμήθηκε όπως άξιζε σύμφωνα με την προσφορά του στην πατρίδα και στο λαό μας, όμως αγαπήθηκε και τιμήθηκε απ' όλους εμάς που δεν σκύψαμε το κεφάλι που τον αγαπήσαμε, όπως και αυτός αγαπούσε τη ζωή και τον άνθρωπο.

Στη σύζυγό του Ελένη, στις κόρες του και τι οικογένειές των με βαθύ πόνο εκφράζουμε τα συλλυπητήριά μας. Η μνήμη του θα είναι ακριβή σε όλους μας.

Πάντα με αγάπη

Αθηνά και Δημήτρης Αραμπατζής

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ "Το Γεφύρι" Με 40 κλίνες, εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση, πάρκιγκ κλπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αώου στην Κόνιτσα. Τηλ. 0655-23780

**ΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ
ROOMS FOR RENT
(500 μ. από την είσοδο στην πόλη)
Με θέρμανση, μπάνιο κλπ.**

ΘΩΜΑΣ ΝΙΤΣΑΣ

Τηλ. 22065

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡ. ΜΠΑΝΑΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

Θέμιδος 2 - Α. όροφος - Τηλ. 22464
Οικ. Ιουστινιανού 127 - Τηλ. 33147

ΠΟΥΛΙΑ Γ. ΜΠΑΝΑ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Θέμιδος 2 - Α. όροφος - Τηλ. 22464
Οικ. Ιουστινιανού 127 - Τηλ. 33147
ΔΡΑΜΑ

**Σολόχοισια
Βοζαρτινής & Λαϊκής Τέχνης
Γιάννης Σινάνης**

Επταχώρι
Τηλ. 0467-84137 & 84127

Ποίηση

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Πέρασαν σαράντα τόσα χρόνια
και με την επιστροφή μου στο χωριό
σαν δάσκαλος πούγινα στα ξένα,
επισκέφθηκα πριν απ' όλα το σχολειό.

Μόλις μπήκα μέσα σε τούτο ιερό,
στην αγριά του τώρα βουβαμάρα,
πέρασαν από μπροστά μου,
τα χρόνια μου τα παιδικά
σαν μια μακρόχρονη κατάρα....

Η πόρτα του ήτανε διάπλατ' ανοικτή
χωρίς πίνακα και θρανία η τάξη,
ποιός φταίει σήμερα, σας ρωτώ
πούκλεισε το σχολειό μας
σε ποιόν ανήκ' αυτή η πράξη;

Από μπροστά μου περνάει το σαρανταένα
κηλίδες κόκκινες των ματωμένων χρόνων,
βλέπω το δάσκαλό μου μαχαιρωμένο,
αμέτρητος ήταν ο σφυγμός των πόνων...

Τι δεν θυμίζει ετούτο το σχολειό μας
τα πρώτα γράμματα, σημεία μαγικά
βιβλία, χάρτες, πλάκες, μολύβια και κοντίλια
τα βασανισμένα τα χρόνια μου τα παιδικά.

Βγαίνοντας ευλαβικά απ' τούτο ιερό
στη μνήμη μου περνά ολόκληρη εποχή,
αφηγούμε όλ' αυτά στο μικρό το γιό μου
για το Λεβέντικο τ' αντάρτικο
την πείνα και τη μαύρη κατοχή...

Μια ολόκληρη ζωή έχω περάσει
στις ξενιτιές τα σταυροδρόμια
π' αρχίζουν απ' την Ήπειρο
και φτάνουν στη Ρωσσία
ποιός έλπιζε παιδί μου
πως το νήμα της ζωής μου,
θάφτανε τόσο μακριά.
Λες κι είναι φαντασία....

Γ. ΒΕΛΛΑΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Μέσ' από το περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" εκ-
φράζω ένα ΜΕΓΑΛΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ στο
ΔΗΜΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ γιατί μούδωσε ζωή με
τις δύο φιάλες αίμα που είχα μεγάλη ανά-
γκη για εγχείρηση στο Νοσοκομείο Δου-
ρούτης.

Ο Δήμος Κόνιτσας είναι άξιος συγχαρη-
τηρίων για την Τράπεζα αίματος και πρέ-
πει να γίνει παράδειγμα προς μίμηση για
όλους τους δήμους.

Αναστ. Ζήκας
Συνταξιούχος
κάτοικος Α. Μερόπης Πωγωνίου

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΗΛ. ΚΟΥΚΕΣΙΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Μουλαϊμίδου 5 Ιωάννινα. 1ος όροφος
(Μέγχο Ιατρού ΤΖΟΓΙΑ, Όπισθεν ΟΤΕ)
Τηλ. Ιατρού 21776, Οικίας 77585

ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

ΠΕΤΡΟΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΝΩΤΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΣΤΟΝ ΑΡΕΙΟ ΠΑΓΟ

ΣΚΟΥΦΑ 64
ΑΘΗΝΑ 106 80

ΤΗΛ. 36 32 977

ΣΧΟΛΙΑ

Όπως δήλωσε ο Υπουργός Εσωτερικών από το 1997 θα γίνει υποχρεωτική σύνδεση Κοινοτήτων.

Νομίζουμε ότι κάθε λογικός και αντικειμενικός άνθρωπος θα επικροτήσει αυτή την απόφαση. Επιτέλους πρέπει να νοικοκυρευτούμε. Δεν πάει άλλο. Πώς είναι δυνατόν να πάμε στο 2.000 μ.Χ. με χωριά φαντάσματα των 20 ή 30 κατοίκων που να απασχολούν γραμματείς χωρίς αντικείμενο εργασίας, και να εκλιπαρούν τις Αρχές οι πρόεδροι για κάποια ψίχουλα από το Δημόσιο Ταμείο;

Ας αφήσουμε τους συναισθηματισμούς και τα μικροσυμφέροντα μερικών και ας προχωρήσουμε γρήγορα. "Εν τη ενώσει η ισχύς".

Καλά θα κάνουν οι πρόεδροι και τα Κοινοτικά Συμβούλια της Επαρχίας μας να βιαστούν και να δημιουργήσουν βιώσιμους Δήμους πριν λήξει η προθεσμία για να αποκομίσουν και όλα τα οφέλη που προβλέπει ο νόμος για τις προαιρετικές συνενώσεις.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας με τη στήριξη του Δήμου οργάνωσε διήμερο με θέμα: "Περιβαλλοντικές ανιχνεύσεις στο χώρο της Επαρχίας Κόνιτσας". Στις 9/11 έγινε περιήγηση στα χωριά Μόλιστα, Γανναδιό, Καστάνιανη, Πυρσόγιαννη, Κάντσικο και στις 10/11 επίσκεψη στον πυρήνα του Εθν. Δρυμού Βίκου-Αώου (Γέφυρα Βοϊδομάτη προς μοναστήρι Αγ. Αναργύρων).

* Στις 5.5' το πρωί της 14/11 σεισμική δόνηση 5 ρίχτερ και άλλες δονήσεις που επακολούθησαν, ταρακούνησαν και πάλι την Κόνιτσα, ευτυχώς όμως, χωρίς θύματα ή ζημιές.

* Στις 17/11 στο εντευκτήριο της Ηπει-

ρωτικής Εστίας Θεσ/νίκης έγινε γενική συνέλευση του Συνδέσμου Βουρμπιανωτών Θεσ/νίκης και αναδείχτηκαν στο Δ.Σ. οι παρακάτω: Τράντας Αντώνιος, Βεΐζαδές Κων/νος, Μήγιος Δημ. Δημάρατου Αικατερίνη, Λουλούδη-Ψύλλα Στέλα, Τράντας Βασ. και Τέρτσος Γεωργ.

* Το ΕΚΕΚ Ευρωπληροφόρηση, η Γεν. Γραμματεία Νέας Γενιάς και ο Δήμος Κόνιτσας, συνδιοργάνωσαν στο Συνεδριακό Κέντρο του Δήμου στις 30/11, ημερίδα στα πλαίσια του προγράμματος "Οργάνωση-Διοίκηση-Επιχειρηματική Πρωτοβουλία Γυναικών στις εναλλακτικές μορφές ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών".

Στην ημερίδα οι ομάδες εργασίας των γυναικών παρουσίασαν τ' αποτελέσματα από την υλοποίηση του προγράμματος. Από εκπροσώπους φορέων τουρισμού του Νομού έγιναν ομιλίες σχετικά με τη δημιουργία Γυναικείων Συναιτερισμών, τον αθλητικό τουρισμό, διαφήμιση κ.α.

* Βροχές στα πεδινά και χιόνια στα ορεινά έπεσαν το πρώτο δεκαπενθήμερο του Δεκεμβρίου στην περιοχή μας.

* Από την Ένωση Κονιτσιωτών Ιωαννίνων πραγματοποιήθηκε εκδήλωση με Όργανα παραδοσιακής μουσικής στην αίθουσα της Ένωσης στις 14/12.

* Την Κυριακή το βράδυ στις 15/12 ο Σύλλογος φίλων πολυφωνικής μουσικής Ιωαννίνων πραγματοποίησε στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου Δήμου Κόνιτσας συναυλία με τραγούδια και ύμνους των Χριστουγέννων.

Στο Α' μέρος από την παιδική χορωδία του Πνευμ. Κέντρου Δήμου Ιωαννιτών, με τη διεύθυνση της Ανέλια Στεφάνοβα και συνοδεία πιάνου με τη Δ/δα ηγουμενίδη, ακούστηκαν όμορφα Χριστουγεννιάτικα τραγούδια και στο Β' μέρος, η χορωδία "ΕΝΔΟΦΩΝΟΝ" του ΚΑΜΠΕΡΕΙΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ με τη διεύθυνση του πρωτοψάλτη Σπ. Υφαντή, έψαλλε βυζαντινούς ύμνους. Το Πνευμ. Κέντρο Ιωαννίνων πρόσφερε στα Σχολεία της Κόνιτσας 50.000

για γραφική ύλη.

* Χρηματικό βοήθημα 200.000 δραχ. για κάθε οικογένεια μοίρασε η Πρόνοια στα περισσότερα χωριά που έπαθαν ζημιές από τους σεισμούς, σύμφωνα με τα στοιχεία χαρακτηρισμού των μηχανικών.

* Στις 20/12 προσωπικό της ΔΕΗ από τα κεντρικά γραφεία μοίρασαν δέματα στους σεισμόπληκτους της Κόνιτσας.

* Ο μετανάστης Βαγγέλης Τέτος που διατηρεί βιοτεχνία στη Γερμανία με την επωνυμία "Ελεκτρονίκ", ντυμένος "Αϊ-Βασίλης" μοίρασε 400 δέματα στους μαθητές των Σχολείων της Κόνιτσας".

* Στις 15/12 χειροτονήθηκε διάκονος στην Κόνιτσα και στις 22/12 χειροτονήθηκε από τον Μητροπολίτη κ. Ανδρέα στο χωριό του Πηγή ως ιερέας, ο Βαγγέλης Δόνος.

Στη χειροτονία προσήλθαν όλοι οι κάτοικοι του χωριού καθώς και πολλοί κονιτσιώτες για να επευφημήσουν το νέο ιερέα με το "άξιος".

* Βροχερός ο καιρός με χιόνια στα βουνά τις μέρες των Χριστουγέννων. Η κίνηση επισκεπτών μικρότερη από την περυσινή χρονιά.

* Ι.Χ αυτοκίνητο του Χρήστου Κυρτσόγλου έκλεψαν άγνωστοι στην Κόνιτσα και μετά από μερικές μέρες βρέθηκε εγκαταλειμμένο στη Φούρκα.

* Βροχερές ήταν οι μέρες από τα Χριστούγεννα ως την Πρωτοχρονιά με χιόνια στα βουνά.

* Και τις παραμονές της Πρωτοχρονιά λιγότεροι οι επισκέπτες στην περιοχή μας από πέρυσι.

* Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς επισκέφτηκε την Κόνιτσα ο Γεν. Γραμ. Περιφέρειας Ηπείρου κ. Ι. Κίκης ο οποίος συναντήθηκε με το Δήμαρχο και ευχήθηκε στους Κονιτσιώτες για τον καινούργιο χρόνο.

* Σε συγγενικά σπίτια σε μπαρ στη Λέσχη Αξ/κών οι Κονιτσιώτες περίμεναν την έλευση του νέου χρόνου ευχόμενοι μεταξύ

τους, να είναι πιο καλό από τον απερχόμενο, που θα μείνει αλησμόνητος για το καταστροφικό πέρασμά του.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

Στις 4/11 ο Απόστολος και η Αμαλία Λιάπη από το Γεροπλάτανο απόχτησαν αγοράκι.

* Ο Παναγιώτης και η Ελευθερία Λάπα στην Κόνιτσα απόχτησαν στις 5/12 αγοράκι.

* Ο Γιάννης Αθανασίου και η Παρασκευή Κιτσάτη απόχτησαν στις 25/11 κοριτσάκι.

* Στις 30/10 ο Παντελής Κούκος και η Αγλαΐα Κώτσικου απόχτησαν κοριτσάκι στη Χαλκίδα.

Βαπτίσεις:

Στις 6/10 βάφτισαν στην Κόνιτσα το αγοράκι τους ο Χρήστος και η Δέσποινα Βαζούκη.

* Ο Γιάννης και η Μαρία Γέγιου στη Μόλιστα βάφτισαν στις 10/11 την κόρη τους. Όνομα: Ουρανία Ανάδοχος η Αγαθή Γέγιου.

* Στις 27/10 στην Κόνιτσα, ο Φώτης και η Ελευθερία Ζαχαροπούλου βάφτισαν το αγοράκι τους.

Όνομα: Μιχάλης

Αρραβώνες:

Την 1/12 αρραβωνιάστηκαν στην Αθήνα ο Χαράλαμπος Καρβέλας και η Χριστίνα Τσώχου.

* Στη Ζέρμα έγιναν την ημέρα των Χριστουγέννων οι αρραβώνες του Γιώργου Σδούκου και της Μαρίας Παπαθανασίου.

Γάμοι:

Στις 15/12 έγιναν στην Αθήνα οι γάμοι του Δημήτρη Κόντη και της Κλεονίκης Αθ. Λούδα.

Θάνατοι:

Πέθανε στη Γερμανία ο Ανδρέας Β. Εξάρχου, ετών 62 και κηδεύτηκε στις 26/10 στο χωριό του Πηγής.

* Στις 14/11 πέθανε στην Αμερική η Ευδοξία Παπαστεριάδη από την Καστάνιανη, ετών 82.

* Στην Καστάνιανη πέθανε σε ηλικία 90 ετών ο Απόστολος Γκόσιος στις 17/11.

* Στον Αμάραντο πέθανε ο Γραμματέας Χρήστος Ζιώγας ετών 44.

* Στην Κόνιτσα πέθανε στις 19/11 η Ελένη Κυρτσόγλου ετών 68.

* Στις 2/12 πέθανε στην Κόνιτσα ο Σωτήριος Ντελλής, ετών 84.

* Πέθανε στα Γιάννινα και κηδεύτηκε στην Κόνιτσα στις 15/12 η Καλλίνα Σκούφια ετών 83.

* Στις 15/12 πέθανε στην Κόνιτσα σε ηλικία 83 ετών η Ειρήνη Μόκορου.

* Στις 14/12 πέθανε στα Γιάννινα ο Γιώργος Χαλκιάς από την Καλλιθέα, 66 ετών.

* Στην Κόνιτσα πέθανε στις 19/12 η Θεοδώρα Φάνη ετών 94.

* Στη Θεοτόκο πέθανε στις 13/7 η Βικτωρία Ζούνη 84 ετών.

στη μνήμη του ακριβού τους παλικαριού, που χάθηκε τόσο πρόωρα, προσφέρουν στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" 20.000 δραχ. και 50.000 στον Ποδοσφαιρικό Σύλλογο Κόνιτσας "ΠΙΝΔΟΣ".

* Στη μνήμη του Δ. Βαρδάκη από τον Πύργο Κόνιτσας, η σύζυγος και τα παιδιά του προσφέρουν στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" άλλες 10.000 δραχ.

* Η οικογένεια Ιωάννη Κώστα ή Καφετζή από την Ηλιόρραχη, στη μνήμη του Λάμπρου Βλάχου προσφέρουν 5.000 για το περιοδικό μας, 15.000 για το Γηροκομείο Κόνιτσας, και ευχαριστούν όσους παραβέθηκαν στην κηδεία του πατέρα τους.

* Η Λαμπρινή Ζούνη, στη μνήμη του παιδιού της που στις 16/11 συμπληρώθηκαν 14 χρόνια από το θάνατό του, προσφέρει στο περιοδικό μας 5.000 δραχ.

* Στη μνήμη του Κώστα Ζήδρου, για τα τρία χρόνια από το θάνατό του, η σύζυγος και τα παιδιά του προσφέρουν στο περιοδικό μας το ποσό των 10.000 δραχ.

Στη μνήμη του ανηψιού τους Νικολάου Δ. Αναγνώστου που πέθανε στη Μεμβούρνη, ο Δημοσθένης και η Σουλτάνα Νότη από το Βρυσοχώρι, προσφέρουν στο περιοδικό μας 5.000 δραχ.

* Στις 17 Νοεμβρίου συμπληρώθηκαν τρεις μήνες από το θάνατο του Αριστοφάνη Κοντογιάννη απ' την Πουρνιά.

Ο Φάνης με την παρέα του επέστρεφαν στο χωριό τους από το Κεράσοβο στις 17 Αυγούστου, μετά τη διασκέδαση, όταν το αυτοκίνητο που οδηγούσε συγγενής του ξέφυγε από το δρόμο με αποτέλεσμα να χάσει τη ζωή του στα είκοσιεπτά χρόνια παλικάρια.

Οι γονείς του Χρυσόστομος και Τιτίκα

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Νοέμβριος	Δεκέμβριος
Ελαχ. θερμ.	1.0	-1.4
Μεγ. Θερμ.	21,4	19.2
Σχετ. υγρ.	74%	82%
Ύψος βροχής	237 m.m.	200m.m.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

	Δρχ		
Σπύρου Βασ. Γερμανία	10.000	Ντίνης Δημ. Θεσ/νίκη	2.000
Παππούς Αναστ. U.S.A.	10.000	Υπ/μα Εμπορ. Τράπεζα Κόνιτσας	6.000
Βλάχος Απόλλων Κάιρο	5.000	Βανδόλας Δημ. Κόνιτσα	5.000
Τσίπηρας Κώστας Αθήνα	10.000	Κουκέσης Παντελής Κόνιτσα	2.000
Βλιώρας Χρ. Αθήνα	1.500	Καφετζής Δημ. Κόνιτσα	2.000
Τσάνος Δημ. Αθήνα	3.000	Μαλάμης Ιωάν. Κόνιτσα	2.000
Χατζημελετίου Βασ. Αθήνα	5.000	Ευαγγέλου Διον. Κόνιτσα	2.000
Μήτσης Δημ. Αθήνα	2.000	Ξάνθου Κων/να Κόνιτσα	2.000
Παναγιωτίδης Δημ. Αθήνα	4.000	Βλάχος Μάνθος Κόνιτσα	2.000
Πωτοσύγγελος Λουκιανός	3.000	Μπάριμπα Χριστίνα Κόνιτσα	2.000
Οικονόμου Ελευθ. Αθήνα	2.000	Μάλιακας Σταύρος Κόνιτσα	3.000
Γκότζος Κων. Αθήνα	3.000	Ρεμπέλη Άννα Κόνιτσα	5.000
Σβάρνας Ιωαν. Αθήνα	4.000	Γεωργάτη Γεωργία Κόνιτσα	3.000
Ζούνης Αντώνης Αθήνα	1.500	Ιερ. Καλλιντέρης Χρ. Κόνιτσα	1.500
Ζούκης Μαργαρίτης Αθήνα	2.000	Βάρνας Νικολ. Κόνιτσα	3.000
Ζούκης Νικ. Αθήνα	2.000	Ζδράβος Δημ. Κόνιτσα	1.500
Χαρισιάδης Βασ. Αθήνα	5.500	Ζιακόπουλος Απ. Κόνιτσα	2.000
Παπαδημητρίου Βασ. Αθήνα	2.000	Εξάρχου Νικολ. Κεράσοβο	2.000
Τζιάτζιος Γεωργ. Αθήνα	5.000	Διαμάντη Ευανθία Κόνιτσα	1.500
Ιερ. Αντωνιάδης Φωτ. Αθήνα	3.000	Στεφάνου Λαζ. Κόνιτσα	1.500
Κώστας Ευάγγ. Αθήνα	2.000	Δερδέκη Άννα Κόνιτσα	1.500
Μακαρίου Αντιγόνη Αθήνα	2.000	Γαργάλα Μαρίνα Κόνιτσα	2.000
Τσίλης Δημ. Αθήνα	4.000	Κυρίτσης Νικ. Κόνιτσας	1.000
Γεωργάτη Ράνια Κατερίνη	5.000	Ντίνης Βασ. Κόνιτσα	5.000
Παπακώστα Ευθυμία Τσεπέλοβο	3.000	Ράπτης Λάμπρος Κόνιτσα	5.000
Εξάρχου Θεοφ. Εξοχή	2.000	Μιχαλόπουλος Χαραλ. Κόνιτσα	3.000
Ευστάθιος Χριστοφ. Ζευγολατιό	3.000	Τέφος Ανδρέας Κόνιτσα	2.000
Σπυροπούλου Φωτεινή Πάτρα	2.000	Παπαδημητρίου Ιωάν. Κόνιτσα	5.000
Μάιπας Σωτ. Αίγινα	3.000	Μάντζιου-Ζιώγα Τούλα Γιάννινα	5.000
Παπαγιαννόπουλος Βασ. Βόλος	1.500	Τζιόβας Φρίξος Γιάννινα	5.000
Πορφυριάδης Τάκης Εξοχή	1.500	Καλλιντέρη Αμαλία Γιάννινα	1.500
Παρασκευάς Αντ. Μάζι	2.000	Καλλιντέρης Παντελής Γιάννινα	2.000
Τρουμπούκης Κων. Αίγιο	3.000	Βασιλάκος Αθαν. Γιάννινα	3.000
Μπλιθικιώτης Χριστοδ. Ναύπλιο	1.500	Τσούνη Βασιλική Γιάννενα	2.000
Γεωργάτη Βάσω Φλώρινα	2.000	Ζώη Ελένη Γιάννενα	5.000
Δερβένη Χαρίκλεια Αγ. Βαρβάρα	1.500	Καρράς Χρυσόστ. Γιάννενα	2.000
Μεσσής Αθαν. Κοκκινώγεια	2.000	Ιατρού Ανέστης Γιάννενα	2.000
Μουκοβίνας Κώστας Μεσοβούνι	1.500	Μάντζιος Ανδρέας Γιάννενα	4.000
Πορφυριάδης Νίκος Βίγλα	2.000	Παναγιωτίδη Ιοκάστη Γιάννενα	3.000
Λάκκας Θεόφ. Καλλιθέα	1.500	Μάντζιος Ανδρ. Γιάννενα	1.500
Κολιός Λεων. Μάζι	1.000	Μουδόπουλος Βαγγ. Γιάννενα	2.000
Τόσκας Ιωαν. Πάδες	2.000	Ρίζου-Τάτση Ισμήνη Γιάννενα	3.000
Συργιάννης Νικ. Δίστρατο	2.000	Σπυρίδωνος Βασ. Γιάννενα	5.000
Παπαδημητρίου Χαραλ. Ζέρμα	2.000	Κίγκα Ευθαλία Γιάννινα	2.000
Τσάγκας Χ. Δημ. Ζέρμα	2.000	Καραγιώργος Κων. Βέροια	2.000
Νάτση Μαριάνθη Ηλιόρραχη	2.000	Κίτσιος Δημ. Αθήνα	5.000
Μαυραγάνης Γεώργ. Κόρινθος	1.500	Ρεμπέλης Λάμπρος Αθήνα	5.000
Τασούλα Παναγιώτα Τρίκαλα	2.000	Τσαρτσάλης Γεωργ. Αθήνα	5.000
Χριστοδουλίδου Φρόσω Θεσ/νίκη	3.000	Έξαρχος Σωτ. Πειραιάς	2.000
Βλάχος Ευάγγ. Θεσ/νίκη	1.500	Κατσάνος Φωτ. Βόλος	3.000
Μεσσής Αναστ. Θεσ/νίκη	2.000	Κυριάκης Αναστ. Αθήνα	1.500
Βυρτσώνη Μελλομένη Θεσ/νίκη	3.000	Δημητριάδου Ελένη	5.000
		Λαζαρίδης Κων. Γιάννινα	3.000
		Γέγιος Κων. Γιάννινα	1.500

Δ. ΤΣΙΟΥΡΗΣ - Χ. ΕΞΑΡΧΟΥ Ο.Ε.

Διαμερίσματα - Καταστήματα
Αντιπαροχαί

Πάνη 4-6
Ιωννίνα

Τηλ. 32989-33207
Fax 33207

ΚΟΡΑΗ 8 ΤΗΛ. ΙΑΤΡΕΙΟΥ 39817
ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΤΗΛ. ΣΠΙΤΙΟΥ 70153
Δέχεται καθημερινά: Πρωί 9.30 - 12 -- Απτόγευμα 5.00 - 9.30
και Σάββατο 8.30 π.μ. - 1.30 μ.μ. με ραντεβού

**HOTEL "ΑΩΟΣ,,
RESTAURANT - BAR**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΛΙΘΙΚΙΩΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ — ΚΟΖΑΝΗΣ
ΚΟΝΙΤΣΑ — ΤΗΛ. (0655) 22079

**ΜΙΧΑΗΛ ΒΑΣ. ΡΕΒΑΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ**

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ 22
ΤΗΛ. 426.951

ΠΑΤΡΑ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Δημήτριος Ν. Καζαμίας

Εμ. Μπενάκη 24

Τηλ. 3627 - 725

ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤ. ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ
ΕΠΙΣΤ. ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΟΥ "ΥΓΕΙΑ"

ΠΕΜΙΔΟΣ 4 - 151 24 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΟΛΟΙΑΣ 23 - 151 25 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΕΥΤ., ΤΕΤ., ΠΕΜΠ. 6 - 8 Μ.Μ.
ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡ. 61 22 823
ΤΗΛ. "ΥΓΕΙΑ" 68 27 940
ΤΗΛ. ΑΝΑΓΚΗΣ 36 47 021
ΟΙΚΙΑ - FAX 61 22 908
ΤΗΛ. ΚΙΝΗΤΟ 094 392 273

Dr ΚΩΣΤΑΣ Β. ΝΟΥΤΣΗΣ

ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ - ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ

Τ. ΙΑΤΡΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ "ΑΝΔΡΕΟΥ ΣΥΓΓΡΟΥ"

ΕΠΙΜΕΛ. ΝΟΣΟΚ. "ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΩΝ"

ΙΑΤΡΕΙΟ: ΣΟΛΩΝΟΣ 66
(ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ)
ΤΗΛ. 3602 966 (106 80)
ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 5-8 Μ.Μ.
ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΟΙΚΙΑ ΚΑΣΑΝΔΡΑΣ 10
ΑΝΩ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ
ΤΗΛ. 9701 285

ΑΝΘΟΠΩΛΕΙΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ & ΜΝΗΜΟΣΥΝΩΝ

ΤΣΙΡΩΝΗΣ

ΤΗΛ. 0655 - 22005 ΟΙΚΙΑΣ 22113
ΚΟΝΙΤΣΑ

Ενοικιαζόμενα δωμάτια με ατομικά
μπάνια και με ιδιωτικό πάρκιν

• Παραδοσιακό Στυλ

ΧΟΥΣΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ

Τηλ. (0655) 23 288

Κόνιτσα

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΕΜΕΡΤΖΙΔΗΣ

ΚΟΝΙΤΣΑ

(Πάνω στον Εθνικό Δρόμο)

Τηλ. 0655/22867

«ΚΟΝΙΤΣΑ»
ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΔΟΜΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ

ΜΠΟΥΛΤΟΖΕΣ - ΦΟΡΤΩΤΕΣ ΤΣΑΠΕΣ
ΚΟΜΠΡΕΣΕΡ - GRADAR - ΟΔΟΣΤΡΩΤΗΡΕΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΣΥΓΚ/ΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΟΣ

ΣΩΤ. ΛΩΤΟΣ & Β. ΧΑΙΖΗΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ 10 - ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΡΑΤΩΝΟΣ
ΤΗΛ 51 38 315